

(สำเนา)
เลขรับ ๑๖๙๗๕/๒๕๖๖ วันที่ ๑๙ ธ.ค. ๒๕๖๖
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๖๗๙๔

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เศรษฐา ทวีสิน
(นายเศรษฐา ทวีสิน)
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทชัย จันทร์เพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

มาตี พิมพ์
สีมพรทาน
ศิษย์เก่าฯ ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการหมั้นหรือสมรสกันได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๓๕ มาตรา ๑๔๓๗ มาตรา ๑๔๔๘ มาตรา ๑๔๔๙ มาตรา ๑๔๕๐ มาตรา ๑๔๕๒ มาตรา ๑๔๕๘ และมาตรา ๑๔๖๐)
- (๒) แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา” เป็น “บุคคล” “ผู้หมั้น” “ผู้รับหมั้น” และ “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นหรือคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ มาตรา ๑๔๓/๒๒ มาตรา ๑๔๓๙ มาตรา ๑๔๔๐ มาตรา ๑๔๔๑ มาตรา ๑๔๔๒ มาตรา ๑๔๔๓ มาตรา ๑๔๔๔ มาตรา ๑๔๔๖ มาตรา ๑๔๔๗/๑ หมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา มาตรา ๑๔๖๑ มาตรา ๑๔๖๒ มาตรา ๑๔๖๓ หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา มาตรา ๑๔๖๕ มาตรา ๑๔๖๙ มาตรา ๑๔๗๐ มาตรา ๑๔๗๕ มาตรา ๑๔๗๖ มาตรา ๑๔๗๖/๑ มาตรา ๑๔๗๗ มาตรา ๑๔๗๙ มาตรา ๑๔๘๑ มาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ มาตรา ๑๔๘๔/๑ มาตรา ๑๔๘๕ มาตรา ๑๔๘๖ มาตรา ๑๔๘๗ มาตรา ๑๔๘๘ มาตรา ๑๔๘๙ มาตรา ๑๔๙๐ มาตรา ๑๔๙๑ มาตรา ๑๔๙๒ มาตรา ๑๔๙๒/๑ มาตรา ๑๔๙๓ มาตรา ๑๔๙๘ มาตรา ๑๔๙๙ มาตรา ๑๕๐๔ มาตรา ๑๕๑๕ มาตรา ๑๕๑๖ มาตรา ๑๕๑๗ มาตรา ๑๕๒๐ มาตรา ๑๕๒๒ มาตรา ๑๕๒๓ มาตรา ๑๕๓๐ มาตรา ๑๕๓๒ มาตรา ๑๕๓๓ มาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๗ มาตรา ๑๕๓๘ มาตรา ๑๕๓๙ มาตรา ๑๕๔๑ มาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๑๕๔๓ มาตรา ๑๕๔๔ มาตรา ๑๕๔๕ มาตรา ๑๕๔๘/๑๕ มาตรา ๑๕๔๘/๑๗ มาตรา ๑๕๔๘/๓๘ มาตรา ๑๖๐๖ มาตรา ๑๖๒๕ และมาตรา ๑๖๒๘)
- (๓) เพิ่มเหตุเรียกค่าทดแทนและเหตุฟ้องหย่าให้ครอบคลุมกรณีที่คู่หมั้นหรือคู่สมรสฝ่ายหนึ่งไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นเพศใด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๕๑๖ (๑))
- (๔) แก้ไขเงื่อนไขระยะเวลาการสมรสใหม่ตามมาตรา ๑๔๕๓ ให้ใช้เฉพาะกับกรณีที่หญิงที่มีชายเป็นคู่สมรสเดิมจะสมรสใหม่กับชายเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๕๓)
- (๕) กำหนดให้มาตรา ๑๕๐๔ วรรคสอง กรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๐๔)
- (๖) แก้ไขการอ้างอิงเลขมาตราที่บัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๐๘ วรรคสอง)
- (๗) กำหนดให้มาตรา ๑๕๑๐ วรรคสอง กรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑๐)
- (๘) เพิ่มเหตุฟ้องหย่าให้สอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสเพศเดียวกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐))

เหตุผล

โดยที่สถาบันครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญในการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่การก่อตั้งครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จำกัดเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวระหว่างบุคคลที่มีเพศเดียวกันโดยกำเนิด โดยมีการอุปการะเลี้ยงดูและมีความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างไปจากคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อรองรับให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ ซึ่งจะให้มีสิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างบุคคลไม่ว่าจะมีเพศใด เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๓๕ การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๓๗ การหมั้นจะสมบูรณ์เมื่อฝ่ายผู้หมั้นได้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของหมั้นให้แก่ผู้รับหมั้นเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับผู้รับหมั้นนั้น

เมื่อหมั้นแล้วให้ของหมั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับหมั้น

สินสอด เป็นทรัพย์สินซึ่งฝ่ายผู้หมั้นให้แก่บิดามารดา ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือผู้ปกครองฝ่ายผู้รับหมั้น แล้วแต่กรณี เพื่อตอบแทนการที่ผู้รับหมั้นยอมสมรส ถ้าไม่มีการสมรส โดยมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ผู้รับหมั้นหรือโดยมีพฤติการณ์ซึ่งฝ่ายผู้รับหมั้นต้องรับผิดชอบ ทำให้ผู้หมั้นไม่สมควรหรือไม่อาจสมรสกับผู้รับหมั้นนั้น ฝ่ายผู้หมั้นเรียกสินสอดคืนได้

ถ้าจะต้องคืนของหมั้นหรือสินสอดตามหมวดนี้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๑๒ ถึงมาตรา ๔๑๘ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยลามิควรรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๓๙ เมื่อมีการหมั้นแล้ว ถ้าฝ่ายใดผิดสัญญาหมั้นอีกฝ่ายหนึ่ง มีสิทธิเรียกให้รับผิดชอบใช้ค่าทดแทน ในกรณีที่ฝ่ายผู้รับหมั้นเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้นให้คืนของหมั้นแก่ฝ่ายผู้หมั้นด้วย”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๔๐ ค่าทดแทนนั้นอาจเรียกได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ทดแทนความเสียหายต่อกายหรือชื่อเสียงแก่ผู้หมั้นหรือผู้รับหมั้นนั้น

(๒) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น บิดามารดา หรือบุคคลผู้กระทำการในฐานะเช่นบิดามารดาได้ใช้จ่ายหรือต้องตกเป็นลูกหนี้เนื่องในการเตรียมการสมรสโดยสุจริต และตามสมควร

(๓) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้นได้จัดการทรัพย์สินหรือการอื่นอันเกี่ยวแก่อาชีพหรือทางทำมาหาได้ของตนไปโดยสมควรด้วยการคาดหมายว่าจะได้มีการสมรส

ในกรณีที่ผู้รับหมั้นเป็นผู้มีสิทธิได้ค่าทดแทน ศาลอาจชี้ขาดว่า ของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับหมั้นนั้นเป็นค่าทดแทนทั้งหมดหรือเป็นส่วนหนึ่งของค่าทดแทนที่ผู้รับหมั้นพึงได้รับ หรือศาลอาจให้ค่าทดแทนโดยไม่คำนึงถึงของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับหมั้นนั้นก็ได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๔๑ ถ้าคู่หมั้นฝ่ายหนึ่งตายก่อนสมรส อีกฝ่ายหนึ่งจะเรียกร้องค่าทดแทนมิได้ ส่วนของหมั้นหรือสินสอดนั้นไม่ว่าผู้หมั้นหรือผู้รับหมั้นตาย ผู้รับหมั้นหรือฝ่ายผู้รับหมั้นไม่ต้องคืนให้แก่ฝ่ายผู้หมั้น”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๒ และมาตรา ๑๔๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๔๒ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ผู้รับหมั้นทำให้ผู้หมั้นไม่สมควรสมรสกับผู้รับหมั้นนั้น ผู้หมั้นมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้และให้ผู้รับหมั้นคืนของหมั้นแก่ผู้หมั้น

มาตรา ๑๔๔๓ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ผู้หมั้นทำให้ผู้รับหมั้นไม่สมควรสมรสกับผู้หมั้นนั้น ผู้รับหมั้นมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้โดยมิต้องคืนของหมั้นแก่ผู้หมั้น”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๔๕ คู่หมั้นฝ่ายหนึ่งอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของตน หรือผู้ซึ่งกระทำกับคู่หมั้นของตนเพื่อสนองความใคร่ของผู้หมั้นหรือคู่หมั้นของตน โดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้น เมื่อได้บอกเลิกสัญญาหมั้นแล้วตามมาตรา ๑๔๔๒ หรือมาตรา ๑๔๔๓ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๔๖ คู่หมั้นฝ่ายหนึ่งอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ข่มขืนกระทำชำเราหรือพยายามข่มขืนกระทำชำเราคู่หมั้นของตนโดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้นได้โดยไม่ต้องบอกเลิกสัญญาหมั้น”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๔๔๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ผู้หมั้นหรือผู้รับหมั้นรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำของผู้อื่นอันจะเป็นเหตุให้เรียกค่าทดแทนและรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าทดแทนนั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ผู้อื่นนั้นได้กระทำการดังกล่าว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๘ มาตรา ๑๔๔๙ และมาตรา ๑๔๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสจะกระทำมิได้เมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้วแต่ในกรณีมีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้

มาตรา ๑๔๔๙ การสมรสจะกระทำมิได้ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นบุคคลวิกลจริตหรือเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

มาตรา ๑๔๕๐ บุคคลสองคนซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมาที่ดี เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาที่ดี จะทำการสมรสกันไม่ได้ ความเป็นญาติ ดังกล่าวมานี้ให้ถือตามสายโลหิต โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นที่ญาติโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๕๒ และมาตรา ๑๔๕๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๕๒ บุคคลจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้
มาตรา ๑๔๕๓ หญิงที่ขายผู้เป็นคู่สมรสตายหรือที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่น จะทำการสมรสใหม่กับชายได้ต่อเมื่อการสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน เว้นแต่

- (๑) คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น
- (๒) สมรสกับคู่สมรสเดิม
- (๓) มีใบรับรองแพทย์ประกาศนียบัตรหรือปริญญาซึ่งเป็นผู้ประกอบการรักษาโรค ในสาขาเวชกรรมได้ตามกฎหมายว่ามีได้มีครรภ์ หรือ
- (๔) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๕๘ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลสองคนยินยอมเป็นคู่สมรสกัน และต้องแสดงการยินยอมนั้นให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๖๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖๐ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งไม่อาจทำการจดทะเบียนสมรสต่อ นายทะเบียนได้เพราะบุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรืออยู่ในภาวะการรบหรือสงคราม ถ้าบุคคลทั้งสองนั้นได้แสดงเจตนาจะสมรสกันต่อหน้าบุคคล ซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่ ณ ที่นั้น แล้วให้บุคคลดังกล่าวแจ้งการแสดงเจตนาขอทำการสมรส ของบุคคลทั้งสองนั้นไว้เป็นหลักฐาน และต่อมาบุคคลทั้งสองได้จดทะเบียนสมรสกันภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่อาจทำการจดทะเบียนต่อนายทะเบียนได้ โดยแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนจดทะเบียนในวัน เดือน ปี สถานที่ที่แสดงเจตนาขอทำการสมรส และพฤติการณ์พิเศษนั้น ไว้ในทะเบียนสมรส ให้ถือว่าวันแสดงเจตนาขอทำการสมรสต่อบุคคลดังกล่าวเป็นวันจดทะเบียนสมรส ต่อนายทะเบียนแล้ว”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกชื่อหมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๓
ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖๑ คู่สมรสต้องอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรส คู่สมรสต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖๒ ในกรณีที่คู่สมรสไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรสโดยปกติสุขได้ หรือถ้าการอยู่ร่วมกันจะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจหรือทำลายความผาสุกอย่างมาก คู่สมรสฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งที่ไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรสโดยปกติสุขได้หรือฝ่ายที่จะต้องรับอันตรายหรือ ถูกทำลายความผาสุก อาจร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งอนุญาตให้ตนอยู่ต่างหากในระหว่างที่เหตุนี้ ๆ ยังมีอยู่ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ศาลจะกำหนดจำนวนค่าอุปการะเลี้ยงดูให้ฝ่ายหนึ่งจ่ายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง ตามควรแก่พฤติการณ์ก็ได้”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖๓ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งย่อมเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แต่เมื่อผู้มีส่วนได้เสีย หรืออัยการร้องขอ และถ้ามีเหตุสำคัญ ศาลจะตั้งผู้อื่นเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ก็ได้”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกชื่อหมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๔
ทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๖๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖๕ ถ้าคู่สมรสมิได้ทำสัญญากันไว้ในเรื่องทรัพย์สินเป็นพิเศษ ก่อนสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสในเรื่องทรัพย์สินนั้น ให้บังคับตามบทบัญญัติในหมวดนี้”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๙ และมาตรา ๑๔๗๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๖๙ สัญญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินใดที่คู่สมรสได้ทำไว้ต่อกันในระหว่าง เป็นคู่สมรสกันนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกล้างเสียในเวลาใดที่เป็นคู่สมรสกันอยู่หรือภายในกำหนด หนึ่งปีนับแต่วันที่ขาดจากการเป็นคู่สมรสกันก็ได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลภายนอก ผู้ทำการโดยสุจริต

มาตรา ๑๔๗๐ ทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส นอกจากที่ได้แยกไว้เป็นส่วนตัว ย่อมเป็นสินสมรส”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๗๕ ถ้าสินสมรสใดเป็นจำพวกที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือที่มีเอกสารเป็นสำคัญ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะร้องขอให้ลงชื่อตนเป็นเจ้าของร่วมกัน ในเอกสารนั้นก็ได้”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๗๖ คู่สมรสต้องจัดการสินสมรสร่วมกันหรือได้รับความยินยอม จากอีกฝ่ายหนึ่งในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก ให้เช่าซื้อ จำนอง ปลดจำนอง หรือโอนสิทธิจำนอง ซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้

(๒) ก่อตั้งหรือกระทำให้สุดสิ้นลงทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งภาระจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน หรือภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์

(๓) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์เกินสามปี

(๔) ให้กู้ยืมเงิน

(๕) ให้โดยเสนาหา เว้นแต่การให้ที่พอควรแก่ฐานะานุรูปของครอบครัวเพื่อการกุศล เพื่อการสังคม หรือตามหน้าที่ธรรมจรรยา

(๖) ประนีประนอมยอมความ

(๗) มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย

(๘) นำทรัพย์สินไปเป็นประกันหรือหลักประกันต่อเจ้าพนักงานหรือศาล

การจัดการสินสมรสนอกจากกรณีที่อยู่ภายใต้วรรคหนึ่ง คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จัดการได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๗๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๗๖/๑ คู่สมรสจะจัดการสินสมรสให้แตกต่างไปจากที่อยู่ภายใต้วรรคหนึ่ง ในมาตรา ๑๔๗๖ ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ก็ต่อเมื่อได้ทำสัญญาก่อนสมรสไว้ตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๔๖๕ และมาตรา ๑๔๖๖ ในกรณีดังกล่าวนี้ การจัดการสินสมรสให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาก่อนสมรส”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๗๗ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับการสงวนบำรุงรักษาสินสมรส หรือเพื่อประโยชน์แก่สินสมรส หนึ่งอันเกิดแต่การฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นหน้าที่คู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกัน”

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๗๙ การใดที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำ ซึ่งต้องรับความยินยอมร่วมกัน และถ้าการนั้นมีกฎหมายบัญญัติให้ทำเป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความยินยอมนั้นต้องทำเป็นหนังสือ”

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๘๑ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีอำนาจทำพินัยกรรมยกสินสมรส ที่เกินกว่าส่วนของตนให้แก่บุคคลใดได้”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ และมาตรา ๑๔๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๘๒ ในกรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียว คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งก็ยังมีอำนาจจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวตามสมควร แก่อดภพได้ ค่าใช้จ่ายในการนี้ย่อมผูกพันสินสมรสและสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย

ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว เป็นที่เสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจนี้เสียได้

มาตรา ๑๔๘๓ ในกรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียว ถ้าคู่สมรสฝ่ายนั้นจะกระทำ หรือกำลังกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการสินสมรส อันพึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามมิให้กระทำการนั้นได้

มาตรา ๑๔๘๔ ถ้าคู่สมรสฝ่ายซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรส

(๑) จัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด

(๒) ไม่อุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง

(๓) มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส

(๔) ชัดขวางการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๕) มีพฤติการณ์ปรากฏว่าจะทำความเสียหายให้แก่สินสมรส

อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรสแต่ผู้เดียวหรือสั่งให้แยกสินสมรสได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีคำขอ ศาลอาจกำหนดวิธีคุ้มครองชั่วคราวเพื่อจัดการสินสมรสได้ตามที่เห็นสมควร และหากเป็นกรณีฉุกเฉินให้นำบทบัญญัติเรื่องคำขอในเหตุฉุกเฉินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๔๘๔/๑ ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจในการจัดการสินสมรสของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามมาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ หรือมาตรา ๑๔๘๔ ถ้าต่อมาเหตุแห่งการนั้นหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่ห้ามหรือจำกัดอำนาจจัดการสินสมรสนั้นได้ ในกรณีนี้ศาลจะมีคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๘๕ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรส โดยเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเข้าร่วมจัดการในการนั้นได้ ถ้าการที่จะทำเช่นนั้นจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๖ และมาตรา ๑๔๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๘๖ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดตามความในมาตรา ๑๔๘๒ วรรคสอง มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ มาตรา ๑๔๘๔/๑ หรือมาตรา ๑๔๘๕ อันเป็นคุณแก่ผู้ร้องขอ หรือตามมาตรา ๑๔๙๑ มาตรา ๑๔๙๒/๑ หรือมาตรา ๑๕๙๘/๑๗ หรือเมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ให้ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนเพื่อจดแจ้งไว้ในทะเบียนสมรส

มาตรา ๑๔๘๗ ในระหว่างที่เป็นคู่สมรสกัน ฝ่ายใดจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่เป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีที่ฟ้องร้องเพื่อการปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาสีทธิระหว่างคู่สมรสตามที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในประมวลกฎหมายนี้ หรือที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้คู่สมรสฟ้องร้องกันเองได้ หรือเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินสำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าฤชาธรรมเนียมที่ยังมิได้ชำระตามคำพิพากษาของศาล”

มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๘ และมาตรา ๑๔๘๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๘๘ ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องรับผิดชอบส่วนตัวเพื่อชำระหนี้ที่ก่อไว้ก่อนหรือระหว่างสมรส ให้ชำระหนี้นั้นด้วยสินส่วนตัวของฝ่ายนั้นก่อน เมื่อไม่พอจึงให้ชำระด้วยสินสมรสที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น

มาตรา ๑๔๘๙ ถ้าคู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้นั้นจากสินสมรส และสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย”

มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๐ หนี้ที่คู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้นให้รวมถึงหนี้ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรส ดังต่อไปนี้

(๑) หนี้ที่เกี่ยวแก่การจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดู ตลอดถึงการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควร แก่อดีตภาพ

(๒) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส

(๓) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งคู่สมรสทำด้วยกัน

(๔) หนี้ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่ง ได้ให้สัตยาบัน”

มาตรา ๓๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๑ ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สินสมรสน้อยมแยกจากกันโดยอำนาจกฎหมายนับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น”

มาตรา ๓๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๙๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๒ เมื่อได้แยกสินสมรสตามมาตรา ๑๔๘๔ วรรคสอง มาตรา ๑๔๙๑ หรือมาตรา ๑๕๔๘/๑๗ วรรคสองแล้ว ให้ส่วนที่แยกออกตกเป็นสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และบรรดาทรัพย์สินที่ฝ่ายใดได้มาในภายหลังไม่ให้ถือเป็นสินสมรส แต่ให้เป็นสินส่วนตัวของฝ่ายนั้น และสินสมรสที่คู่สมรสได้มาโดยพินัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือตามมาตรา ๑๔๗๔ (๒) ในภายหลัง ให้ตกเป็นสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายละครึ่ง”

มาตรา ๓๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๒/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๒/๑ ในกรณีที่มีการแยกสินสมรสโดยคำสั่งศาล การยกเลิก การแยกสินสมรสให้กระทำได้เมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอต่อศาล และศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิก แต่ถ้าคู่สมรสอีกฝ่ายคัดค้าน ศาลจะสั่งยกเลิกการแยกสินสมรสได้ต่อเมื่อเหตุแห่งการแยกสินสมรส ได้สิ้นสุดลงแล้ว

เมื่อมีการยกเลิกการแยกสินสมรสตามวรรคหนึ่ง หรือการแยกสินสมรสสิ้นสุดลง เพราะคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ให้ทรัพย์สินที่เป็นสินส่วนตัวอยู่ในวันที่ ศาลมีคำสั่งหรือในวันที่พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ยังคงเป็นสินส่วนตัวต่อไปตามเดิม”

มาตรา ๓๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๓ ในกรณีที่ไม่มีสินสมรสแล้ว คู่สมรสต้องช่วยกันออกค่าใช้จ่ายสำหรับการบ้านเรือนตามส่วนมากและน้อยแห่งสินส่วนตัวของตน”

มาตรา ๓๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๙๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๘ การสมรสที่เป็นโมฆะไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส”

มาตรา ๔๐ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๔๙๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔๙๙ การสมรสที่เป็นโมฆะเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๔๙ มาตรา ๑๔๕๐ หรือมาตรา ๑๔๕๘ ไม่ทำให้ผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มาเพราะการสมรสก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นโมฆะ

การสมรสที่เป็นโมฆะเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ ไม่ทำให้ผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มาเพราะการสมรสก่อนที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นรู้ถึงเหตุที่ทำให้การสมรสเป็นโมฆะ แต่การสมรสที่เป็นโมฆะดังกล่าว ไม่ทำให้คู่สมรสเกิดสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง”

มาตรา ๔๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ถ้าศาลมิได้สั่งให้เพิกถอนการสมรสจนบุคคลทั้งสองมีอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ หรือในกรณีการสมรสระหว่างชายหญิง เมื่อหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ ให้ถือว่า การสมรสสมบูรณ์มาตั้งแต่วเวลาสมรส”

มาตรา ๔๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่ผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้บุคคลซึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ ตามมาตรา ๒๘ ขอเพิกถอนการสมรสได้ด้วย แต่ถ้าผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นคนวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ บุคคลดังกล่าวจะร้องขอเพิกถอนการสมรสก็ได้ แต่ต้องขอให้ศาลสั่งให้คนวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถพร้อมกันด้วย ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอให้ศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถ ก็ให้ศาลมีคำสั่งยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลดังกล่าวนั้นเสียด้วย”

มาตรา ๔๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“สิทธิขอเพิกถอนการสมรสตามมาตรานี้เป็นอันระงับเมื่อคู่สมรสนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือในกรณีการสมรสระหว่างชายหญิง เมื่อหญิงมีครรภ์”

มาตรา ๔๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อคู่สมรสได้จดทะเบียนการหย่านั้นแล้ว”

มาตรา ๔๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๑๖ เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้

(๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉนั้นคู่สมรส เป็นชู้หรือมีชู้ร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจิดน หรือกระทำกับผู้อื่นหรือยอมรับการกระทำของผู้อื่นเพื่อสนองความใคร่ของตนหรือผู้อื่นเป็นอาจิดน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๒) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประพฤติชั่ว ไม่ว่าจะความประพฤติชั่วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

(ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

(ข) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่คงเป็นคู่สมรสของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป หรือ

(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร ในเมื่อเอาสภาพ ฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉนั้นคู่สมรสมาค่านึงประกอบ

อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๓) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำร้าย หรือทรมาณร่างกายหรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ถ้าเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๔) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๔/๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และได้ถูกจำคุกเกินหนึ่งปีในความผิดที่อีกฝ่ายหนึ่งมิได้มีส่วนก่อให้เกิดการทำความผิดหรือยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจในการทำความผิดนั้นด้วย และการเป็นคู่สมรสกันต่อไปจะเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๔/๒) คู่สมรสสมัคใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉนั้นคู่สมรสได้โดยปกติสุขตลอดมาเกินสามปี หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่งของศาลเป็นเวลาเกินสามปี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๕) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ หรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นเวลาเกินสามปีโดยไม่มีใครทราบแน่ว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๖) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่ง ตามสมควร หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นคู่สมรสอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ถ้าการกระทำนั้น ถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพ ฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันคู่สมรส มาคำนึงประกอบ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๗) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งวิกลจริตตลอดมาเกินสามปี และความวิกลจริตนั้น มีลักษณะยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริตถึงขนาดที่จะทนอยู่ร่วมกันฉันคู่สมรสต่อไปไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๘) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดพันท์บนที่ทำให้ไว้เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(๙) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรงอันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่ง และโรคมีลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(๑๐) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสภาพร่างกายทำให้ไม่อาจร่วมประเวณี หรือไม่อาจ กระทำการหรือยอมรับการกระทำเพื่อสนองความใคร่ของอีกฝ่ายได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้”

มาตรา ๔๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๑๗ เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) และ (๒) ถ้าคู่สมรสฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี ได้ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำที่เป็นเหตุหย่านั้น ฝ่ายที่ยินยอมหรือ รู้เห็นเป็นใจนั้นจะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้

เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐) ถ้าเกิดเพราะการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้

ในกรณีฟ้องหย่าโดยอาศัยเหตุแห่งการผิดพันท์บนตามมาตรา ๑๕๑๖ (๘) นั้น ถ้าศาลเห็นว่าความประพฤติของคู่สมรสอันเป็นเหตุให้ทำพันท์บนเป็นเหตุเล็กน้อยหรือไม่สำคัญ เกี่ยวแก่การอยู่ร่วมกันฉันคู่สมรสโดยปกติสุข ศาลจะไม่พิพากษาให้หย่าก็ได้”

มาตรา ๔๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๒๐ ในกรณีหย่าโดยความยินยอม ให้คู่สมรสทำความตกลงเป็นหนังสือ ว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรคนใด ถ้ามีได้ตกลงกันหรือตกลงกันไม่ได้ ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด”

มาตรา ๔๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๒๒ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๒๒ ถ้าคู่สมรสหย่าโดยความยินยอม ให้ทำความตกลงกันไว้ในสัญญาหย่า ว่าคู่สมรสทั้งสองฝ่าย หรือคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะออกเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นจำนวนเงินเท่าใด”

มาตรา ๔๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น

คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งไปในทำนองชู้สาว หรือจากผู้ซึ่งแสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งในทำนองชู้สาวก็ได้

ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น จะเรียกค่าทดแทนไม่ได้”

มาตรา ๕๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓๐ ขณะคดีฟ้องหย่าอยู่ในระหว่างพิจารณา ถ้าฝ่ายใดร้องขอศาลอาจสั่งชั่วคราวให้จัดการตามที่เห็นสมควร เช่น ในเรื่องสินสมรส ที่พักอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูคู่สมรสและการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตร”

มาตรา ๕๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓๒ และมาตรา ๑๕๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓๒ เมื่อหย่ากันแล้วให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของคู่สมรส แต่ในระหว่างคู่สมรส

(ก) ถ้าเป็นการหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย ให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของคู่สมรสตามที่มีอยู่ในเวลาจดทะเบียนการหย่า

(ข) ถ้าเป็นการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล คำพิพากษาส่วนที่บังคับทรัพย์สินระหว่างคู่สมรสนั้น มีผลย้อนหลังไปถึงวันฟ้องหย่า

มาตรา ๑๕๓๓ เมื่อหย่ากันให้แบ่งสินสมรสให้คู่สมรสแต่ละฝ่ายได้ส่วนเท่ากัน”

มาตรา ๕๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓๖ เด็กเกิดแต่หญิงขณะเป็นคู่สมรสกับชายหรือภายในสามร้อยสิบวัน นับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสหรือเคยเป็นคู่สมรส แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓๗ ในกรณีที่หญิงทำการสมรสใหม่นั้นเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕๓ และคลอดบุตรภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กที่เกิด แต่หญิงนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสคนใหม่ และห้ามมิให้นำข้อสันนิษฐาน ในมาตรา ๑๕๓๖ ที่ว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสเดิมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสคนใหม่นั้น”

มาตรา ๕๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๕๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓๘ ในกรณีที่บุคคลสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕๒ เด็กที่เกิดในระหว่าง การสมรสที่ฝ่าฝืนนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรส ซึ่งได้จดทะเบียนสมรสครั้งหลัง

ในกรณีที่หญิงสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๕๕๒ ถ้ามีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าเด็ก มิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสซึ่งได้จดทะเบียนสมรสครั้งหลังให้นำข้อสันนิษฐาน ในมาตรา ๑๕๓๖ มาใช้บังคับ”

มาตรา ๕๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๓๙ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๓๙ ในกรณีที่สันนิษฐานว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชาย ผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสตามมาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๗ หรือมาตรา ๑๕๓๘ ชายผู้เป็น หรือเคยเป็นคู่สมรสจะไม่รับเด็กเป็นบุตรของตนก็ได้ โดยฟ้องเด็กกับมารดาเด็กร่วมกันเป็นจำเลย และพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้อยู่ร่วมกับมารดาเด็กในระยะเวลาตั้งครรภ์คือระหว่างหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ถึงสามร้อยสิบวันก่อนเด็กเกิด หรือตนไม่สามารถเป็นบิดาของเด็กได้เพราะเหตุอย่างอื่น”

มาตรา ๕๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๑ ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสจะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ตามมาตรา ๑๕๓๙ ไม่ได้ ถ้าปรากฏว่าตนเป็นผู้แจ้งการเกิดของเด็กในทะเบียนคนเกิดเองว่า เป็นบุตรของตน หรือจัดหรือยอมให้มีการแจ้งดังกล่าว”

มาตรา ๕๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๒ และมาตรา ๑๕๔๓ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๒ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรส ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิดของเด็ก

ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชาย ผู้เป็นคู่สมรสคนใหม่ตามมาตรา ๑๕๓๗ หรือชายผู้เป็นคู่สมรสในการสมรสครั้งหลังตามมาตรา ๑๕๓๘ ถ้าชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสซึ่งต้องด้วยบทสันนิษฐานว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของตน ตามมาตรา ๑๕๓๖ ประสงค์จะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ให้ฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ว่า มีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา ๑๕๔๓ ในกรณีที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสได้ฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรแล้ว และตายก่อนคดีนั้นถึงที่สุด ผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็กหรือผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิด ของเด็กนั้นจะขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่หรืออาจถูกเรียกให้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ชายผู้เป็น หรือเคยเป็นคู่สมรสก็ได้”

มาตรา ๕๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๕๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๔ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็กหรือ ผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็กอาจฟ้องได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสตายก่อนพ้นระยะเวลาที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็น คู่สมรสจะพึงฟ้องได้

(๒) เด็กเกิดภายหลังการตายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรส

การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรในกรณี (๑) ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้ถึง การตายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรส การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรในกรณี (๒) ต้องฟ้องภายใน หกเดือนนับแต่วันที่รู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ไม่ว่าเป็นกรณีใด ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิด ของเด็ก”

มาตรา ๕๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๕๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๕ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อเด็กว่าตนมิได้เป็นบุตรสืบสายโลหิต ของชายผู้เป็นคู่สมรสของมารดาตน เด็กจะร้องขอต่ออัยการให้ฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตร ชอบด้วยกฎหมายของชายนั้นก็ได้

การฟ้องคดีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเด็กได้รู้ข้อเท็จจริงก่อนบรรลุนิติภาวะว่าตนมิได้เป็น บุตรของชายผู้เป็นคู่สมรสของมารดา ห้ามอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็กบรรลุนิติภาวะ แต่ถ้าวเด็กได้รู้ข้อเท็จจริงดังกล่าวหลังจากบรรลุนิติภาวะแล้ว ห้ามอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ เด็กได้รู้เหตุนั้น”

มาตรา ๖๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๘/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๘/๑๕ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นคนไร้ความสามารถและคู่สมรสอีกฝ่ายเป็นผู้อนุบาล ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ ของผู้ใช้อำนาจปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่สิทธิตามมาตรา ๑๕๖๗ (๒) และ (๓)”

มาตรา ๖๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๔๘/๑๗ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๘/๑๗ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ และศาลเห็นไม่สมควรให้คู่สมรสอีกฝ่ายเป็นผู้อนุบาล และตั้งบิดาหรือมารดาหรือบุคคลภายนอก เป็นผู้อนุบาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้อนุบาลเป็นผู้จัดการสินสมรสร่วมกับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่ถ้ามีเหตุสำคัญอันจะเกิดความเสียหายแก่คนไร้ความสามารถ ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นก็ได้”

มาตรา ๖๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๘/๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๔๘/๓๘ ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างคู่สมรส หรือระหว่างบิดามารดา กับบุตรนั้น ย่อมเรียกจากกันได้เมื่อฝ่ายที่ควรได้รับอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดู หรือได้รับการอุปการะเลี้ยงดูไม่เพียงพอแก่อัตภาพ ค่าอุปการะเลี้ยงดูนี้ศาลอาจให้เพียงใดหรือไม่ให้ก็ได้ โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องให้ ฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณี”

มาตรา ๖๓ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๑๖๐๖ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) ผู้ที่รู้แล้วว่า เจ้ามรดกถูกฆ่าโดยเจตนา แต่มิได้นำข้อความนั้นขึ้นร้องเรียน เพื่อเป็นทางที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แต่ข้อนี้มีให้ใช้บังคับถ้าบุคคลนั้นมีอายุยังไม่ครบ สิบหกปีบริบูรณ์ หรือเป็นคนวิกลจริตไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือถ้าผู้ทำนั้นเป็นคู่สมรสหรือผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของตนโดยตรง”

มาตรา ๖๔ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๖๒๕ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) ในเรื่องส่วนแบ่งในทรัพย์สินระหว่างคู่สมรสให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการหย่าโดยยินยอมทั้งสองฝ่าย อันมีบทบัญญัติเพิ่มเติมให้บริบูรณ์ ในมาตรา ๑๖๓๗ และมาตรา ๑๖๓๘ และโดยเฉพาะต้องอยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๑๕๑๓ ถึงมาตรา ๑๕๑๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ แต่การคิดส่วนแบ่งนั้นมีผลตั้งแต่วันที่การสมรส ได้สิ้นไปด้วยเหตุความตายนั้น”

มาตรา ๖๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖๒๘ คู่สมรสที่ร้างกันหรือแยกกันอยู่โดยยังมีได้หย่าขาดจากกัน ตามกฎหมาย มิได้สิ้นไปซึ่งสิทธิโดยธรรมในการสืบมรดกซึ่งกันและกัน”

มาตรา ๖๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช่บังคับแก่กรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๖๗ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบที่กำหนดสถิติ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสามี ภรรยา สามีภรรยา หรือคู่สมรส เพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเพศสภาพของคู่สมรสด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการทบทวนตามวรรคหนึ่ง เสนอผลการทบทวน พร้อมทั้งร่างกฎหมายในกรณีที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๖๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๔๓ ภูมิลำเนาของสามีและภริยา ได้แก่ถิ่นที่อยู่ซึ่งสามีและภริยาอยู่กันด้วยกันฉันสามีภริยา เว้นแต่สามีหรือภริยาได้แสดงเจตนาให้ปรากฏว่ามีภูมิลำเนา แยกต่างหากจากกัน</p> <p>มาตรา ๑๔๓/๒๒ อายุความสิทธิเรียกร้องระหว่าง สามีภริยา ถ้าจะครบกำหนดก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ การสมรสสิ้นสุดลง อายุความนั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะครบ หนึ่งปีนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง</p> <p>มาตรา ๑๔๓๕ การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิง มีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๔๓ ภูมิลำเนาของคู่สมรสได้แก่ถิ่นที่อยู่ซึ่งคู่สมรส อยู่กันด้วยกันฉันคู่สมรส เว้นแต่คู่สมรสฝ่ายใดได้แสดงเจตนาให้ปรากฏว่า มีภูมิลำเนาแยกต่างหากจากกัน”</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓/๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๓/๒๒ อายุความสิทธิเรียกร้องระหว่างคู่สมรส ถ้าจะครบกำหนดก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง อายุความนั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะครบหนึ่งปีนับแต่วันที่การสมรส สิ้นสุดลง”</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๓๕ การหมั้นจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่าย มีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว”</p>	<p>กำหนดวันใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อย ยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีเวลาเตรียมความพร้อม ในการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” และ “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรส ไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “บุคคล” เพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการหมั้นกันได้</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๓๗ การหมั้นจะสมบูรณ์เมื่อฝ่ายชายได้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของหมั้นให้แก่หญิงเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับหญิงนั้น</p> <p>เมื่อหมั้นแล้วให้ของหมั้นตกเป็นสิทธิแก่หญิง</p> <p>สินสอด เป็นทรัพย์สินซึ่งฝ่ายชายให้แก่บิดามารดาผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครองฝ่ายหญิง แล้วแต่กรณี เพื่อตอบแทนการที่หญิงยอมสมรส ถ้าไม่มีการสมรสโดยมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่หญิงหรือโดยมีพฤติการณ์ซึ่งฝ่ายหญิงต้องรับผิดชอบ ทำให้ชายไม่สมควรหรือไม่อาจสมรสกับหญิงนั้น ฝ่ายชายเรียกสินสอดคืนได้</p> <p>ถ้าจะต้องคืนของหมั้นหรือสินสอดตามหมวดนี้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๑๒ ถึงมาตรา ๔๑๘ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยลามิควรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๑๔๓๙ เมื่อมีการหมั้นแล้ว ถ้าฝ่ายใดผิดสัญญาหมั้นอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเรียกให้รับผิดชอบใช้ค่าทดแทน ในกรณีที่ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้นให้คืนของหมั้นแก่ฝ่ายชายด้วย</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๓๗ การหมั้นจะสมบูรณ์เมื่อฝ่ายผู้หมั้นได้ส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของหมั้นให้แก่ผู้รับหมั้นเพื่อเป็นหลักฐานว่าจะสมรสกับผู้รับหมั้นนั้น</p> <p>เมื่อหมั้นแล้วให้ของหมั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับหมั้น</p> <p>สินสอด เป็นทรัพย์สินซึ่งฝ่ายผู้หมั้นให้แก่บิดามารดาผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครองฝ่ายผู้รับหมั้น แล้วแต่กรณี เพื่อตอบแทนการที่ผู้รับหมั้นยอมสมรส ถ้าไม่มีการสมรสโดยมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ผู้รับหมั้นหรือโดยมีพฤติการณ์ซึ่งฝ่ายผู้รับหมั้นต้องรับผิดชอบ ทำให้ผู้หมั้นไม่สมควรหรือไม่อาจสมรสกับผู้รับหมั้นนั้น ฝ่ายผู้หมั้นเรียกสินสอดคืนได้</p> <p>ถ้าจะต้องคืนของหมั้นหรือสินสอดตามหมวดนี้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๑๒ ถึงมาตรา ๔๑๘ แห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยลามิควรได้มาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p> <p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๓๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๓๙ เมื่อมีการหมั้นแล้ว ถ้าฝ่ายใดผิดสัญญาหมั้นอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเรียกให้รับผิดชอบใช้ค่าทดแทน ในกรณีที่ฝ่ายผู้รับหมั้นเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้นให้คืนของหมั้นแก่ฝ่ายผู้หมั้นด้วย”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “ผู้หมั้น” และ “ผู้รับหมั้น” เพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการหมั้นกันได้และเพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “ผู้หมั้น” และ “ผู้รับหมั้น” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๔๐ ค่าทดแทนนั้นอาจเรียกได้ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ทดแทนความเสียหายต่อกายหรือชื่อเสียงแห่งชายหรือหญิงนั้น</p> <p>(๒) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น บิดามารดา หรือบุคคลผู้กระทำการในฐานะเช่นบิดามารดา ได้ใช้จ่ายหรือต้องตกเป็นลูกหนี้เนื่องในการเตรียมการสมรส โดยสุจริตและตามสมควร</p> <p>(๓) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น ได้จัดการทรัพย์สินหรือการอื่นอันเกี่ยวแก่อาชีพหรือทางทำมาหาได้ของตนไปโดยสมควรด้วยการคาดหมายว่าจะได้มีการสมรส</p> <p>ในกรณีที่หญิงเป็นผู้มีสิทธิได้ค่าทดแทน ศาลอาจชี้ขาดว่าของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่หญิงนั้นเป็นค่าทดแทนทั้งหมด หรือเป็นส่วนหนึ่งของค่าทดแทนที่หญิงพึงได้รับ หรือศาลอาจให้ค่าทดแทนโดยไม่คำนึงถึงของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่หญิงนั้นก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๔๔๑ ถ้าคู่หมั้นฝ่ายหนึ่งตายก่อนสมรส อีกฝ่ายหนึ่งจะเรียกร้องค่าทดแทนมิได้ ส่วนของหมั้นหรือสินสอดนั้นไม่ว่าชายหรือหญิงตาย หญิงหรือฝ่ายหญิงไม่ต้องคืนให้แก่ฝ่ายชาย</p>	<p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๔๐ ค่าทดแทนนั้นอาจเรียกได้ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ทดแทนความเสียหายต่อกายหรือชื่อเสียงแห่งคู่หมั้นหรือผู้รับหมั้นนั้น</p> <p>(๒) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น บิดามารดา หรือบุคคลผู้กระทำการในฐานะเช่นบิดามารดาได้ใช้จ่ายหรือต้องตกเป็นลูกหนี้เนื่องในการเตรียมการสมรสโดยสุจริตและตามสมควร</p> <p>(๓) ทดแทนความเสียหายเนื่องจากการที่คู่หมั้น ได้จัดการทรัพย์สินหรือการอื่นอันเกี่ยวแก่อาชีพหรือทางทำมาหาได้ของตนไปโดยสมควรด้วยการคาดหมายว่าจะได้มีการสมรส</p> <p>ในกรณีที่ผู้รับหมั้นเป็นผู้มีสิทธิได้ค่าทดแทน ศาลอาจชี้ขาดว่าของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับหมั้นนั้นเป็นค่าทดแทนทั้งหมด หรือเป็นส่วนหนึ่งของค่าทดแทนที่ผู้รับหมั้นพึงได้รับ หรือศาลอาจให้ค่าทดแทนโดยไม่คำนึงถึงของหมั้นที่ตกเป็นสิทธิแก่ผู้รับหมั้นนั้นก็ได้”</p> <p>มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๔๑ ถ้าคู่หมั้นฝ่ายหนึ่งตายก่อนสมรส อีกฝ่ายหนึ่งจะเรียกร้องค่าทดแทนมิได้ ส่วนของหมั้นหรือสินสอดนั้นไม่ว่าผู้หมั้นหรือผู้รับหมั้นตาย ผู้รับหมั้นหรือฝ่ายผู้รับหมั้นไม่ต้องคืนให้แก่ฝ่ายผู้หมั้น”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “ผู้หมั้น” และ “ผู้รับหมั้น” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “ผู้หมั้น” และ “ผู้รับหมั้น” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๔๒ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่หญิงคู่หมั้น ทำให้ชายไม่สมควรสมรสกับหญิงนั้น ชายมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้และให้หญิงคืนของหมั้นแก่ชาย</p> <p>มาตรา ๑๔๔๓ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ชายคู่หมั้น ทำให้หญิงไม่สมควรสมรสกับชายนั้น หญิงมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้โดยมีต้องคืนของหมั้นแก่ชาย</p> <p>มาตรา ๑๔๔๕ ชายหรือหญิงคู่หมั้นอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของตนโดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้น เมื่อได้บอกเลิกสัญญาหมั้นแล้ว ตามมาตรา ๑๔๔๒ หรือมาตรา ๑๔๔๓ แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา ๑๔๔๖ ชายหรือหญิงคู่หมั้นอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ข่มขืนกระทำชำเราหรือพยายามข่มขืนกระทำชำเรา คู่หมั้นของตนโดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้นได้โดยไม่ต้องบอกเลิกสัญญาหมั้น</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๒ และมาตรา ๑๔๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๔๒ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ผู้รับหมั้น ทำให้ผู้หมั้นไม่สมควรสมรสกับผู้รับหมั้นนั้น ผู้หมั้นมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้และให้ผู้รับหมั้นคืนของหมั้นแก่ผู้หมั้น</p> <p>มาตรา ๑๔๔๓ ในกรณีมีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ผู้หมั้น ทำให้ผู้รับหมั้นไม่สมควรสมรสกับผู้หมั้นนั้น ผู้รับหมั้นมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหมั้นได้โดยมีต้องคืนของหมั้นแก่ผู้หมั้น”</p> <p>มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๔๕ คู่หมั้นฝ่ายหนึ่งอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของตน หรือผู้ซึ่งกระทำกับคู่หมั้นของตนเพื่อสนองความใคร่ของผู้หมั้นหรือคู่หมั้นของตนโดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้น เมื่อได้บอกเลิกสัญญาหมั้นแล้ว ตามมาตรา ๑๔๔๒ หรือมาตรา ๑๔๔๓ แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา ๑๔๔๖ คู่หมั้นฝ่ายหนึ่งอาจเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งได้ข่มขืนกระทำชำเราหรือพยายามข่มขืนกระทำชำเราคู่หมั้นของตน โดยรู้หรือควรจะรู้ถึงการหมั้นนั้นได้โดยไม่ต้องบอกเลิกสัญญาหมั้น”</p> <p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๔๔๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “ผู้หมั้น” และ “ผู้รับหมั้น” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชายหรือหญิงคู่หมั้น” เป็น “คู่หมั้นฝ่ายหนึ่ง” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด และเพิ่มเหตุเรียกค่าทดแทนให้ครอบคลุมกรณีที่บุคคลอื่นมามีความสัมพันธ์กับคู่หมั้นของตนไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ชายหรือหญิงคู่หมั้นหรือควรรู้ถึงการกระทำของผู้อื่นอันจะเป็นเหตุให้เรียกค่าทดแทนและรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าทดแทนนั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ผู้อื่นนั้นได้กระทำการดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๔๔๙ การสมรสจะกระทำได้ถ้าชายหรือหญิงเป็นบุคคลวิกลจริตหรือเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ</p> <p>มาตรา ๑๔๕๐ ชายหญิงซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมากิติ เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาก็ดี จะทำการสมรสกันไม่ได้ ความเป็นญาติดังกล่าวมานี้ให้ถือตามสายโลหิต โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นญาติโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่</p> <p>มาตรา ๑๔๕๒ ชายหรือหญิงจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้</p> <p>มาตรา ๑๔๕๓ หญิงที่สามีตายหรือที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่นจะทำการสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อ</p>	<p>“สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๔๔๖ ให้มีอายุความหกเดือนนับแต่วันที่ผู้หมั้นหรือผู้รับหมั้นรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำของผู้อื่นอันจะเป็นเหตุให้เรียกค่าทดแทนและรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าทดแทนนั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ผู้อื่นนั้นได้กระทำการดังกล่าว”</p> <p>มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๔๘ มาตรา ๑๔๔๙ และมาตรา ๑๔๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๔๘ การสมรสจะกระทำได้ต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๔๔๙ การสมรสจะกระทำได้ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นบุคคลวิกลจริตหรือเป็นบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ</p> <p>มาตรา ๑๔๕๐ บุคคลสองคนซึ่งเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมากิติ เป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาก็ดี จะทำการสมรสกันไม่ได้ ความเป็นญาติดังกล่าวมานี้ให้ถือตามสายโลหิต โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นญาติโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่”</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๕๒ และมาตรา ๑๔๕๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๕๒ บุคคลจะทำการสมรสในขณะที่ตนมีคู่สมรสอยู่ไม่ได้</p> <p>มาตรา ๑๔๕๓ หญิงที่ชายผู้เป็นคู่สมรสตายหรือที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่นจะทำการสมรสใหม่กับชายได้ต่อเมื่อ</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “ผู้หมั้น” และ “ผู้รับหมั้น” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “บุคคล” เพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการสมรสกันได้</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “บุคคล” เพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการสมรสกันได้</p> <p>แก้ไขเงื่อนไขระยะเวลาการสมรสใหม่ตามมาตรา ๑๔๕๓ ให้ใช้เฉพาะกับกรณีที่หญิงที่มีชายเป็นคู่สมรสเดิมจะสมรสใหม่กับชายเท่านั้น</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>การสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน เว้นแต่</p> <p>(๑) คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น</p> <p>(๒) สมรสกับคู่สมรสเดิม</p> <p>(๓) มีใบรับรองแพทย์ประกาศนียบัตรหรือปริญญา ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรักษาโรคในสาขาเวชกรรมได้ตามกฎหมายว่ามิได้มีครรภ์ หรือ</p> <p>(๔) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้</p> <p>มาตรา ๑๔๕๘ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายหญิงยินยอมเป็นสามีภริยากันและต้องแสดงการยินยอมนั้นให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย</p> <p>มาตรา ๑๔๖๐ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งไม่อาจทำการจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียนได้เพราะชายหรือหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตายหรืออยู่ในภาวะการรบหรือสงคราม ถ้าชายและหญิงนั้นได้แสดงเจตนาจะสมรสกันต่อหน้าบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่ ณ ที่นั้น แล้วให้บุคคลดังกล่าวแจ้งการแสดงเจตนาขอทำการสมรสของชายและหญิงนั้นไว้เป็นหลักฐาน และต่อมาชายหญิงได้จดทะเบียนสมรสกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่อาจทำการจดทะเบียนต่อนายทะเบียนได้ โดยแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียนและให้นายทะเบียนจดทะเบียนจัดแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่</p>	<p>การสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน เว้นแต่</p> <p>(๑) คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น</p> <p>(๒) สมรสกับคู่สมรสเดิม</p> <p>(๓) มีใบรับรองแพทย์ประกาศนียบัตรหรือปริญญา ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรักษาโรคในสาขาเวชกรรมได้ตามกฎหมายว่ามิได้มีครรภ์ หรือ</p> <p>(๔) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้”</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๕๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๕๘ การสมรสจะทำได้ต่อเมื่อบุคคลสองคนยินยอมเป็นคู่สมรสกันและต้องแสดงการยินยอมนั้นให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย”</p> <p>มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๖๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๖๐ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งไม่อาจทำการจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียนได้เพราะบุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรืออยู่ในภาวะการรบหรือสงคราม ถ้าบุคคลทั้งสองนั้นได้แสดงเจตนาจะสมรสกันต่อหน้าบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่ ณ ที่นั้น แล้วให้บุคคลดังกล่าวแจ้งการแสดงเจตนาขอทำการสมรสของบุคคลทั้งสองนั้นไว้เป็นหลักฐาน และต่อมาบุคคลทั้งสองได้จดทะเบียนสมรสกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่อาจทำการจดทะเบียนต่อนายทะเบียนได้ โดยแสดงหลักฐานต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนจดทะเบียนจัดแจ้งวัน เดือน ปี สถานที่ที่แสดงเจตนาขอทำการสมรส และพฤติการณ์พิเศษนั้น</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชายหญิง” เป็น “บุคคลสองคน” เพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการสมรสกันได้ และแก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “บุคคล” เพื่อให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการสมรสตาม มาตรา ๑๔๖๐ ได้</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>ที่แสดงเจตนาขอทำการสมรส และพฤติการณ์พิเศษนั้น</p> <p>ไว้ในทะเบียนสมรส ให้ถือว่าวันแสดงเจตนาขอทำการสมรส</p> <p>ต่อบุคคลดังกล่าวเป็นวันจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียนแล้ว</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๓</p> <p style="text-align: center;">ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑๕๖๑ สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา</p> <p style="text-align: center;">สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกัน</p> <p style="text-align: center;">ตามความสามารถและฐานะของตน</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑๕๖๒ ในกรณีที่สามีภริยาไม่สามารถที่จะ</p> <p style="text-align: center;">อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาโดยปกติสุขได้ หรือถ้าการอยู่ร่วมกัน</p> <p style="text-align: center;">จะเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจหรือทำลายความผาสุก</p> <p style="text-align: center;">อย่างมาก สามีหรือภริยาฝ่ายที่ไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกัน</p> <p style="text-align: center;">ฉันสามีภริยาโดยปกติสุขได้หรือฝ่ายที่จะต้องรับอันตราย</p> <p style="text-align: center;">หรือถูกทำลายความผาสุก อาจร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งอนุญาต</p> <p style="text-align: center;">ให้ตนอยู่ต่างหากในระหว่างที่เหตุนั้น ๆ ยังมีอยู่ก็ได้</p> <p style="text-align: center;">ในกรณีเช่นนี้ศาลจะกำหนดจำนวนค่าอุปการะเลี้ยงดูให้ฝ่ายหนึ่ง</p> <p style="text-align: center;">จ่ายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามควรแก่พฤติการณ์ก็ได้</p>	<p>ไว้ในทะเบียนสมรส ให้ถือว่าวันแสดงเจตนาขอทำการสมรส</p> <p>ต่อบุคคลดังกล่าวเป็นวันจดทะเบียนสมรสต่อนายทะเบียนแล้ว”</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกชื่อหมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามี</p> <p style="text-align: center;">ภริยา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">“หมวด ๓</p> <p style="text-align: center;">ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส”</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๖๑ แห่งประมวล</p> <p style="text-align: center;">กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">“มาตรา ๑๕๖๑ คู่สมรสต้องอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรส</p> <p style="text-align: center;">คู่สมรสต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถ</p> <p style="text-align: center;">และฐานะของตน”</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๖๒ แห่งประมวล</p> <p style="text-align: center;">กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ</p> <p style="text-align: center;">แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๙)</p> <p style="text-align: center;">พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">“มาตรา ๑๕๖๒ ในกรณีที่คู่สมรสไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกัน</p> <p style="text-align: center;">ฉันคู่สมรสโดยปกติสุขได้ หรือถ้าการอยู่ร่วมกันจะเป็นอันตรายแก่กาย</p> <p style="text-align: center;">หรือจิตใจหรือทำลายความผาสุกอย่างมาก คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง</p> <p style="text-align: center;">ที่ไม่สามารถที่จะอยู่กินด้วยกันฉันคู่สมรสโดยปกติสุขได้หรือฝ่ายที่จะต้อง</p> <p style="text-align: center;">รับอันตรายหรือถูกทำลายความผาสุก อาจร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่ง</p> <p style="text-align: center;">อนุญาตให้ตนอยู่ต่างหากในระหว่างที่เหตุนั้น ๆ ยังมีอยู่ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้</p> <p style="text-align: center;">ศาลจะกำหนดจำนวนค่าอุปการะเลี้ยงดูให้ฝ่ายหนึ่งจ่ายให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p style="text-align: center;">ตามควรแก่พฤติการณ์ก็ได้”</p>	<p style="text-align: center;">แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้</p> <p style="text-align: center;">มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p style="text-align: center;">แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้</p> <p style="text-align: center;">มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p style="text-align: center;">แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้</p> <p style="text-align: center;">มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๖๓ ในกรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยาเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ภริยาหรือสามียอมเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แต่เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการร้องขอ และถ้ามีเหตุสำคัญ ศาลจะตั้งผู้อื่นเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ก็ได้</p> <p>หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา</p> <p>มาตรา ๑๔๖๕ ถ้าสามีภริยามีได้ทำสัญญากันไว้ในเรื่องทรัพย์สินเป็นพิเศษก่อนสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาในเรื่องทรัพย์สินนั้น ให้บังคับตามบทบัญญัติในหมวดนี้</p> <p>มาตรา ๑๔๖๙ สัญญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินใดที่สามีภริยาได้ทำไว้ต่อกันในระหว่างเป็นสามีภริยากันนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกล้างเสียในเวลาใดที่เป็นสามีภริยากันอยู่หรือภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่เขาขาดจากการเป็นสามีภริยากันก็ได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต</p>	<p>มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๖๓ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งยอมเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แต่เมื่อผู้มีส่วนได้เสียหรืออัยการร้องขอ และถ้ามีเหตุสำคัญ ศาลจะตั้งผู้อื่นเป็นผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ก็ได้”</p> <p>มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกชื่อหมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส”</p> <p>มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๖๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๖๕ ถ้าคู่สมรสมีได้ทำสัญญากันไว้ในเรื่องทรัพย์สินเป็นพิเศษก่อนสมรส ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสในเรื่องทรัพย์สินนั้น ให้บังคับตามบทบัญญัติในหมวดนี้”</p> <p>มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๖๙ และมาตรา ๑๔๗๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๖๙ สัญญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินใดที่คู่สมรสได้ทำไว้ต่อกันในระหว่างเป็นคู่สมรสกันนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกล้างเสียในเวลาใดที่เป็นคู่สมรสกันอยู่หรือภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่เขาขาดจากการเป็นคู่สมรสกันก็ได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ทำการโดยสุจริต</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๗๐ ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยานอกจากที่ได้แยกไว้เป็นส่วนส่วนตัวย่อมเป็นสินสมรส</p> <p>มาตรา ๑๔๗๕ ถ้าสินสมรสใดเป็นจำพวกที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือที่มีเอกสารเป็นสำคัญ สามีหรือภริยาจะร้องขอให้ลงชื่อตนเป็นเจ้าของร่วมกันในเอกสารนั้นก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๔๗๖ สามีและภริยาต้องจัดการสินสมรสร่วมกัน หรือได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก ให้เช่าซื้อ จำนอง ปลอดจำนอง หรือโอนสิทธิจำนอง ซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้</p> <p>(๒) ก่อตั้งหรือกระทำให้สุดสิ้นลงทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งภาระจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน หรือภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์</p> <p>(๓) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์เกินสามปี</p> <p>(๔) ให้กู้ยืมเงิน</p> <p>(๕) ให้โดยเสนาหา เว้นแต่การให้ที่พอควรแก่ฐานะานุรูปของครอบครัวเพื่อการกุศล เพื่อการสังคม หรือตามหน้าที่ธรรมจรรยา</p> <p>(๖) ประนีประนอมยอมความ</p> <p>(๗) มอบข้อพิพาทให้อนุญาตศาลการวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๑๔๗๐ ทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส นอกจากที่ได้แยกไว้เป็นส่วนส่วนตัวย่อมเป็นสินสมรส”</p> <p>มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๗๕ ถ้าสินสมรสใดเป็นจำพวกที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕๖ แห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือที่มีเอกสารเป็นสำคัญ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะร้องขอให้ลงชื่อตนเป็นเจ้าของร่วมกันในเอกสารนั้นก็ได้”</p> <p>มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๗๖ คู่สมรสต้องจัดการสินสมรสร่วมกัน หรือได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งในกรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก ให้เช่าซื้อ จำนอง ปลอดจำนอง หรือโอนสิทธิจำนอง ซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้</p> <p>(๒) ก่อตั้งหรือกระทำให้สุดสิ้นลงทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งภาระจำยอม สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน หรือภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์</p> <p>(๓) ให้เช่าอสังหาริมทรัพย์เกินสามปี</p> <p>(๔) ให้กู้ยืมเงิน</p> <p>(๕) ให้โดยเสนาหา เว้นแต่การให้ที่พอควรแก่ฐานะานุรูปของครอบครัวเพื่อการกุศล เพื่อการสังคม หรือตามหน้าที่ธรรมจรรยา</p> <p>(๖) ประนีประนอมยอมความ</p> <p>(๗) มอบข้อพิพาทให้อนุญาตศาลการวินิจฉัย</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>(๘) นำทรัพย์สินไปเป็นประกันหรือหลักประกันต่อเจ้าพนักงานหรือศาล</p> <p>การจัดการสินสมรสนอกจากกรณีที่ยกเว้นไว้ในวรรคหนึ่ง สามี่หรือภริยาจัดการได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p>มาตรา ๑๔๗๖/๑ สามี่และภริยาจะจัดการสินสมรสให้แตกต่างไปจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗๖ ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ก็ต่อเมื่อได้ทำสัญญาก่อนสมรสไว้ตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๔๖๕ และมาตรา ๑๔๖๖ ในกรณีดังกล่าวนี้ การจัดการสินสมรสให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาก่อนสมรส</p> <p>มาตรา ๑๔๗๗ สามี่ภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้องต่อคู่ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับการสงวนบำรุงรักษาสินสมรส หรือเพื่อประโยชน์แก่สินสมรส หนี้อันเกิดแต่การฟ้อง ต่อคู่ หรือดำเนินคดีดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นหน้าที่สามี่ภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน</p>	<p>(๘) นำทรัพย์สินไปเป็นประกันหรือหลักประกันต่อเจ้าพนักงานหรือศาล</p> <p>การจัดการสินสมรสนอกจากกรณีที่ยกเว้นไว้ในวรรคหนึ่ง คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจัดการได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง”</p> <p>มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๗๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๗๖/๑ คู่สมรสจะจัดการสินสมรสให้แตกต่างไปจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗๖ ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ก็ต่อเมื่อได้ทำสัญญาก่อนสมรสไว้ตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๔๖๕ และมาตรา ๑๔๖๖ ในกรณีดังกล่าวนี้ การจัดการสินสมรสให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาก่อนสมรส”</p> <p>มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๗๗ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้อง ต่อคู่ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับการสงวนบำรุงรักษาสินสมรส หรือเพื่อประโยชน์แก่สินสมรส หนี้อันเกิดแต่การฟ้อง ต่อคู่ หรือดำเนินคดีดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นหน้าที่คู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกัน”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี่” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี่ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๗๙ การใดที่สามีหรือภริยากระทำ ซึ่งต้องได้รับความยินยอมร่วมกัน และถ้าการนั้นมีกฎหมายบัญญัติ ให้ทำเป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความยินยอมนั้นต้องทำเป็นหนังสือ</p> <p>มาตรา ๑๔๘๑ สามีหรือภริยาไม่มีอำนาจ ทำพินัยกรรมยกสินสมรสที่เกินกว่าส่วนของตนให้แก่บุคคลใดได้</p> <p>มาตรา ๑๔๘๒ ในกรณีที่สามีหรือภริยามีอำนาจ จัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียวคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งก็ยังมีอำนาจ จัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวตามสมควร แก่อัตภาพได้ ค่าใช้จ่ายในการนี้ยอมผูกพันสินสมรสและสินส่วนตัว ของทั้งสองฝ่าย</p> <p>ถ้าสามีหรือภริยาจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็น สำหรับครอบครัวเป็นที่เสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่ง อาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจนี้เสียได้</p> <p>มาตรา ๑๔๘๓ ในกรณีที่สามีหรือภริยามีอำนาจ จัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียว ถ้าสามีหรือภริยาจะกระทำ หรือกำลังกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการสินสมรส</p>	<p>มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๗๙ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๗๙ การใดที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำ ซึ่งต้องได้รับความยินยอมร่วมกัน และถ้าการนั้นมีกฎหมายบัญญัติ ให้ทำเป็นหนังสือหรือให้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ความยินยอมนั้นต้องทำเป็นหนังสือ”</p> <p>มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๑ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๘๑ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีอำนาจ ทำพินัยกรรมยกสินสมรสที่เกินกว่าส่วนของตนให้แก่บุคคลใดได้”</p> <p>มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ และมาตรา ๑๔๘๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๘๒ ในกรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจ จัดการสินสมรสแต่ฝ่ายเดียว คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งก็ยังมีอำนาจ จัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวตามสมควร แก่อัตภาพได้ ค่าใช้จ่ายในการนี้ยอมผูกพันสินสมรสและสินส่วนตัว ของทั้งสองฝ่าย</p> <p>ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจัดการบ้านเรือนหรือจัดหาสิ่งจำเป็น สำหรับครอบครัวเป็นที่เสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาล สั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจนี้เสียได้</p> <p>มาตรา ๑๔๘๓ ในกรณีที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจจัดการ สินสมรสแต่ฝ่ายเดียว ถ้าคู่สมรสฝ่ายนั้นจะกระทำ หรือกำลังกระทำกร อย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการสินสมรสอันพึงเห็นได้ว่าจะเกิด</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>อันพึงเห็นได้ว่าจะเกิดความเสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามมิให้กระทำการนั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๔๘๔ ถ้าสามีหรือภริยาฝ่ายซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรส</p> <p>(๑) จัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด</p> <p>(๒) ไม่อุปการะเลียงคู่อีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p>(๓) มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส</p> <p>(๔) ขัดขวางการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร</p> <p>(๕) มีพฤติการณ์ปรากฏว่าจะทำความเสียหายให้แก่สินสมรส</p> <p>อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรสแต่ผู้เดียวหรือสั่งให้แยกสินสมรสได้ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีคำขอ ศาลอาจกำหนดวิธีคุ้มครองชั่วคราวเพื่อจัดการสินสมรสได้ตามที่เห็นสมควร และหากเป็นกรณีฉุกเฉินให้นำบทบัญญัติเรื่องคำขอในเหตุฉุกเฉินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๑๔๘๔/๑ ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจในการจัดการสินสมรสของสามีหรือภริยาตาม มาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ หรือมาตรา ๑๔๘๔ ถ้าต่อมาเหตุแห่งการนั้นหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป สามีหรือภริยาอาจร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่ห้ามหรือจำกัดอำนาจจัดการสินสมรสนั้นได้ ในกรณีนี้ศาลจะมีคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้</p>	<p>ความเสียหายถึงขนาด อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งห้ามมิให้กระทำการนั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๔๘๔ ถ้าคู่สมรสฝ่ายซึ่งมีอำนาจจัดการสินสมรส</p> <p>(๑) จัดการสินสมรสเป็นที่เสียหายถึงขนาด</p> <p>(๒) ไม่อุปการะเลียงคู่อีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p>(๓) มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือทำหนี้เกินกึ่งหนึ่งของสินสมรส</p> <p>(๔) ขัดขวางการจัดการสินสมรสของอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร</p> <p>(๕) มีพฤติการณ์ปรากฏว่าจะทำความเสียหายให้แก่สินสมรส</p> <p>อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรสแต่ผู้เดียวหรือสั่งให้แยกสินสมรสได้ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีคำขอ ศาลอาจกำหนดวิธีคุ้มครองชั่วคราวเพื่อจัดการสินสมรสได้ตามที่เห็นสมควร และหากเป็นกรณีฉุกเฉินให้นำบทบัญญัติเรื่องคำขอในเหตุฉุกเฉินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๑๔๘๔/๑ ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งห้ามหรือจำกัดอำนาจในการจัดการสินสมรสของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามมาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ หรือมาตรา ๑๔๘๔ ถ้าต่อมาเหตุแห่งการนั้นหรือพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่ห้ามหรือจำกัดอำนาจจัดการสินสมรสนั้นได้ ในกรณีนี้ศาลจะมีคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้”</p>	

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๘๕ สามีหรือภริยาอาจร้องขอต่อศาลให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรสโดยเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเข้าร่วมจัดการในการนั้นได้ ถ้าการที่จะทำเช่นนั้นจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า</p> <p>มาตรา ๑๔๘๖ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดตามความในมาตรา ๑๔๘๒ วรรคสอง มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ มาตรา ๑๔๘๔/๑ หรือมาตรา ๑๔๘๕ อันเป็นคุณแก่ผู้ร้องขอหรือตามมาตรา ๑๔๙๑ มาตรา ๑๔๙๒/๑ หรือมาตรา ๑๕๙๘/๑๗ หรือเมื่อสามีหรือภริยาพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายให้ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนเพื่อจดแจ้งไว้ในทะเบียนสมรส</p> <p>มาตรา ๑๔๘๗ ในระหว่างที่เป็นสามีภริยากัน ฝ่ายใดจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่เป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีที่ฟ้องร้องเพื่อการปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาสีทธิระหว่างสามีภริยาตามที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในประมวลกฎหมายนี้หรือที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะให้สามีภริยาฟ้องร้องกันเองได้ หรือเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินสำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าฤชาธรรมเนียมที่ยังมิได้ชำระตามคำพิพากษาของศาล</p>	<p>มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๘๕ คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้ตนเป็นผู้จัดการสินสมรส โดยเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเข้าร่วมจัดการในการนั้นได้ ถ้าการที่จะทำเช่นนั้นจะเป็นประโยชน์ยิ่งกว่า”</p> <p>มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๖ และมาตรา ๑๔๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๘๖ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดตามความในมาตรา ๑๔๘๒ วรรคสอง มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ มาตรา ๑๔๘๔/๑ หรือมาตรา ๑๔๘๕ อันเป็นคุณแก่ผู้ร้องขอหรือตามมาตรา ๑๔๙๑ มาตรา ๑๔๙๒/๑ หรือมาตรา ๑๕๙๘/๑๗ หรือเมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายให้ศาลแจ้งไปยังนายทะเบียนเพื่อจดแจ้งไว้ในทะเบียนสมรส</p> <p>มาตรา ๑๔๘๗ ในระหว่างที่เป็นคู่สมรสกัน ฝ่ายใดจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่เป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีที่ฟ้องร้องเพื่อการปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาสีทธิระหว่างคู่สมรสตามที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในประมวลกฎหมายนี้หรือที่ประมวลกฎหมายนี้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้คู่สมรสฟ้องร้องกันเองได้ หรือเป็นการยึดหรืออายัดทรัพย์สินสำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูและค่าฤชาธรรมเนียมที่ยังมิได้ชำระตามคำพิพากษาของศาล”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๘๘ ถ้าสามีหรือภริยาต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวเพื่อชำระหนี้ที่ก่อไว้ก่อนหรือระหว่างสมรส ให้ชำระหนี้ด้วยสินส่วนตัวของฝ่ายนั้นก่อน เมื่อไม่พอจึงให้ชำระด้วยสินสมรสที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น</p> <p>มาตรา ๑๔๘๙ ถ้าสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้จากสินสมรสและสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย</p> <p>มาตรา ๑๔๙๐ หนี้ที่สามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้น ให้รวมถึงหนี้ที่สามีหรือภริยาก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรสดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) หนี้เกี่ยวกับการจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดูตลอดถึงการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควรแก่อัถภาพ</p> <p>(๒) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส</p> <p>(๓) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งสามีภริยาทำด้วยกัน</p> <p>(๔) หนี้ที่สามีหรือภริยาก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน</p>	<p>มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๘๘ และมาตรา ๑๔๘๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๘๘ ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวเพื่อชำระหนี้ที่ก่อไว้ก่อนหรือระหว่างสมรส ให้ชำระหนี้ด้วยสินส่วนตัวของฝ่ายนั้นก่อน เมื่อไม่พอจึงให้ชำระด้วยสินสมรสที่เป็นส่วนของฝ่ายนั้น</p> <p>มาตรา ๑๔๘๙ ถ้าคู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้จากสินสมรสและสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย”</p> <p>มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๙๐ หนี้ที่คู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกันนั้น ให้รวมถึงหนี้ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก่อให้เกิดขึ้นในระหว่างสมรสดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) หนี้เกี่ยวกับการจัดการบ้านเรือนและจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว การอุปการะเลี้ยงดู ตลอดถึงการรักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวและการศึกษาของบุตรตามสมควรแก่อัถภาพ</p> <p>(๒) หนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินสมรส</p> <p>(๓) หนี้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการงานซึ่งคู่สมรสทำด้วยกัน</p> <p>(๔) หนี้ที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ตนฝ่ายเดียว แต่อีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบัน”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๔๙๑ ถ้าสามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สิ้นสมรสย่อมแยกจากกันโดยอำนาจกฎหมาย นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น</p> <p>มาตรา ๑๔๙๒ เมื่อได้แยกสินสมรสตามมาตรา ๑๔๘๔ วรรคสอง มาตรา ๑๔๙๑ หรือมาตรา ๑๕๙๘/๑๗ วรรคสอง แล้วให้ส่วนที่แยกออกตกเป็นสินส่วนตัวของสามีหรือภริยา และบรรดาทรัพย์สินที่ฝ่ายใดได้มาในภายหลังไม่ให้ถือเป็นสินสมรส แต่ให้เป็นสินส่วนตัวของฝ่ายนั้น และสินสมรสที่คู่สมรสได้มาโดยพินัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือตามมาตรา ๑๔๗๔ (๒) ในภายหลัง ให้ตกเป็นสินส่วนตัวของสามีและภริยาฝ่ายละครึ่ง</p> <p>มาตรา ๑๔๙๒/๑ ในกรณีที่มีการแยกสินสมรสโดยคำสั่งศาล การยกเลิกการแยกสินสมรสให้กระทำได้เมื่อสามีหรือภริยาร้องขอต่อศาล และศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิก แต่ถ้าภริยาหรือสามีคัดค้านศาลจะสั่งยกเลิกการแยกสินสมรสได้ต่อเมื่อเหตุแห่งการแยกสินสมรสได้สิ้นสุดลงแล้ว</p>	<p>มาตรา ๓๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๙๑ ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สิ้นสมรสย่อมแยกจากกันโดยอำนาจกฎหมาย นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น”</p> <p>มาตรา ๓๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๙๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๙๒ เมื่อได้แยกสินสมรสตามมาตรา ๑๔๘๔ วรรคสอง มาตรา ๑๔๙๑ หรือมาตรา ๑๕๙๘/๑๗ วรรคสองแล้วให้ส่วนที่แยกออกตกเป็นสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และบรรดาทรัพย์สินที่ฝ่ายใดได้มาในภายหลังไม่ให้ถือเป็นสินสมรส แต่ให้เป็นสินส่วนตัวของฝ่ายนั้น และสินสมรสที่คู่สมรสได้มาโดยพินัยกรรมหรือโดยการให้เป็นหนังสือตามมาตรา ๑๔๗๔ (๒) ในภายหลัง ให้ตกเป็นสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายละครึ่ง”</p> <p>มาตรา ๓๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๒/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๔๙๒/๑ ในกรณีที่มีการแยกสินสมรสโดยคำสั่งศาล การยกเลิกการแยกสินสมรสให้กระทำได้เมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอต่อศาล และศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิก แต่ถ้าคู่สมรสอีกฝ่ายคัดค้านศาลจะสั่งยกเลิกการแยกสินสมรสได้ต่อเมื่อเหตุแห่งการแยกสินสมรสได้สิ้นสุดลงแล้ว</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>เมื่อมีการยกเลิกการแยกสินสมรสตามวรรคหนึ่ง หรือการแยกสินสมรสสิ้นสุดลงเพราะสามีหรือภริยาพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ให้ทรัพย์สินที่เป็นสินส่วนตัวอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งหรือในวันที่พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ยังคงเป็นสินส่วนตัวต่อไปตามเดิม</p> <p>มาตรา ๑๔๙๓ ในกรณีที่ไม่มีสินสมรสแล้ว สามีและภริยา ต้องช่วยกันออกค่าใช้จ่ายสำหรับการบ้านเรือนตามส่วนมากและน้อยแห่งสินส่วนตัวของตน</p> <p>ตรา ๑๔๙๘ การสมรสที่เป็นโมฆะ ไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา</p> <p>มาตรา ๑๔๙๙ การสมรสที่เป็นโมฆะ เพราะฝ่าฝืน มาตรา ๑๔๔๙ มาตรา ๑๔๕๐ หรือมาตรา ๑๔๕๘ ไม่ทำให้ชาย หรือหญิงผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มาเพราะการสมรส ก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นโมฆะ</p>	<p>เมื่อมีการยกเลิกการแยกสินสมรสตามวรรคหนึ่ง หรือการแยกสินสมรสสิ้นสุดลงเพราะคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ให้ทรัพย์สินที่เป็นสินส่วนตัวอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งหรือในวันที่พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย ยังคงเป็นสินส่วนตัวต่อไปตามเดิม”</p> <p>มาตรา ๓๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๙๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๙๓ ในกรณีที่ไม่มีสินสมรสแล้ว คู่สมรส ต้องช่วยกันออกค่าใช้จ่ายสำหรับการบ้านเรือนตามส่วนมากและน้อยแห่งสินส่วนตัวของตน”</p> <p>มาตรา ๓๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๔๙๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๙๘ การสมรสที่เป็นโมฆะไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส”</p> <p>มาตรา ๔๐ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๔๙๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๔๙๙ การสมรสที่เป็นโมฆะเพราะฝ่าฝืน มาตรา ๑๔๔๙ มาตรา ๑๔๕๐ หรือมาตรา ๑๔๕๘ ไม่ทำให้ผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มาเพราะการสมรสก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นโมฆะ</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชายหรือหญิงผู้สมรส” และ “ชายหรือหญิง” เป็น “ผู้สมรส” และ “บุคคลใดบุคคลหนึ่ง” ตามลำดับ เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมผู้สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>การสมรสที่เป็นโมฆะเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ ไม่ทำให้ชายหรือหญิงผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มา เพราะการสมรสก่อนที่ชายหรือหญิงนั้นรู้ถึงเหตุที่ทำให้การสมรสเป็นโมฆะ แต่การสมรสที่เป็นโมฆะดังกล่าว ไม่ทำให้คู่สมรสเกิดสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p>ถ้าศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนการสมรสจนชายหญิงมีอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ หรือเมื่อหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ ให้ถือว่าการสมรสสมบูรณ์มาตั้งแต่วเวลาสมรส</p> <p>ในกรณีที่ผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้บุคคลซึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถตามมาตรา ๒๙ ขอเพิกถอนการสมรสได้ด้วย แต่ถ้าผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นคนวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ บุคคลดังกล่าวจะร้องขอเพิกถอนการสมรสก็ได้ แต่ต้องขอให้ศาลสั่งให้คนวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถพร้อมกันด้วย ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอให้ศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถ ก็ให้ศาลมีคำสั่งยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลดังกล่าวนั้นเสียด้วย</p>	<p>การสมรสที่เป็นโมฆะเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ ไม่ทำให้ผู้สมรสโดยสุจริตเสื่อมสิทธิที่ได้มา เพราะการสมรสก่อนที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นรู้ถึงเหตุที่ทำให้การสมรสเป็นโมฆะ แต่การสมรสที่เป็นโมฆะดังกล่าว ไม่ทำให้คู่สมรสเกิดสิทธิรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง”</p> <p>มาตรา ๔๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ถ้าศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนการสมรสจนบุคคลทั้งสองมีอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ หรือในกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเมื่อหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ ให้ถือว่าการสมรสสมบูรณ์มาตั้งแต่วเวลาสมรส”</p> <p>มาตรา ๔๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ในกรณีที่ผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้บุคคลซึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถตามมาตรา ๒๙ ขอเพิกถอนการสมรสได้ด้วย แต่ถ้าผู้มีสิทธิขอเพิกถอนการสมรสเป็นคนวิกลจริตที่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ บุคคลดังกล่าวจะร้องขอเพิกถอนการสมรสก็ได้ แต่ต้องขอให้ศาลสั่งให้คนวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถพร้อมกันด้วย ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยกคำขอให้ศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถ ก็ให้ศาลมีคำสั่งยกคำขอเพิกถอนการสมรสของบุคคลดังกล่าวนั้นเสียด้วย”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “บุคคล” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด และกำหนดให้ชัดเจนว่ากรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบตามมาตรา ๑๔๔๘ มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น</p> <p>แก้ไขการอ้างอิงเลขมาตรากรณีการร้องขอต่อศาลให้สั่งให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ เพื่อให้ถูกต้องตรงกันกับบทบัญญัติของกฎหมาย</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>สิทธิขอเพิกถอนการสมรสตามมาตรานี้เป็นอันระงับเมื่อคู่สมรสนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือเมื่อหญิงมีครรภ์</p> <p>มาตรา ๑๕๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อสามีและภริยาได้จดทะเบียนการหย่าแล้ว</p> <p>มาตรา ๑๕๑๖ เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่น ฉันทริยาหรือสามี เป็นชู้หรือมีชู้ หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจिन อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๒) สามีหรือภริยาประพฤติชั่ว ไม่ว่าจะความประพฤติชั่วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p>(ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง</p> <p>(ข) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่คงเป็นสามีหรือภริยาของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป หรือ</p> <p>(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร ในเมื่อเอาสภาพ ฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันทริยามาคำนึงประกอบ</p>	<p>มาตรา ๔๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๕๑๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“สิทธิขอเพิกถอนการสมรสตามมาตรานี้เป็นอันระงับเมื่อคู่สมรสนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือในกรณีการสมรสระหว่างชายหญิง เมื่อหญิงมีครรภ์”</p> <p>มาตรา ๔๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายนี้ การหย่าโดยความยินยอมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อคู่สมรสได้จดทะเบียนการหย่าแล้ว”</p> <p>มาตรา ๔๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๑๖ เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่น ฉันทสมรส เป็นชู้หรือมีชู้ ร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจिन หรือกระทำกับผู้อื่นหรือยอมรับการกระทำของผู้อื่นเพื่อสนองความใคร่ของตนหรือผู้อื่นเป็นอาจिन อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๒) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประพฤติชั่ว ไม่ว่าจะความประพฤติชั่วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p>(ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง</p> <p>(ข) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่คงเป็นคู่สมรสของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป หรือ</p> <p>(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร ในเมื่อเอาสภาพ ฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันทสมรสมาคำนึงประกอบ</p>	<p>กำหนดให้ชัดเจนว่าการระงับสิทธิขอเพิกถอนการสมรสกรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ตามมาตรา ๑๕๑๐ วรรคสอง มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด และเพิ่มเหตุฟ้องหย่าเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๓) สามีหรือภริยาทำร้าย หรือทรมาณร่างกายหรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ถ้าเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๔) สามีหรือภริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๔/๑) สามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และได้ถูกจำคุกเกินหนึ่งปีในความผิดที่อีกฝ่ายหนึ่งมิได้มีส่วนก่อให้เกิด การกระทำความผิดหรือยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด นั้นด้วย และการเป็นสามีภริยากันต่อไปจะเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๔/๒) สามีและภริยาสมัครใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจ อยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้โดยปกติสุขตลอดมาเกินสามปี หรือแยกกันอยู่ ตามคำสั่งของศาลเป็นเวลาเกินสามปี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๕) สามีหรือภริยาถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ หรือไปจาก ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นเวลาเกินสามปีโดยไม่มีใครทราบแน่ว่า เป็นตายร้ายดีอย่างไร อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๖) สามีหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดู อีกฝ่ายหนึ่งตามสมควรหรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีหรือ ภริยากันอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ถ้าการกระทำนั้นถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่ง เดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพ ฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนึงประกอบ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๗) สามีหรือภริยาวิกลจริตตลอดมาเกินสามปี และความวิกลจริตนั้นมีลักษณะยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริต ถึงขนาดที่จะทนอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาต่อไปไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่ง ฟ้องหย่าได้</p> <p>(๘) สามีหรือภริยาผิดทัณฑ์บนที่ทำให้ไว้เป็นหนังสือ ในเรื่องความประพฤติ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p>	<p>อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๓) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำร้าย หรือทรมาณร่างกาย หรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ถ้าเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๔) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๔/๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และได้ถูกจำคุกเกินหนึ่งปีในความผิดที่อีกฝ่ายหนึ่งมิได้มีส่วนก่อให้เกิด การกระทำความผิดหรือยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด นั้นด้วย และการเป็นคู่สมรสกันต่อไปจะเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๔/๒) คู่สมรสสมัครใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกัน ฉันคู่สมรสได้โดยปกติสุขตลอดมาเกินสามปี หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่ง ของศาลเป็นเวลาเกินสามปี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๕) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ หรือไปจาก ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นเวลาเกินสามปีโดยไม่มีใครทราบแน่ว่าเป็นตาย ร้ายดีอย่างไร อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๖) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดู อีกฝ่ายหนึ่งตามสมควร หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นคู่สมรส อย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ถ้าการกระทำนั้นถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อน เกินควรในเมื่อเอาสภาพ ฐานะและความเป็นอยู่ร่วมกันฉันคู่สมรส มาคำนึงประกอบ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๗) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งวิกลจริตตลอดมาเกินสามปี และความวิกลจริตนั้นมีลักษณะยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริต ถึงขนาดที่จะทนอยู่ร่วมกันฉันคู่สมรสต่อไปไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>(๘) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดทัณฑ์บนที่ทำให้ไว้เป็นหนังสือ ในเรื่องความประพฤติ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p>	

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>(๙) สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง อันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่งและโรคมึลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๑๐) สามีหรือภริยามีสภาพร่างกายทำให้สามีหรือภริยานั้นไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้</p> <p>มาตรา ๑๕๑๗ เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) และ (๒) ถ้าสามีหรือภริยา แล้วแต่กรณี ได้ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจ ในการกระทำที่เป็นเหตุหย่านั้น ฝ่ายที่ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจนั้น จะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้</p> <p>เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐) ถ้าเกิดเพราะ การกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้</p> <p>ในกรณีฟ้องหย่าโดยอาศัยเหตุแห่งการผิดทัณฑ์บน ตามมาตรา ๑๕๑๖ (๘) นั้น ถ้าศาลเห็นว่าความประพฤติ ของสามีหรือภริยาอันเป็นเหตุให้ทัณฑ์บนเป็นเหตุเล็กน้อย หรือไม่สำคัญเกี่ยวแก่การอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาโดยปกติสุข ศาลจะไม่พิพากษาให้หย่าก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๕๒๐ ในกรณีหย่าโดยความยินยอม ให้สามีภริยา ทำความตกลงเป็นหนังสือว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง บุตรคนใด ถ้ามิได้ตกลงกันหรือตกลงกันไม่ได้ ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด</p>	<p>(๙) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง อันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่ง และโรคมึลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้</p> <p>(๑๐) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสภาพร่างกายทำให้ไม่อาจ ร่วมประเวณี หรือไม่อาจกระทำการหรือยอมรับการกระทำเพื่อสนอง ความใคร่ของอีกฝ่ายได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้”</p> <p>มาตรา ๔๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๑๗ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๑๗ เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) และ (๒) ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี ได้ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจ ในการกระทำที่เป็นเหตุหย่านั้น ฝ่ายที่ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจนั้น จะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้</p> <p>เหตุฟ้องหย่าตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐) ถ้าเกิดเพราะการกระทำ ของอีกฝ่ายหนึ่ง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะยกเป็นเหตุฟ้องหย่าไม่ได้</p> <p>ในกรณีฟ้องหย่าโดยอาศัยเหตุแห่งการผิดทัณฑ์บน ตามมาตรา ๑๕๑๖ (๘) นั้น ถ้าศาลเห็นว่าความประพฤติของคู่สมรส อันเป็นเหตุให้ทำทัณฑ์บนเป็นเหตุเล็กน้อยหรือไม่สำคัญเกี่ยวแก่ การอยู่ร่วมกันฉันคู่สมรสโดยปกติสุข ศาลจะไม่พิพากษาให้หย่าก็ได้”</p> <p>มาตรา ๔๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๒๐ ในกรณีหย่าโดยความยินยอม ให้คู่สมรส ทำความตกลงเป็นหนังสือว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง บุตรคนใด ถ้ามิได้ตกลงกันหรือตกลงกันไม่ได้ ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๕๒๒ ถ้าสามีภริยาหย่าโดยความยินยอม ให้ทำความตกลงกันไว้ในสัญญาหย่าว่าสามีภริยาทั้งสองฝ่าย หรือสามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะออกเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นจำนวนเงินเท่าใด</p> <p>มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุ ตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) ภริยาหรือสามีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจาก สามีหรือภริยาและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น</p> <p>สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปใน ทำนองชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่น ที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามี ในทำนองชู้สาวก็ได้</p> <p>ถ้าสามีหรือภริยายินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่าย หนึ่งกระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการ ตามวรรคสอง สามีหรือภริยานั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้</p> <p>มาตรา ๑๕๓๐ ขณะคดีฟ้องหย่าอยู่ในระหว่างพิจารณา ถ้าฝ่ายใดร้องขอ ศาลอาจสั่งชั่วคราวให้จัดการตามที่เห็นสมควร เช่น ในเรื่องสินสมรส ที่พิกอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยา และการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตร</p>	<p>มาตรา ๔๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๒๒ ถ้าคู่สมรสหย่าโดยความยินยอม ให้ทำความตกลงกันไว้ในสัญญาหย่าว่าคู่สมรสทั้งสองฝ่าย หรือคู่สมรส ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะออกเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นจำนวนเงินเท่าใด”</p> <p>มาตรา ๔๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๒๓ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๒๓ เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุ ตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจาก คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่อง หรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น</p> <p>คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกิน คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งไปในการทำนองชู้สาว หรือจากผู้ซึ่งแสดงตนโดยเปิดเผย เพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งในทำนองชู้สาวก็ได้</p> <p>ถ้าคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่ง กระทำการตามมาตรา ๑๕๑๖ (๑) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้”</p> <p>มาตรา ๕๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๓๐ ขณะคดีฟ้องหย่าอยู่ในระหว่างพิจารณา ถ้าฝ่ายใดร้องขอ ศาลอาจสั่งชั่วคราวให้จัดการตามที่เห็นสมควร เช่น ในเรื่องสินสมรส ที่พิกอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูคู่สมรส และการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตร”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๕๓๒ เมื่อหย่ากันแล้วให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของสามีภริยา</p> <p>แต่ในระหว่างสามีภริยา</p> <p>(ก) ถ้าเป็นการหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย ให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของสามีภริยาตามที่มีอยู่ในเวลาจดทะเบียนการหย่า</p> <p>(ข) ถ้าเป็นการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล คำพิพากษาส่วนที่บังคับทรัพย์สินระหว่างสามีภริยานั้น มีผลย้อนหลังไปถึงวันฟ้องหย่า</p> <p>มาตรา ๑๕๓๓ เมื่อหย่ากันให้แบ่งสินสมรสให้ชายและหญิงได้ส่วนเท่ากัน</p>	<p>มาตรา ๕๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓๒ และมาตรา ๑๕๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๓๒ เมื่อหย่ากันแล้วให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของคู่สมรส</p> <p>แต่ในระหว่างคู่สมรส</p> <p>(ก) ถ้าเป็นการหย่าโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย ให้จัดการแบ่งทรัพย์สินของคู่สมรสตามที่มีอยู่ในเวลาจดทะเบียนการหย่า</p> <p>(ข) ถ้าเป็นการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล คำพิพากษาส่วนที่บังคับทรัพย์สินระหว่างคู่สมรสนั้น มีผลย้อนหลังไปถึงวันฟ้องหย่า</p> <p>มาตรา ๑๕๓๓ เมื่อหย่ากันให้แบ่งสินสมรสให้คู่สมรสแต่ละฝ่ายได้ส่วนเท่ากัน”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>
<p>มาตรา ๑๕๓๖ เด็กเกิดแต่หญิงขณะเป็นภริยาชายหรือภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามี หรือเคยเป็นสามี แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา ๑๕๓๗ ในกรณีที่หญิงทำการสมรสใหม่นั้น เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๓ และคลอดบุตรภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กที่เกิดแต่หญิงนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีคนใหม่</p>	<p>มาตรา ๕๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๓๖ เด็กเกิดแต่หญิงขณะเป็นคู่สมรสกับชายหรือภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรส หรือเคยเป็นคู่สมรส แล้วแต่กรณี”</p> <p>มาตรา ๕๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๓๗ ในกรณีที่หญิงทำการสมรสใหม่นั้น เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๓ และคลอดบุตรภายในสามร้อยสิบวันนับแต่วันที่การสมรสสิ้นสุดลง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเด็กที่เกิดแต่หญิงนั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสคนใหม่ และห้ามมิให้</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>และห้ามมิให้นำข้อสันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๖ ที่ว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีเดิมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีคนใหม่นั้น</p> <p>มาตรา ๑๕๓๘ ในกรณีที่ชายหรือหญิงสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ เด็กที่เกิดในระหว่างการสมรสที่ฝ่าฝืนนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีซึ่งได้จดทะเบียนสมรสครั้งหลัง</p> <p>ในกรณีที่หญิงสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ ถ้ามีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีซึ่งได้จดทะเบียนสมรสครั้งหลังให้นำข้อสันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๖ มาใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๑๕๓๙ ในกรณีที่สันนิษฐานว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีตามมาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๗ หรือมาตรา ๑๕๓๘ ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีจะไม่รับเด็กเป็นบุตรของตนก็ได้ โดยฟ้องเด็กกับมารดาเด็กร่วมกันเป็นจำเลยและพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้อยู่ร่วมกับมารดาเด็ก</p>	<p>นำข้อสันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๖ ที่ว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสเดิมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสคนใหม่นั้น</p> <p>มาตรา ๕๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๕๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๓๘ ในกรณีที่บุคคลสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ เด็กที่เกิดในระหว่างการสมรสที่ฝ่าฝืนนั้น ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสซึ่งได้จดทะเบียนสมรสครั้งหลัง</p> <p>ในกรณีที่หญิงสมรสฝ่าฝืนมาตรา ๑๔๕๒ ถ้ามีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าเด็กมิใช่บุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสซึ่งได้จดทะเบียนสมรสครั้งหลังให้นำข้อสันนิษฐานในมาตรา ๑๕๓๖ มาใช้บังคับ”</p> <p>มาตรา ๕๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๓๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๓๙ ในกรณีที่สันนิษฐานว่าเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสตามมาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๗ หรือมาตรา ๑๕๓๘ ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสจะไม่รับเด็กเป็นบุตรของตนก็ได้ โดยฟ้องเด็กกับมารดาเด็กร่วมกันเป็นจำเลยและพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้อยู่ร่วมกับมารดาเด็ก</p>	<p>แก้ไขคำว่า “ชายหรือหญิง” เป็น “บุคคล” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่ให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถสมรสกันได้ และแก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>ในระยะเวลาตั้งครรภ์คือระหว่างหนึ่งร้อยแปดสิบวันถึงสามร้อยสิบวัน ก่อนเด็กเกิด หรือตนไม่สามารถเป็นบิดาของเด็กได้เพราะเหตุอย่างอื่น</p> <p>มาตรา ๑๕๔๑ ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีจะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๓๙ ไม่ได้ ถ้าปรากฏว่าตนเป็นผู้แจ้งการเกิดของเด็กในทะเบียนคนเกิดเองว่าเป็นบุตรของตน หรือจัดหรือยอมให้มีการแจ้งดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๑๕๔๒ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิดของเด็ก</p> <p>ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตร ชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นสามีคนใหม่ตามมาตรา ๑๕๓๗ หรือชายผู้เป็นสามีในการสมรสครั้งหลังตามมาตรา ๑๕๓๘ ถ้าชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีซึ่งต้องด้วยบทสันนิษฐานว่าเด็กเป็นบุตร ชอบด้วยกฎหมายของตนตามมาตรา ๑๕๓๖ ประสงค์จะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ให้ฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด</p> <p>มาตรา ๑๕๔๓ ในกรณีที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีได้ฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรแล้ว และตายก่อนคดีนั้นถึงที่สุด ผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็กหรือผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็กนั้นจะขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่หรืออาจถูกเรียกให้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีก็ได้</p>	<p>ในระยะเวลาตั้งครรภ์คือระหว่างหนึ่งร้อยแปดสิบวันถึงสามร้อยสิบวัน ก่อนเด็กเกิด หรือตนไม่สามารถเป็นบิดาของเด็กได้เพราะเหตุอย่างอื่น”</p> <p>มาตรา ๕๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๑ ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสจะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๓๙ ไม่ได้ ถ้าปรากฏว่าตนเป็นผู้แจ้งการเกิดของเด็กในทะเบียนคนเกิดเองว่าเป็นบุตรของตน หรือจัดหรือยอมให้มีการแจ้งดังกล่าว”</p> <p>มาตรา ๕๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๒ และมาตรา ๑๕๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๒ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิดของเด็ก</p> <p>ในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าเด็กมิใช่บุตร ชอบด้วยกฎหมายของชายผู้เป็นคู่สมรสคนใหม่ตามมาตรา ๑๕๓๗ หรือชายผู้เป็นคู่สมรสในการสมรสครั้งหลังตามมาตรา ๑๕๓๘ ถ้าชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสซึ่งต้องด้วยบทสันนิษฐานว่าเด็กเป็นบุตร ชอบด้วยกฎหมายของตนตามมาตรา ๑๕๓๖ ประสงค์จะฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ให้ฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด</p> <p>มาตรา ๑๕๔๓ ในกรณีที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสได้ฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรแล้ว และตายก่อนคดีนั้นถึงที่สุด ผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็กหรือผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็กนั้นจะขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่หรืออาจถูกเรียกให้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสก็ได้”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๑๕๔๔ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็กหรือผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็ก อาจฟ้องได้ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีตายก่อนพ้นระยะเวลาที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามีจะพึงฟ้องได้</p> <p>(๒) เด็กเกิดภายหลังการตายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามี การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรในกรณี (๑) ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้ถึงการตายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นสามี การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรในกรณี (๒) ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ไม่ว่าเป็นกรณีใด ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิดของเด็ก</p> <p>มาตรา ๑๕๔๕ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อเด็กว่าตนมิได้เป็นบุตรสืบสายโลหิตของชายผู้เป็นสามีของมารดาตน เด็กจะร้องขอต่ออัยการให้ฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายนั้นก็ได้</p> <p>การฟ้องคดีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเด็กได้รู้ข้อเท็จจริงก่อนบรรลุนิติภาวะว่าตนมิได้เป็นบุตรของชายผู้เป็นสามีของมารดา ห้ามอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็กบรรลุนิติภาวะ แต่ถ้าเด็กรู้ข้อเท็จจริงดังกล่าวหลังจากบรรลุ</p>	<p>มาตรา ๕๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๕๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๔ การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร ผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับเด็กหรือผู้จะเสียสิทธิรับมรดกเพราะการเกิดของเด็ก อาจฟ้องได้ ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสตายก่อนพ้นระยะเวลาที่ชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรสจะพึงฟ้องได้</p> <p>(๒) เด็กเกิดภายหลังการตายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรส การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรในกรณี (๑) ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้ถึงการตายของชายผู้เป็นหรือเคยเป็นคู่สมรส การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตรในกรณี (๒) ต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้ถึงการเกิดของเด็ก แต่ไม่ว่าเป็นกรณีใด ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันเกิดของเด็ก”</p> <p>มาตรา ๕๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๕๔๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๕ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อเด็กว่าตนมิได้เป็นบุตรสืบสายโลหิตของชายผู้เป็นคู่สมรสของมารดาตน เด็กจะร้องขอต่ออัยการให้ฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายนั้นก็ได้</p> <p>การฟ้องคดีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเด็กได้รู้ข้อเท็จจริงก่อนบรรลุนิติภาวะว่าตนมิได้เป็นบุตรของชายผู้เป็นคู่สมรสของมารดา ห้ามอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็กบรรลุนิติภาวะ แต่ถ้าเด็กรู้ข้อเท็จจริงดังกล่าว</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่แก้ไขเป็นคำว่า “คู่สมรส”</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>นิติภาวะแล้ว ห้ามอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่เด็ก รู้เหตุนั้น</p> <p>มาตรา ๑๕๔๘/๑๕ ในกรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยา เป็นคนไร้ความสามารถและภริยาหรือสามีเป็นผู้อนุบาล ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่สิทธิตามมาตรา ๑๕๖๗ (๒) และ (๓)</p> <p>มาตรา ๑๕๔๘/๑๗ ในกรณีที่ศาลสั่งให้สามีหรือภริยา เป็นคนไร้ความสามารถและศาลเห็นไม่สมควรให้คู่สมรส เป็นผู้อนุบาล และตั้งบิดาหรือมารดาหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้อนุบาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้อนุบาลเป็นผู้จัดการสินสมรสร่วมกับคู่สมรส อีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่ถ้ามีเหตุสำคัญอันจะเกิดความเสียหาย แก่คนไร้ความสามารถ ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๕๔๘/๓๘ ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามีภริยา หรือระหว่างบิดามารดากับบุตรนั้นย่อมเรียกจากกันได้ ในเมื่อฝ่ายที่ควรได้รับอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดู หรือได้รับการอุปการะเลี้ยงดูไม่เพียงพอแก่อัตภาพ ค่าอุปการะเลี้ยงดูนี้</p>	<p>หลังจากบรรลุนิติภาวะแล้ว ห้ามอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นหนึ่งปี นับแต่วันที่เด็กรู้เหตุนั้น”</p> <p>มาตรา ๖๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๘/๑๕ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๘/๑๕ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นคนไร้ความสามารถและคู่สมรสอีกฝ่ายเป็นผู้อนุบาลให้นำบทบัญญัติ ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่สิทธิตามมาตรา ๑๕๖๗ (๒) และ (๓)”</p> <p>มาตรา ๖๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๕๔๘/๑๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๘/๑๗ ในกรณีที่ศาลสั่งให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เป็นคนไร้ความสามารถและศาลเห็นไม่สมควรให้คู่สมรสอีกฝ่าย เป็นผู้อนุบาล และตั้งบิดาหรือมารดาหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้อนุบาล ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้อนุบาลเป็นผู้จัดการสินสมรสร่วมกับคู่สมรส อีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่ถ้ามีเหตุสำคัญอันจะเกิดความเสียหาย แก่คนไร้ความสามารถ ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นก็ได้”</p> <p>มาตรา ๖๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๔๘/๓๘ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๕๔๘/๓๘ ค่าอุปการะเลี้ยงดูระหว่างคู่สมรส หรือระหว่างบิดามารดากับบุตรนั้น ย่อมเรียกจากกันได้ ในเมื่อฝ่ายที่ควรได้รับอุปการะเลี้ยงดูไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดู หรือได้รับการอุปการะเลี้ยงดูไม่เพียงพอแก่อัตภาพ ค่าอุปการะเลี้ยงดูนี้</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามี” “ภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้ มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>ศาลอาจให้เพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องให้ ฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณี</p> <p>(๓) ผู้ที่รู้แล้วว่า เจ้ามรดกถูกฆ่าโดยเจตนา แต่มิได้นำข้อความนั้นขึ้นร้องเรียนเพื่อเป็นทางที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่ข้อนี้มีให้ใช้บังคับถ้าบุคคลนั้นมีอายุยังไม่ครบสิบหกปีบริบูรณ์ หรือเป็นคนวิกลจริต ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือถ้าผู้ชำนั้นเป็นสามีภริยาหรือผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของตนโดยตรง</p> <p>(๑) ในเรื่องส่วนแบ่งในทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการหย่าโดยยินยอมทั้งสองฝ่าย อันมีบทบัญญัติเพิ่มเติมให้บริบูรณ์ในมาตรา ๑๖๓๗ และ ๑๖๓๘ และโดยเฉพาะต้องอยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๑๕๑๓ ถึง ๑๕๑๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ แต่การคิดส่วนแบ่งนั้นมีผลตั้งแต่วันที่การสมรสได้สิ้นไปด้วยเหตุความตายนั้น</p> <p>มาตรา ๑๖๒๘ สามีภริยาที่ร้างกัน หรือแยกกันอยู่ โดยยังมีได้หย่าขาดจากกันตามกฎหมาย มิได้สิ้นไปซึ่งสิทธิโดยธรรม ในการสืบมรดกซึ่งกันและกัน</p>	<p>ศาลอาจให้เพียงใดหรือไม่ก็ได้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องให้ ฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณี”</p> <p>มาตรา ๖๓ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๑๖๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(๓) ผู้ที่รู้แล้วว่า เจ้ามรดกถูกฆ่าโดยเจตนา แต่มิได้นำข้อความนั้นขึ้นร้องเรียนเพื่อเป็นทางที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่ข้อนี้มีให้ใช้บังคับถ้าบุคคลนั้นมีอายุยังไม่ครบสิบหกปีบริบูรณ์ หรือเป็นคนวิกลจริตไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือถ้าผู้ชำนั้นเป็นคู่สมรสหรือผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของตนโดยตรง”</p> <p>มาตรา ๖๔ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๑๖๒๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(๑) ในเรื่องส่วนแบ่งในทรัพย์สินระหว่างคู่สมรสให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการหย่าโดยยินยอมทั้งสองฝ่าย อันมีบทบัญญัติเพิ่มเติมให้บริบูรณ์ในมาตรา ๑๖๓๗ และมาตรา ๑๖๓๘ และโดยเฉพาะต้องอยู่ในบังคับแห่งมาตรา ๑๕๑๓ ถึงมาตรา ๑๕๑๗ แห่งประมวลกฎหมายนี้ แต่การคิดส่วนแบ่งนั้นมีผลตั้งแต่วันที่การสมรสได้สิ้นไปด้วยเหตุความตายนั้น”</p> <p>มาตรา ๖๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๖๒๘ คู่สมรสที่ร้างกันหรือแยกกันอยู่ โดยยังมีได้หย่าขาดจากกันตามกฎหมาย มิได้สิ้นไปซึ่งสิทธิโดยธรรม ในการสืบมรดกซึ่งกันและกัน”</p>	<p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p> <p>แก้ไขคำว่า “สามีภริยา” เป็น “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด</p>

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>มาตรา ๖๖ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ</p> <p>มาตรา ๖๗ ให้นิติกรรมการของนิติบุคคลซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบที่กำหนดสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสามี ภรรยา สามภรรยา หรือคู่สมรส เพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ โดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเพศสภาพของคู่สมรสด้วย</p> <p>ให้นิติกรรมการของนิติบุคคลดำเนินการทบทวนตามวรรคหนึ่ง และเสนอผลการทบทวนพร้อมทั้งร่างกฎหมายในกรณีที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ</p> <p>มาตรา ๖๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๕๘๙</p> <p>กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมาย ทบทวนกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบและดำเนินการให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กำหนดผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อเข้ามากำกับดูแลให้มีการดำเนินการหรือปฏิบัติการให้เป็นตามกฎหมายนี้</p>

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่สถาบันครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญในการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่การก่อตั้งครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จำกัดเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวระหว่างบุคคลที่มีเพศเดียวกันโดยกำเนิด โดยมีการอุปการะเลี้ยงดูและมีความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างไปจากคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อรองรับให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ ซึ่งจะทำให้มีสิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างบุคคลไม่ว่าจะมีเพศใด เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

๒.๑.๑ กำหนดให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการหมั้นหรือสมรสกันได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๓๕ มาตรา ๑๔๓๗ มาตรา ๑๔๔๘ มาตรา ๑๔๔๙ มาตรา ๑๔๕๐ มาตรา ๑๔๕๒ มาตรา ๑๔๕๘ และมาตรา ๑๔๖๐)

๒.๑.๒ แก้ไขคำว่า “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา” เป็น “บุคคล” “ผู้หมั้น” “ผู้รับหมั้น” และ “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นหรือคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ มาตรา ๑๕๓/๒๒ มาตรา ๑๔๓๙ มาตรา ๑๔๔๐ มาตรา ๑๔๔๑ มาตรา ๑๔๔๒ มาตรา ๑๔๔๓ มาตรา ๑๔๔๕ มาตรา ๑๔๔๖ มาตรา ๑๔๔๗/๑ หมวด ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา มาตรา ๑๔๖๑ มาตรา ๑๔๖๒ มาตรา ๑๔๖๓ หมวด ๔ ทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา มาตรา ๑๔๖๕ มาตรา ๑๔๖๙ มาตรา ๑๔๗๐ มาตรา ๑๔๗๕ มาตรา ๑๔๗๖ มาตรา ๑๔๗๖/๑ มาตรา ๑๔๗๗ มาตรา ๑๔๗๙ มาตรา ๑๔๘๑ มาตรา ๑๔๘๒ มาตรา ๑๔๘๓ มาตรา ๑๔๘๔ มาตรา ๑๔๘๔/๑ มาตรา ๑๔๘๕ มาตรา ๑๔๘๖ มาตรา ๑๔๘๗ มาตรา ๑๔๘๘ มาตรา ๑๔๘๙ มาตรา ๑๔๙๐ มาตรา ๑๔๙๑ มาตรา ๑๔๙๒ มาตรา ๑๔๙๒/๑ มาตรา

๑๔๙๓ มาตรา ๑๔๙๔ มาตรา ๑๔๙๕ มาตรา ๑๕๐๔ มาตรา ๑๕๑๕ มาตรา ๑๕๑๖ มาตรา ๑๕๑๗ มาตรา ๑๕๒๐ มาตรา ๑๕๒๒ มาตรา ๑๕๒๓ มาตรา ๑๕๓๐ มาตรา ๑๕๓๒ มาตรา ๑๕๓๓ มาตรา ๑๕๓๖ มาตรา ๑๕๓๗ มาตรา ๑๕๓๘ มาตรา ๑๕๓๙ มาตรา ๑๕๔๑ มาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๑๕๔๓ มาตรา ๑๕๔๔ มาตรา ๑๕๔๕ มาตรา ๑๕๔๘/๑๕ มาตรา ๑๕๔๘/๑๗ มาตรา ๑๕๔๘/๓๘ มาตรา ๑๖๐๖ มาตรา ๑๖๒๕ และมาตรา ๑๖๒๘)

๒.๑.๓ เพิ่มเหตุเรียกค่าทดแทนและเหตุฟ้องหย่าให้ครอบคลุมกรณีที่อยู่หมั้น หรือคู่สมรสฝ่ายหนึ่งไปมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นเพศใด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๔๕ และมาตรา ๑๕๑๖ (๑))

๒.๑.๔ แก้ไขเงื่อนไขระยะเวลาการสมรสใหม่ตามมาตรา ๑๔๕๓ ให้ใช้ เฉพาะกับกรณีที่หญิงที่มีชายเป็นคู่สมรสเดิมจะสมรสใหม่กับชายเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๕๓)

๒.๑.๕ กำหนดให้มาตรา ๑๕๐๔ วรรคสอง กรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบ ตามมาตรา ๑๔๔๘ มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๐๔)

๒.๑.๖ แก้ไขการอ้างอิงเลขมาตราที่บัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอต่อศาลให้สั่ง ให้บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถในมาตรา ๑๕๐๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๐๘ วรรคสอง)

๒.๑.๗ กำหนดให้มาตรา ๑๕๑๐ วรรคสอง กรณีหญิงมีครรภ์ก่อนอายุครบ ยี่สิบปีบริบูรณ์มีผลใช้บังคับเฉพาะกรณีการสมรสระหว่างชายหญิงเท่านั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑๐)

๒.๑.๘ เพิ่มเหตุฟ้องหย่าให้สอดคล้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส เพศเดียวกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๑๖ (๑๐))

๒.๒ กำหนดให้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่มีกฎหมายกำหนดเรื่องครอบครัวหรือมรดกไว้เป็นการเฉพาะ (ร่างมาตรา ๖๖)

๒.๓ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ดำเนินการทบทวน กฎหมายในความรับผิดชอบที่กำหนดคสท. หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับ สามัญ ภิรยา สามัญภิรยา หรือคู่สมรส เพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องอื่นใด ที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖๗)

๓. การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๑ การตรวจสอบความจำเป็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

(๑) ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความจำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อรองรับให้บุคคล เพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะทำให้มีสิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวที่ก่อตั้งขึ้นระหว่างบุคคลไม่ว่าจะมีเพศใด

(๒) ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและ ผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายแล้ว

(๓) ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการกำหนดหลักการเกี่ยวกับการใช้ระบบอนุญาตการใช้ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา หรือการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

๓.๒ การตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงยุติธรรมเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) การรับฟังความคิดเห็นรูปแบบออนไลน์ทางเว็บไซต์ www.law.go.th และระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น ๑๕ วัน

(๒) กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกับผู้แทนกลุ่มศาสนา ทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.

(๓) กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) ร่วมกับทุกภาคส่วนในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ จำนวน ๔ ครั้ง ได้แก่ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ (กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสียจากภาคใต้) วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ (กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสียจากภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก) วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ (กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสียจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ (กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสียจากภาคเหนือ)

(๔) กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องแกรนด์ เอบี ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยมีผู้แทนภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม กลุ่มความหลากหลายทางเพศ และประชาชน เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างกว้างขวาง

(๕) กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนส่วนราชการ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑๐-๐๑ อาคารกระทรวงยุติธรรม

ทั้งนี้ รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

กฎหมายนี้จะทำให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งจะทำให้มีสิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง เช่น สิทธิในการจัดการทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน สิทธิในการเป็นทายาทโดยธรรม สิทธิในการจัดการแทนผู้เสียหายและการดำเนินคดีอาญาต่างผู้ตาย สิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของคู่สมรส อันจะเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ทำให้ครอบครัวที่มีความหลากหลายทางเพศมีตัวตนทางสังคมและทางกฎหมาย และขจัดปัญหาความไม่เป็นธรรมที่อาจเกิดขึ้นกับครอบครัวที่มีความหลากหลายทางเพศ

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ...แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม)

กฎหมายใหม่ แก้ไข/ปรับปรุง ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง

(๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม หัวข้อที่ ๔.๓.๒ ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการมีบทบาทที่สำคัญในสังคม รวมถึงส่งเสริมความเสมอภาคทางสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยเน้นการสร้างการยอมรับในเพศสภาพของกลุ่มคนต่างๆ ภายใต้การสร้างเจตคติที่ถูกต้องบนพื้นฐานของการเรียนรู้และรับรู้ร่วมกันในสังคม การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสร้างโอกาส ให้คนทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความเห็น ที่เป็นประโยชน์และมีความพร้อมในการตัดสินใจเพื่อการพัฒนา ในระดับปัจเจกและระดับประเทศได้อย่างเท่าเทียม

(๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ หัวข้อที่ ๖.๖ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง

(๑) ด้านที่ ๓ ด้านกฎหมาย ให้กฎหมายดีและเป็นธรรมสอดคล้องกับหลักนิติธรรมเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกฎหมายอย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

(๒) ด้านที่ ๔ ด้านยุติธรรม ให้ทุกขั้นตอนมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน มีกลไกช่วยเหลือประชาชนโดยเสมอภาค บังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พัฒนาระบบสอบสวนคดีอาญาที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระบบนิติวิทยาศาสตร์ มีมาตรฐาน และกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการแข่งขันของประเทศ

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

สภาพปัญหา: สิทธิในการมีชีวิตครอบครัว (Rights to Form a Family) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งเป็นหนึ่งในพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเข้าเป็นภาคีและเรื่องการห้ามการเลือกปฏิบัติยังได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายใดอนุญาตให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว สามารถจดทะเบียนเป็นคู่สมรส และได้รับสิทธิและหน้าที่ที่พึงมีพึงได้ เพราะการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายระบุว่าจะต้องเป็นการสมรสของชายและหญิงเท่านั้น (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๔๘) ซึ่งเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งเพศขัดกับหลักการสิทธิมนุษยชน และข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมปัจจุบัน

สาเหตุของปัญหา: กฎหมายอันเกี่ยวกับครอบครัวของไทยถูกบัญญัติขึ้นโดยมีพื้นฐานแนวคิดที่ว่าเพศมีเพียง ๒ เพศ เท่านั้น โดยละเลยกลุ่มประชากรที่มีความหลากหลายทางเพศที่ได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และคอยดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลกันไม่ต่างจากชายหญิง ทั้งนี้ ที่ผ่านมาการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายฉบับใดให้การรับรองสิทธิ ของคู่รักเพศเดียวกันจึงเสมือนเป็นการตีตราซ้ำว่าแม้รัฐบาลจะไม่ได้ปฏิเสธถึงความมีอยู่ของครอบครัวรูปแบบดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการพยายามอย่างเต็มที่เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติและอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในสังคม อย่างแท้จริง

ผลกระทบของปัญหา: การขาดเครื่องมือทางกฎหมายในการจัดการกับความสัมพันธ์ทางครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาต่อครอบครัวหลากหลายทางเพศหลายประการ เช่น การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจถูกทอดทิ้งเมื่อไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีพได้ การที่คู่ชีวิตไม่สามารถจัดการทรัพย์สินที่หามาหาได้ร่วมกัน สิทธิประโยชน์ในการทำประกันชีวิต หรือทำนิติกรรมและสัญญา ร่วมกับอีกฝ่ายหนึ่ง สิทธิในการเป็นทายาทโดยธรรม สิทธิในการดำเนินคดีร่วมกันหรือแทนกัน สิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล อีกทั้งยังส่งผลให้บุตรที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยคู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศในทางข้อเท็จจริงไม่ได้รับการคุ้มครองในระดับเทียบเท่ากับผู้เยาว์ที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยคู่สมรสต่างเพศที่มีอำนาจปกครองเหนือผู้เยาว์ร่วมกัน ซึ่งปัจจุบันได้มีกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับคู่รักที่มีความหลากหลายทางเพศหลายกรณี

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

เพื่อแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถจดทะเบียนสมรสได้ และสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันจะเป็นการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยรวม

๓. การแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

- ไม่มี -

๓.๒ ต่างประเทศแก้ไขปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

๓.๒.๑ ต่างประเทศแก้ไขปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี)

๓.๒.๑.๑ ฝรั่งเศส

มีการออกรัฐบัญญัติที่ ๒๐๑๓-๔๐๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๑๓) ว่าด้วยการสมรสของบุคคลเพศเดียวกัน (LOI n° 2013-404 du 17 mai 2013 ouvrant le mariage aux couples de personnes de même sexe) เพื่อแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งเพื่อให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถจดทะเบียนสมรสได้ตามกฎหมาย

๓.๒.๑.๒ เยอรมนี

ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีลงนามในรัฐบัญญัติว่าด้วยการสมรสระหว่างบุคคลที่มีเพศเดียวกัน (Gesetz zur Einführung des Rechts auf Eheschließung für Personen gleichen Geschlechts) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗) มีผลเป็นการแก้ไขกฎหมาย ๔ ฉบับ ได้แก่ประมวลกฎหมายแพ่ง รัฐบัญญัติคู่ชีวิต รัฐบัญญัติว่าด้วยการแปลงเพศ รัฐบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง เพื่อรับรองสิทธิในการสมรสของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

๓.๒.๑.๓ ไต้หวัน

คำพิพากษาของสภาตุลาการของไต้หวัน (The Judicial Yuan) ในคำวินิจฉัยเลขที่ ๗๔๘ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ (ค.ศ. ๒๐๑๗) ได้วินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายว่าด้วยการสมรสที่บัญญัติห้ามบุคคลสองคนซึ่งมีเพศเดียวกันจดทะเบียนสมรสนั้น ขัดต่อหลักเสรีภาพของบุคคลในการสมรส และขัดต่อหลักความเท่าเทียมกัน ของมนุษย์ อันเป็นหลักการที่มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญของไต้หวัน นอกจากนี้ สภาตุลาการยังมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มีการตีความคำวินิจฉัยกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรับรองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ หลังจากนั้น จึงได้มีการออกรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับใช้คำวินิจฉัยเลขที่ ๗๔๘ ของสภาตุลาการ มีลักษณะเป็นการออกรัฐบัญญัติแยกไปจากประมวลกฎหมายแพ่ง

๓.๒.๒ การดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ประเทศไทยมีแนวโน้มให้การรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (๑) ด้านกฎหมาย ได้มีการออกพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นกฎหมายหลักในการจัดการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ จึงเห็นได้ว่าการบัญญัติอย่างชัดเจนแล้วว่าการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมไม่อาจกระทำได้ ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวยังสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ อีกด้วย (๒) ด้านตุลาการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้ตัดสินให้ชายรักชาย ชาวสหรัฐ มีอำนาจปกครองเด็กหญิงคาร์เมน บุตรที่กำเนิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยในการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์จากหญิงอุ้มบุญชาวไทย ซึ่งจากคำพิพากษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าศาลตระหนักถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และต้องการจะให้เป็นบรรทัดฐานของสังคมว่าบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถก่อตั้งครอบครัว และมีศักยภาพในการเลี้ยงดูและให้ความรักความอบอุ่นเด็กได้ไม่ต่างจากคู่รักต่างเพศ (๓) ด้านนโยบาย กระทรวงยุติธรรมได้จัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓-๕ ซึ่งได้มีการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนกลุ่มความหลากหลายทางเพศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม ค้ำครอง ให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นธรรม เท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี รวมทั้งได้กำหนดให้การจัดทำกฎหมายรับรองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวให้กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเป็นหนึ่งในกิจกรรมสำคัญภายใต้แผนฯ ทั้ง ๓ ฉบับ อย่างต่อเนื่อง (๔) ด้านสังคม รัฐบาลได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สร้างความตระหนักรู้ด้านความหลากหลายทางเพศมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยเมื่อเดือนมิถุนายน ที่ผ่านมา กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดงาน Bangkok Pride 2023 บริเวณหน้าหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ถึงศูนย์การค้า Central World เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๖ โดยมีผู้เข้าร่วมงานมากกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งงานฯ ดังกล่าว ถือเป็นการยืนยันถึงความตั้งใจจริงของรัฐบาลต่อการสนับสนุนเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ รวมถึงการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่ยังก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียม

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายศาสนาบางศาสนาได้แสดงข้อห่วงกังวลว่าหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งอนุญาตให้ทั้งชายหญิงโดยกำเนิดและบุคคลเพศเดียวกันสามารถสมรสกันได้ขัดต่อหลักคำสอนของศาสนา และได้แสดงความเห็นให้ยกเว้นการใช้กฎหมายกับคนที่นับถือศาสนาตน หรือกำหนดยกเว้นให้ผู้นำทางศาสนาสามารถปฏิเสธไม่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ เนื่องจากมีความเชื่อทางศาสนาว่า การสมรสเป็นพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ และมีเป้าหมายให้มีการสืบเผ่าพันธุ์มนุษยชาติต่อไป ดังนั้นจึงขอสงวนการสมรสให้หมายถึง การสมรสระหว่างเพศชายและเพศหญิงโดยกำเนิดเท่านั้น ทั้งนี้ ขอนำเรียนว่า เมื่อมีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อให้เกิดการสมรสเท่าเทียมแล้ว จะเป็นเพียงการให้สิทธิในการจดทะเบียนสมรสทางทะเบียนเท่านั้น (Civil marriage) โดยเป็นการจดทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอ เพื่อแสดงความยินยอมของบุคคลสองคนที่ประสงค์จะสมรสกัน ให้ปรากฏเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียน และให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย เพียงเท่านี้

ก็ถือว่ามีผลผูกพันสมบูรณ์ตามกฎหมาย โดยมีได้บังคับว่าจะต้องมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วยจึงจะสมบูรณ์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เป็นแนวทางเช่นเดียวกับการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศฝรั่งเศส (Marriage for tous) ที่ใช้รูปแบบการสมรสตามเงื่อนไขของรัฐ โดยมีลักษณะที่แตกต่างหากจากรูปแบบ การสมรสตามเงื่อนไขของธรรมดา และแตกต่างหากจากรูปแบบการสมรสตามเงื่อนไขของศาสนา วัฒนธรรมและ ความเชื่ออย่างชัดเจน ดังนั้น คู่รักเพศเดียวกันสามารถใช้สิทธิในการสมรสตามเงื่อนไขของรัฐได้ โดยไม่ต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแต่อย่างใด ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องนำไปพิจารณาและดำเนินการในกระบวนการของรัฐสภา และในชั้นนิติบัญญัติต่อไป

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีความใกล้เคียงกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับปัจจุบัน

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

ก่อให้เกิดภาระหน้าที่แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย และหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของ “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา” ในการแก้ไขกฎหมายของตน และรับรองสิทธิที่จะเกิดขึ้นจากการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศให้เท่าเทียมกับคู่สมรสชายหญิงโดยกำเนิด

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

- ไม่มี เนื่องจากสอดคล้องกับการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวอยู่แล้ว -

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

(๑) กฎหมายนี้จะเป็นเครื่องมือช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมให้ทุกภาคส่วนรวมถึงกลุ่มที่เห็นต่าง และกลุ่มศาสนา ได้รู้จัก เข้าใจ และเคารพในความแตกต่าง และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกันและกันต่อไป

(๒) กฎหมายนี้จะเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ทำให้ครอบครัวหลากหลายทางเพศมีตัวตนทางกฎหมาย และขจัดปัญหาความไม่เป็นธรรมที่อาจเกิดขึ้นภายในครอบครัวหลากหลายทางเพศ เด็กที่เติบโตมาในครอบครัวดังกล่าวย่อมไม่ต้องปิดบังตัวตน สามารถแสดงศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของประชากรที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาประเทศได้

(๓) เป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการจัดการกับความสัมพันธ์ทางครอบครัว และขจัดปัญหาความไม่เป็นธรรมที่อาจเกิดขึ้นภายในครอบครัวหลากหลายทางเพศ เช่น การที่คู่ชีวิตไม่สามารถจัดการทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน สิทธิในการเป็นทายาทโดยธรรม สิทธิในการจัดการแทนผู้เสียหายและการดำเนินคดีต่างผู้ตาย สิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ซึ่งปัจจุบันได้มีกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับคู่ชีวิตหลายกรณี

(๔) ส่งเสริมภาพลักษณ์และบทบาทประเทศไทยในการเป็นผู้นำด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ตลอดจนเน้นย้ำความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการให้ความสำคัญกับการเคารพหลักการสิทธิมนุษยชน

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการจดทะเบียนสมรส และหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของ “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา”

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

มีการทอกระยะเวลาการบังคับใช้ ๑๒๐ วัน นับตั้งแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากต้องใช้เวลาในการเตรียมการซักซ้อมความเข้าใจหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฯ

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

มีการใช้สื่อสารสนเทศต่างๆ เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อวิทยุชุมชน โซเชียลมีเดีย ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสาธารณชน และสามารถใช้ระบบของกรมการปกครองในการจดทะเบียนสมรสได้อยู่แล้ว

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

➤ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม สามารถใช้วิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดอบรม/เสวนา/ประชุมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

(๒) ประชาสัมพันธ์ร่างพระราชบัญญัติฯ ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สื่อวิทยุชุมชน โซเชียลมีเดีย

(๓) ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ และความหลากหลายทางเพศ

➤ เจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถใช้วิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดอบรม/เสวนา/ประชุมเพื่อให้ความรู้ รวมทั้งผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ และความหลากหลายทางเพศ อย่างต่อเนื่อง

(๒) ทำการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้มาจดทะเบียนคู่ชีวิต และวิเคราะห์ว่าประชาชนรับทราบถึงร่างพระราชบัญญัติฯ หรือไม่ หรือสามารถดำเนินการใดเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงร่างพระราชบัญญัติฯ มากขึ้น

(๓) สร้างภาคีเครือข่ายการทำงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางเทคนิค

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก ยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ เนื่องจากต้องคำนวณจากจำนวนคู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ ที่มาจดทะเบียนหลังจากร่างพระราชบัญญัติฯ มีผลบังคับใช้แล้ว

อัตรากำลังที่ต้องใช้ - อัตรานายทะเบียนทั่วประเทศ

อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว - อัตรานายทะเบียนทั่วประเทศ

อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น - อัตรานายทะเบียนทั่วประเทศ

การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นการใช้งบประมาณในการดำเนินการตามปกติของหน่วยงาน โดยไม่ได้สร้างกรอบอัตรากำลัง หรือต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรเพิ่มเติมแต่อย่างใด จึงไม่ส่งผลกระทบต่อ งบประมาณในเรื่องดังกล่าว

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

กฎหมายฉบับนี้จะเป็แรงจูงใจให้นักธุรกิจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเพราะมีความมั่นใจ ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของไทย อีกทั้งเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวโดยเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว เนื่องจาก นักท่องเที่ยวจะมีความมั่นใจว่าประเทศไทยได้ให้ความเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล นอกจากนี้ ยังมุ่งส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมีความเข้มแข็ง เพื่อสร้างฐานะ ความมั่นคงให้กับครอบครัวของตนเอง เป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ระดับชุมชนและประเทศชาติ

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

กฎหมายฉบับนี้เป็นการยืนยันนโยบายของรัฐบาลในการปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยและไม่เป็นธรรม ซึ่งจะเป็นสิ่งยืนยันว่าบุคคลทุกคนจะได้รับสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ เป็นการสร้าง หลักประกันด้านความมั่นคงของมนุษย์ว่าจะได้รับการคุ้มครองจากรัฐอย่างเท่าเทียม เสมอภาค ทั้งยังส่งเสริม ภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศไทยในสังคมโลกโดยแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีเจตนารมณ์และความตั้งใจจริง ที่จะเคารพสิทธิมนุษยชนเทียบเท่ากับระดับสากล อันจะช่วยทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับและความเชื่อถือ จากประชาคมระหว่างประเทศและส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศ

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- ไม่มี -

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

- ไม่มี -

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

- ไม่มี -

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

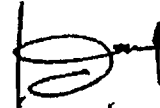
- ไม่มี -

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนิน
กิจการทางปกครอง

เพื่อรับรองสิทธิทางกฎหมายแก่คู่สมรสที่มีความหลากหลายทางเพศ จึงมีความจำเป็นในการกำหนด
ให้นายทะเบียนตามร่างพระราชบัญญัติฯ มีอำนาจในการพิจารณาว่าคู่สมรสที่มาขอจดทะเบียนมีคุณสมบัติครบถ้วน
ตามที่กำหนดในกฎหมาย

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบและวิเคราะห์
อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายเรืองศักดิ์ สุวารีย์)

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
นริลักษณ์ฯ/ฉัตรารณณ์ฯ/สุภณัฐฯ
โทร. ๐๙ ๕๕๕ ๗๙๕๓๘

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายในรูปแบบออนไลน์

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ดำเนินการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) อย่างรอบด้าน โดยผ่านทางเว็บไซต์ law.go.th และระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น ๑๕ วัน โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑.๑ การรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th

ประชาชนให้ความสนใจตอบแบบรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) อย่างกว้างขวาง โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามบนเว็บไซต์ law.go.th จำนวนทั้งสิ้น ๕๓๐ คน จำแนกรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลได้ดังนี้

๑.๑.๑ เพศ : การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกเพศ โดยผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕ รองลงมาเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ร้อยละ ๓๒ เพศชายคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑ และไม่ประสงค์ระบุเพศ ร้อยละ ๒.๔ ตามลำดับ

๑.๑.๒ อายุ : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกช่วงอายุ โดยผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๘ รองลงมาเป็นประชาชนที่อยู่ในช่วงอายุ ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑ อายุ ๔๖-๖๐ ปี ร้อยละ ๑๔.๘ อายุ ๑๘-๒๕ ร้อยละ ๑๑.๑ อายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๗.๕ และ ต่ำกว่า ๑๘ ปี ร้อยละ ๑.๕

๑.๑.๓ อาชีพ : การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ โดยผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมาเป็นพนักงานเอกชน ร้อยละ ๑๗.๗ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ ๑๓.๙ อาชีพอิสระ ร้อยละ ๑๒.๙ นักเรียนนักศึกษา ร้อยละ ๙.๒ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒

๑.๑.๔ ระดับการศึกษา : ผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๒๙.๘ และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๑๕.๓

๑.๒ การรับฟังความคิดเห็นในระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ประชาชนให้ความสนใจตอบแบบรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) อย่างกว้างขวาง โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามในระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจำนวนทั้งสิ้น ๕๐๘ คน จำแนกรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลได้ดังนี้

๑.๒.๑ เพศ : การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกเพศ โดยผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๗ รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ร้อยละ ๒๕.๒ และไม่ประสงค์ระบุเพศ ร้อยละ ๒ ตามลำดับ

๑.๒.๒ อายุ : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกช่วงอายุ โดยผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓ รองลงมาเป็นประชาชนที่อยู่ในช่วงอายุ ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗ อายุ ๔๖-๖๐ ปี ร้อยละ ๑๖.๙ อายุ ๑๘-๒๕ ร้อยละ ๑๑.๖ อายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๔.๙ และ ต่ำกว่า ๑๘ ปี ร้อยละ ๑.๖

๑.๒.๓ อาชีพ : การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ โดยผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๑ รองลงมาเป็นพนักงานเอกชน ร้อยละ ๑๘.๙ อาชีพอิสระ ร้อยละ ๙.๘ นักเรียนนักศึกษา ร้อยละ ๙.๔ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘

๑.๒.๔ ระดับการศึกษา : ผู้เข้าร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๓๙.๘ และระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๘.๗

๑.๓ การสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเป็นรายประเด็น

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ใน ๑๑ ประเด็นหลัก โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑.๓.๑ ทานเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) เพื่อรองรับสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นกฎหมายที่ดีที่จะรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งเห็นว่า ควรเร่งพิจารณากฎหมายดังกล่าวให้มีผลบังคับใช้โดยเร็วเพื่อยกระดับภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังเห็นเพิ่มเติมว่า กฎหมายฯ ดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืนทำให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดมุ่งหมายหลักของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มหลากหลายทางเพศจากทั่วโลก เพราะประเทศไทยให้ความเคารพสิทธิมนุษยชนและให้ความสำคัญกับการคุ้มครองบุคคลทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

๑.๓.๒ ท่านเห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม ฉบับภาครัฐ) หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๒

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) คิดเป็นร้อยละ ๘๗

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวมีความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนเพราะปัจจุบันมีคู่รักเพศเดียวกันที่อาศัยร่วมกันเป็นครอบครัวมากมาย แต่พวกเขายังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายแต่อย่างใด คนทุกคนมีสิทธิที่จะรัก มีสิทธิที่จะได้ใช้ชีวิตร่วมกับคนที่รัก รัฐจึงมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคนอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ จึงเห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายฯ ฉบับนี้

๑.๓.๓ ท่านเห็นด้วยกับการปรับถ้อยคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากคำที่บ่งบอกเพศ เช่น “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา” เป็นคำที่ไม่ระบุเพศ เช่น “บุคคล” “ผู้หมั้น” “ผู้รับหมั้น” และ “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นและคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับถ้อยคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากคำที่บ่งบอกเพศเป็นคำที่ไม่ระบุเพศเพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นและคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับถ้อยคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากคำที่บ่งบอกเพศเป็นคำที่ไม่ระบุเพศเพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นและคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่า ถึงแม้ว่าจะเห็นด้วยกับหลักการในการรับรองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่ภาครัฐควรดำเนินการจัดทำเป็นกฎหมายเฉพาะอีกฉบับ ไม่ควรแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะจะกระทบกับระบบกฎหมายของทั้งประเทศที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ ผู้ร่วมตอบแบบสอบถามบางส่วน แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า ยังควรให้คงคำว่า “สามี” “ภรรยา” ไว้ในกฎหมายอยู่ เพราะไม่เช่นนั้นจะไปกระทบสิทธิของคนที่ยังต้องการใช้คำว่า “สามี ภรรยา” อยู่ โดยแนะนำให้กำหนดถ้อยคำขึ้นมาเพิ่มเติมสำหรับคู่สมรสเพศเดียวกัน

๑.๓.๔ ท่านเห็นด้วยกับการคงอายุขั้นต่ำของการสมรสไว้ที่อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมหรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการคงอายุขั้นต่ำของการสมรสไว้ที่อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการคงอายุขั้นต่ำของการสมรสไว้ที่อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่า ควรปรับเพิ่มอายุขั้นต่ำของการสมรสจากปัจจุบันที่กำหนดไว้ที่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ เป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนยังเห็นว่า ควรปรับเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำเป็น ๒๐ ปีบริบูรณ์ เพื่อให้บุคคลมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจในการก่อตั้งครอบครัวได้ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ ถึงแม้ว่ากรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจะเห็นด้วยกับการปรับเพิ่มอายุขั้นต่ำของการสมรสเป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์ตามมาตรฐานสากลของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก แต่ในขั้นนี้ เห็นว่ายังควรคงอายุขั้นต่ำของการสมรสไว้ที่อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ปัจจุบันตามความเห็นส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น โดยอาจพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในการพิจารณาขั้นอื่นตามความเหมาะสมต่อไป

๑.๓.๕ ท่านเห็นด้วยกับการคงไว้ซึ่งบทบัญญัติเรื่องการหมั้นหรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการคงไว้ซึ่งบทบัญญัติเรื่องการหมั้น คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการคงไว้ซึ่งบทบัญญัติเรื่องการหมั้น คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วน เห็นว่า ประเพณีการหมั้นเป็นวัฒนธรรมไทย แต่โบราณจึงยังควรที่จะคงไว้อยู่ โดยกฎหมายอาจเปิดโอกาสให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถทำการหมั้นกันตามกฎหมายได้ อย่างไรก็ตาม บางส่วนเห็นว่า ประเพณีการหมั้นไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยมองว่าการหมั้นไม่ใช่สาระสำคัญของการตัดสินใจใช้ชีวิตคู่ รวมทั้งอาจก่อให้เกิดภาระทางการเงินของคู่รักด้วย ในประเด็นนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นว่า ยังควรคงไว้ซึ่งบทบัญญัติเรื่องการหมั้นตามความเห็นส่วนใหญ่ โดยเปิดโอกาสให้คู่รักทุกเพศสามารถทำการหมั้นได้ตามกฎหมาย เพราะการหมั้นไม่ได้เป็นเงื่อนไขของการสมรส หากแต่เป็นเรื่องความสมัครใจของ ๒ ฝ่าย ทั้งนี้ หากทั้งสองฝ่ายสมัครใจทำการหมั้น กฎหมายก็ควรอนุญาต รองรับ และคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ให้เสมอภาคเท่าเทียม

๑.๓.๖ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้บทบัญญัติเรื่องการหมั้นสามารถปรับใช้ได้กับคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใดก็ได้หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้บทบัญญัติเรื่องการหมั้นสามารถปรับใช้ได้กับคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใดก็ได้ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้บทบัญญัติเรื่องการหมั้นสามารถปรับใช้ได้กับคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใดก็ได้ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่า ไม่ควรให้นำเอาหลักการหมั้นมาปรับใช้กับคู่รักเพศเดียวกันเพราะจะทำให้เกิดความสับสน อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นว่า หากยังคงบทบัญญัติเรื่องของการหมั้นไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ควรเปิดโอกาสให้คู่รักทุกเพศสามารถทำการหมั้นตามกฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ตลอดจนบริบทของสังคมในปัจจุบัน

๑.๓.๗ ท่านเห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้ คิดเป็นร้อยละ ๙๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้ คิดเป็นร้อยละ ๘๕

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วน เห็นว่า ประเด็นการรับบุตรบุญธรรมของคู่สมรสเพศเดียวกันนั้นอาจส่งผลกระทบต่อเด็ก ดังนั้นแนวคิดฯ ดังกล่าวจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก (Best interest of the child) อย่างไรก็ดี ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนมองในมุมกลับกัน โดยเห็นว่า ปัจจุบัน กฎหมายให้อำนาจการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมโดยนำเอาหลักผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นที่ตั้งอยู่แล้ว ซึ่งการเปิดโอกาสให้คู่รักเพศเดียวกันรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้จะสามารถช่วยให้เด็กที่ถูกทอดทิ้งได้รับความรักจากครอบครัวผู้อุปการะ และมีโอกาสเติบโตในครอบครัวที่มีความอบอุ่น โดยมองว่าคู่รักเพศเดียวกันก็มีความสามารถที่จะเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตเป็นคนดีได้ไม่ต่างจากคู่รักต่างเพศ นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการเปิดโอกาสให้คู่สมรสสามารถรับบุตรติดของคู่สมรสอีกฝ่ายเป็นบุตร และมีอำนาจปกครองบุตรร่วมกันด้วย ในประเด็นนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เห็นควรเปิดโอกาสให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้

๑.๓.๘ ท่านเห็นด้วยกับการให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใดสามารถรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๓

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น เห็นว่า คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตามควรที่จะมีสิทธิเข้ารับมรดกและได้รับการคุ้มครองตามกรอบของกฎหมายเท่าเทียมกัน

๑.๓.๙ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใด ได้รับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่น เฉกเช่นเดียวกับคู่สมรสต่างเพศในปัจจุบันทุกประการ หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใด ได้รับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่น เฉกเช่นเดียวกับคู่สมรสต่างเพศในปัจจุบันทุกประการ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใด ได้รับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่น เฉกเช่นเดียวกับคู่สมรสต่างประเทศ ในปัจจุบันทุกประการ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๖

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น เห็นว่า กฎหมายไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อบุคคล คู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใดก็ตามควรได้รับสิทธิ หน้าที่ หรือสถานะทางกฎหมายที่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัว เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการอุ้มบุญ การเข้าเมือง หรือการชดกันแห่งกฎหมาย ควรได้รับการแก้ไขควบคู่ไปพร้อมกันอย่างเร่งด่วนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

๑.๓.๑๐ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบเพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบเพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๖

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบเพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๒

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่า กำหนดระยะเวลา ๑๘๐ วัน อาจไม่เพียงพอสำหรับการที่หน่วยงานจะดำเนินการทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบให้แล้วเสร็จ อาจเปิดโอกาสให้มีการขยายระยะเวลาได้ตามความเหมาะสม หรือกำหนดเป็นกรอบให้เร่งพิจารณากฎหมายที่มีความสำคัญกับการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันก่อน (Prioritization)

๑.๓.๑๑ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่

(๑) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๕

(๒) ผู้ร่วมตอบแบบรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบ Google Form บนเว็บไซต์ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๓

(๓) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๒. การรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มศาสนา

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ฉบับภาครัฐ ครั้งที่ ๑ (กลุ่มศาสนา) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๐๙.๓๐ น. - ๑๒.๐๐ น. ผ่านระบบแอปพลิเคชัน Cisco Webex Meeting ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สภาคริสตจักรในประเทศไทย คริสตจักรเซเวนธ์เดย์แอ๊ดเวนตีสแห่งประเทศไทย ศาสนจักรของพระเยซูคริสต์แห่งวิสุทธิชนยุคสุดท้าย สำนักจุฬาราชมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา นราธิวาส และปัตตานี ชมรมอิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น และศูนย์มุสลิมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผู้แทนจากศาสนาพุทธไม่มีข้อขัดข้องและเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) เนื่องจากไม่ได้ขัดต่อหลักการทางพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ดี ผู้แทนศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม เห็นว่า ถึงแม้ว่าทั้งสองศาสนาเคารพในความหลากหลายทางเพศที่เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล แต่การก่อตั้งครอบครัวตามหลักคำสอนเป็นเรื่องระหว่างหญิงชายเท่านั้น เนื่องจากพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ให้มีสองเพศเพื่อให้ดำรงไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์มนุษย์ ดังนั้น การก่อตั้งครอบครัวของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจึงเป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักคำสอนทางศาสนา อย่างไรก็ดี ทั้งสองศาสนาก็ไม่ขัดข้อง หากประเทศไทยจะประกาศใช้กฎหมายฯ ดังกล่าว เนื่องจากประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เคารพในความแตกต่างและอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้แทนศาสนาอิสลามได้เสนอให้กำหนดข้อยกเว้นไม่ให้ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ใช้บังคับกับชาวมุสลิมทั่วประเทศ เช่นเดียวกับผู้แทนศาสนาคริสต์ ที่ได้เสนอให้มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันเพื่อไม่ให้บังคับใช้กับผู้นับถือศาสนาคริสต์ด้วย รวมทั้ง เสนอแนะให้มีบทบัญญัติคุ้มครองผู้นำทางศาสนาในการสงวนสิทธิประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้กับคู่รักเพศเดียวกันด้วย

๓. การรับฟังความคิดเห็นในระดับภูมิภาค

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ฉบับภาครัฐ ร่วมกับผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ผ่านระบบการประชุมทางจอภาพ Video Conference ผ่านแอปพลิเคชัน Cisco Webex Meeting โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

(๑) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคใต้ ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ตั้งแต่เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

(๒) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันตกในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น.

(๓) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๐๙.๓๐ น. - ๑๒.๐๐ น.

(๔) การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคเหนือ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ จากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ได้ร่วมแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างกว้างขวาง โดยสามารถสรุปจำแนกตามประเด็นได้ดังนี้

๓.๑ ท่านเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) เพื่อรองรับสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) คิดเป็นร้อยละ ๘๓ อย่างไรก็ตาม มีผู้เข้าร่วมประชุมฯ บางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า ควรร่างเป็นกฎหมายเฉพาะแยกต่างหากโดยไม่ควรไปแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะจะกระทบกฎหมายอื่นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ รายละเอียดการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกันก็มีความแตกต่างจากการก่อตั้งครอบครัวของคู่รักต่างเพศ พร้อมทั้งเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นความหลากหลายทางเพศให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงด้วย

๓.๒ ท่านเห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) คิดเป็นร้อยละ ๙๐

๓.๓ ท่านเห็นด้วยกับการปรับถ้อยคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จากคำที่บ่งบอกเพศ เช่น “ชาย” “หญิง” “สามี” “ภรรยา” และ “สามีภรรยา” เป็นคำที่ไม่ระบุเพศ เช่น “บุคคล” “ผู้หมั้น” “ผู้รับหมั้น” และ “คู่สมรส” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นและคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับถ้อยคำในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จากคำที่บ่งบอกเพศ เป็นคำที่ไม่ระบุเพศ เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมคู่หมั้นและคู่สมรสไม่ว่าจะมีเพศใด คิดเป็นร้อยละ ๘๙

๓.๔ ท่านเห็นด้วยกับการคงอายุขั้นต่ำของการสมรสไว้ที่อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิมหรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการคงอายุขั้นต่ำของการสมรสไว้ที่อายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม คิดเป็นร้อยละ ๕๑ อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ บางส่วน เห็นว่า ควรปรับเพิ่มอายุขั้นต่ำของการสมรสเป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งควรพิจารณาตั้งเกณฑ์อายุขั้นต่ำเพิ่มเติมกรณีการสมรสของคู่รัก ที่มีความหลากหลายทางเพศเป็น ๒๐ ปีบริบูรณ์โดยอ้างอิงจากเกณฑ์การบรรลุนิติภาวะ เพื่อให้บุคคลมีวุฒิภาวะ เพียงพอในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิต

๓.๕ ท่านเห็นด้วยกับการคงไว้ซึ่งบทบัญญัติเรื่องการหมั้นหรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการคงไว้ซึ่งบทบัญญัติเรื่องการหมั้น คิดเป็นร้อยละ ๗๑

๓.๖ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้บทบัญญัติเรื่องการหมั้นสามารถปรับใช้ได้กับคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใดก็ได้หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้บทบัญญัติเรื่องการหมั้นสามารถปรับใช้ได้กับคู่หมั้นไม่ว่าจะมีเพศใดก็ได้ คิดเป็นร้อยละ ๘๓

๓.๗ ท่านเห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้คู่สมรสเพศเดียวกันสามารถรับบุตรบุญธรรมร่วมกันได้ คิดเป็นร้อยละ ๘๗ ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ บางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมโดยแนะนำให้ปรับปรุง หมวดความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา และบุตร ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย เพราะหากมีการพัฒนากฎหมายเป็นสมรสเท่าเทียมแล้วมีการยกเลิกถ้อยคำที่ระบุเพศไป เช่นนี้ คำว่า “บิดา” และ “มารดา” ยังมีอยู่หรือไม่ หรือควรแก้ไขเป็นอย่างไร นอกจากนี้ แล้วยังควรพิจารณาถึงการรับรอง และคุ้มครองเด็กที่เกิดจากเทคโนโลยีเจริญพันธุ์ด้วย

๓.๘ ท่านเห็นด้วยกับการให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใดสามารถรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใดสามารถรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ คิดเป็นร้อยละ ๙๓

๓.๙ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใด ได้รับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่น เฉกเช่นเดียวกับคู่สมรสต่างเพศในปัจจุบันทุกประการ หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้คู่สมรสไม่ว่าจะเป็นเพศใด ได้รับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่น เฉกเช่นเดียวกับคู่สมรสต่างเพศในปัจจุบันทุกประการ คิดเป็นร้อยละ ๙๒ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมฯ บางส่วนยังได้เสนอข้อเสนอแนะให้พิจารณาการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยกฎหมายขัดกัน เพื่อรองรับและคุ้มครองสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในกรณีการสมรสกับชาวต่างชาติด้วย

๓.๑๐ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบ เพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบเพื่อรองรับสิทธิ หน้าที่ สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องให้แก่คู่สมรสซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน คิดเป็นร้อยละ ๘๘

๓.๑๑ ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่

ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คิดเป็นร้อยละ ๙๐

๔. การรับฟังความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้อง ๑๐-๐๑ อาคารกระทรวงยุติธรรม โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ เข้าร่วม อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) โดยเห็นว่าร่างกฎหมายดังกล่าว มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในปัจจุบัน และเห็นควรเร่งดำเนินการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ดังกล่าวโดยเร็วเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีข้อห่วงกังวลบางประการสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ประเด็นเรื่องอายุขั้นต่ำของการสมรส

ผู้แทนจากกรมกิจการเด็กและสถาบันครอบครัว สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอแนะให้ดำเนินการเพิ่มเกณฑ์อายุขั้นต่ำของการสมรส รวมทั้งการหมั้นจากเดิมที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ที่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ เป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) นอกจากนี้ ผู้แทนจากกรมกิจการเด็กและเยาวชนยังได้เสนอให้ตัดวรรคท้ายของ มาตรา ๑๔๔๘ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ให้อำนาจศาลอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนอายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ได้ หากมีเหตุอันควร เพื่อยกระดับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๔.๒ ประเด็นเรื่องกรอบระยะเวลาตามมาตรา ๖๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ

ผู้แทนจากกรมสรรพากร และกรมบัญชีกลาง แสดงข้อห่วงกังวลในประเด็น กรอบระยะเวลาที่ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ เร่งทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบที่กำหนดสิทธิ หน้าที่สถานะทางกฎหมาย หรือเรื่องใดที่เกี่ยวข้องให้แก่สามี ภรรยา สามีภรรยา หรือคู่สมรส พร้อมเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๑๘๐ วัน ตามร่างมาตรา ๖๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ โดยเห็นว่า การทบทวนและแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ จะต้องพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบด้านและครบถ้วน โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังที่มีกฎหมายลำดับรอง และรายละเอียดค่อนข้างเยอะ ดังนั้น กำหนดระยะเวลา ๑๘๐ จึงน้อยเกินไปอย่างมาก และคาดว่าหน่วยงานต่าง ๆ อาจไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในกำหนดระยะเวลา หากเป็นไปได้ควรที่จะเพิ่มกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้เหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจะได้ไม่ก่อให้เกิดภาระต่อทางราชการมากเกินไป

๔.๓ ประเด็นเรื่องการจัดสรรสวัสดิการและทรัพยากรเพื่อรองรับคู่สมรสไม่จำกัดเพศ

ถึงแม้ว่าผู้แทนกรมสรรพากร และกรมบัญชีกลาง จะไม่ขัดข้องในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ แต่ทั้งสองหน่วยงานได้แสดงข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรและสวัสดิการเพื่อให้ครอบคลุมคู่สมรสที่ไม่จำกัดเพศ โดยเฉพาะบรรดาสวัสดิการประโยชน์ทั้งหลายที่พึงได้ตามบรรดากฎหมายบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่อาจก่อให้เกิดภาระด้านงบประมาณของรัฐ รวมทั้งการจัดเก็บภาษีและการคำนวณฐานภาษีที่อาจจะลดน้อยลงเพราะมีผู้เข้าเกณฑ์ได้รับการลดหย่อนภาษีมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้แทนสำนักงานประกันสังคมก็ได้หยิบยกประเด็นในทำนองเดียวกันว่า

ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้อาจก่อให้เกิดภาระแก่กองทุนประกันสังคมมากขึ้น แต่ก็ยินดีที่จะดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายฯ ฉบับนี้ เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดสรรทรัพยากรและสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ

๔.๔ ประเด็นความละเอียดอ่อนทางด้านศาสนา

ผู้แทนกรมการศาสนา ได้แสดงความห่วงกังวลเกี่ยวกับการไม่เห็นด้วยต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ของศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ที่เห็นว่า การรับรองสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักคำสอนของศาสนา ดังนั้น จึงเสนอแนะให้คุ้มครองผู้นำทางศาสนาที่อาจปฏิเสธการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้แก่คู่รักเพศเดียวกันตามหลักความเชื่อทางศาสนาด้วย

๔.๕ ประเด็นการสร้างความตระหนักรู้ในแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แสดงข้อห่วงกังวลถึงความเป็นไปได้ที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจปฏิเสธการจดทะเบียนสมรสให้แก่คู่รักเพศเดียวกันเมื่อร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้ว ด้วยเหตุของอคติส่วนบุคคล เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐจึงอาจพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะจัดให้มีบทบัญญัติกำหนดโทษกรณีเจ้าหน้าที่รัฐปฏิเสธการจดทะเบียนสมรสโดยไม่มีเหตุอันควรไว้ด้วย โดยอ้างอิงแนวทางของประเทศฝรั่งเศสที่กำหนดโทษปรับและจำคุก หากเกิดกรณีฯ ดังกล่าวขึ้น เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน ผู้แทนกรมการกงสุลและกรมการปกครอง เห็นว่า หากร่างพระราชบัญญัติฯ มีผลใช้บังคับ ภาครัฐควรเร่งปรับปรุงแนวปฏิบัติและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่บุคลากรของหน่วยงานโดยเฉพาะนายทะเบียน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีเอกภาพมากที่สุด

๕. การรับฟังความคิดเห็นกับทุกภาคส่วนในกรุงเทพมหานคร (Public Forum)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องแกรนด์ เอบี ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพฯ โดยมีศาสตราจารย์กิตติคุณ วิฑิต มั่นตาภรณ์ อดีตผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านการป้องกันความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศวิถี หรืออัตลักษณ์ทางเพศแห่งสหประชาชาติ คุณนรีลักษณ์ แพไชยภูมิ ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ คุณกิตตินันท์ ธรรมธัช นายกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย คุณณภัทร ครุฑไทย ผู้แทนครอบครัวหลากหลายทางเพศ และคุณศุภณัฐ แก้วเล็ก นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ ร่วมเป็นผู้เสวนาในหัวข้อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) และการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติฯ และมีผู้แทนภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชนประมาณ ๓๐๐ คน

เข้าร่วมการประชุมฯ และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างกฎหมายฯ อย่างกว้างขวาง โดยสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

๕.๑ ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ส่วนใหญ่สนับสนุนร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) พร้อมทั้งชื่นชมรัฐบาลและกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในเจตนารมณ์ที่ชัดเจนและแน่วแน่ในการผลักดันกฎหมายฉบับนี้ที่จะส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ อีกทั้งยังยกระดับมาตรฐานและภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะในธุรกิจการท่องเที่ยว การโรงแรม การจัดเลี้ยง รวมทั้งธุรกิจจัดงานแต่งงาน (Wedding Planner) เพราะประเทศไทยจะกลายเป็นจุดหมายหลักของคู่รักเพศเดียวกันทั่วทุกมุมโลกที่จะเดินทางมาจัดงานแต่งงาน เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นมิตรต่อกลุ่ม LGBTQ+

๕.๒ ผู้เข้าร่วมประชุมฯ เสนอให้ภาครัฐพิจารณาผลักดันกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเพิ่มเติมควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะ ร่างพระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพที่จะอนุญาตให้บุคคลสามารถเปลี่ยนคำนำหน้านามได้ตามอัตลักษณ์ทางเพศของตน รวมทั้งการยกเลิกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ซึ่งเป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดอคติและการเลือกปฏิบัติต่อพนักงานบริการ โดยเฉพาะบุคคลข้ามเพศ

๕.๒ ผู้เข้าร่วมประชุมฯ แสดงข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับความละเอียดอ่อนทางด้านศาสนา โดยเสนอให้ภาครัฐคำนึงถึงมาตรการแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการคุ้มครองผู้นำทางศาสนาในการปฏิเสธการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้แก่คู่รักเพศเดียวกันเนื่องจากขัดต่อหลักคำสอนของศาสนาด้วย เพื่อให้ทุกความเชื่อ ทุกสิทธิและเสรีภาพได้รับการเคารพและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ รวมทั้งเร่งสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง

๕.๓ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการแก้ไขกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับประเด็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อรองรับกรณีการสมรสระหว่างคนไทยกับคนต่างชาติ รวมทั้งแนวทางการรับรองสถานะของการสมรส (Spouse) หรือคู่ชีวิต (Civil Partner) ของคู่รักเพศเดียวกันที่เป็นคนไทยด้วยกันซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายต่างประเทศ หรือคู่รักเพศเดียวกันที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนไทยที่ได้จดทะเบียนกันตามกฎหมายต่างประเทศ หรือคู่รักเพศเดียวกันที่ทั้งสองฝ่ายเป็นคนต่างชาติและได้จดทะเบียนกันตามกฎหมายของต่างประเทศ ทั้งก่อน

และหลังจากที่ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้มีผลใช้บังคับ อีกทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ในการเปิดโอกาสให้คู่รักเพศเดียวกันที่เป็นคนต่างชาติทั้งสองฝ่ายจะมาจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายไทยด้วย

๕.๔ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ แสดงข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับกรอบระยะเวลาตามมาตรา ๖๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ที่กำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบเพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีกฎหมายลำดับรองที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก และการทบทวนกฎหมายจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างละเอียดและรอบคอบ ดังนั้น จึงควรปรับเพิ่มกรอบระยะเวลาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๕.๕ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ แสดงข้อห่วงกังวลประเด็นช่องว่างของระยะเวลาระหว่างที่กฎหมายมีผลบังคับใช้กับการที่หน่วยงานจะต้องไปแก้ไขกฎหมายภายใต้ความรับผิดชอบเพื่อรองรับสิทธิตามร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ประชาชนโดยเฉพาะคู่รักเพศเดียวกันมีสิทธิต่าง ๆ ตามร่างกฎหมายฯ ฉบับนี้เรียบร้อยแล้ว แต่อาจจะไม่สามารถใช้สิทธิต่าง ๆ ได้เนื่องจากกฎหมายอื่นยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไข เช่นนี้ หน่วยงานภาครัฐอาจเสี่ยงกับการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี และทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ จึงเสนอแนวทางการยกเว้นกฎหมายที่อาจทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ต้องไปดำเนินการทบทวนกฎหมายภายใต้ความรับผิดชอบ และทำให้คู่สมรสตามความหมายของร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ได้รับการคุ้มครองและรับรองสิทธิตามกฎหมายอื่น ๆ โดยอัตโนมัติ โดยให้เทียบเคียงกับแนวทางการยกเว้นพระราชบัญญัติการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่จัดทำบัญชีรายชื่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นบัญชีแนบท้ายร่างพระราชบัญญัติฯ เป็นต้น ซึ่งในแนวทางดังกล่าว หากแก้ไขร่างมาตรา ๖๗ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ให้ใช้คำว่า “คู่สมรส” แทนที่ “สามีภริยา” ในกฎหมายอื่นก็จะทำให้ไม่ต้องไปแก้ไขกฎหมายอื่นอีก และในทางปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะสามารถนำเอาร่างพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับควบคู่กับกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิของคู่รักทุกเพศได้เลยทันที

๕.๖ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ กังวลถึงความไม่ชัดเจนของถ้อยคำในทางกฎหมายที่ปรากฏในบางมาตรา ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความได้ เช่น การกระทำหรือยอมรับการกระทำของผู้อื่นเพื่อสนองความใคร่ของตนหรือของผู้อื่น ซึ่งเป็นเหตุฟ้องหย่า เป็นต้น

๕.๗ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ เสนอให้ดำเนินการยกเลิกเหตุฟ้องหย่าตามร่างมาตรา ๑๕๑๖ (๙) ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่กำหนดให้ คู่สมรสสามารถฟ้องหย่าได้ หากคู่สมรสอีกฝ่ายเป็นโรคติดต่อร้ายแรง และโรคมีลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้ โดยเห็นว่า อนุมาตราฯ ดังกล่าวเป็นการตีตราและเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ติดเชื้อ HIV ซึ่งปัจจุบันได้มีวิทยาการทางการแพทย์ที่ทำให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างปรกติสุขแล้ว

๕.๘ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ เห็นว่า ควรปรับเพิ่มอายุขั้นต่ำของการสมรสจากปัจจุบันที่กำหนดไว้ที่ ๑๗ ปีบริบูรณ์ เป็น ๑๘ ปีบริบูรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลโดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก หรือ ๒๐ ปีบริบูรณ์ โดยเทียบเคียงกรณีการบรรลุนิติภาวะ เพื่อให้บุคคลมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะตัดสินใจในชีวิต

๕.๙ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ เห็นว่า คู่สมรสทุกเพศควรได้รับการคุ้มครองและรับรองสิทธิทุกอย่างเท่าเทียมกับคู่รักต่างเพศทุกประการ โดยเฉพาะเรื่องสวัสดิการของรัฐ สวัสดิการของข้าราชการ หรือสิทธิในการเซ็นยินยอมรักษาพยาบาล เป็นต้น

จัดทำโดย

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

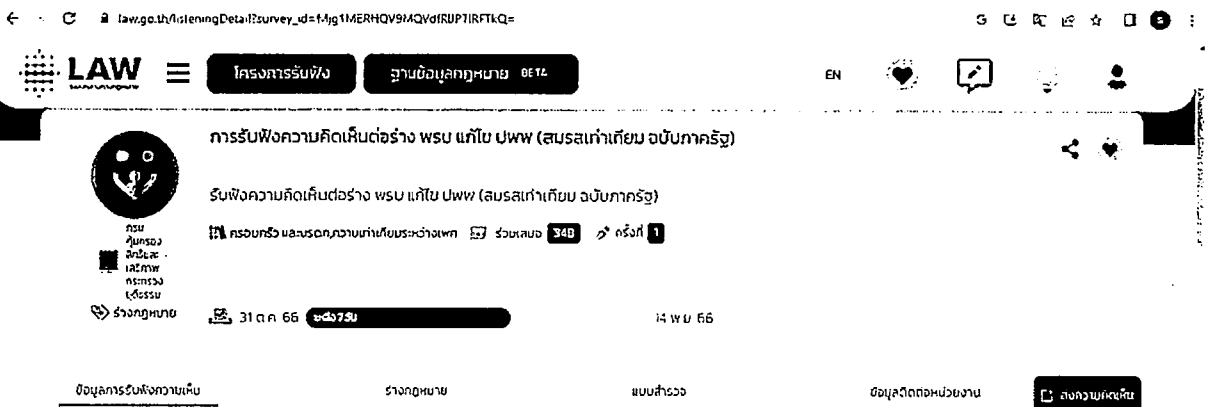
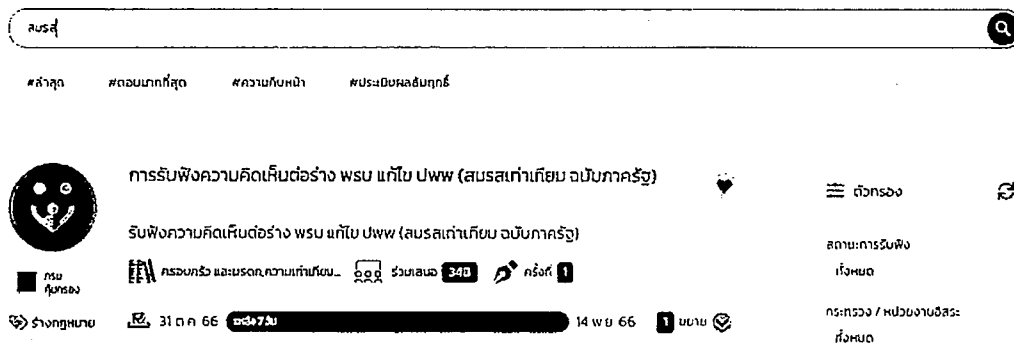
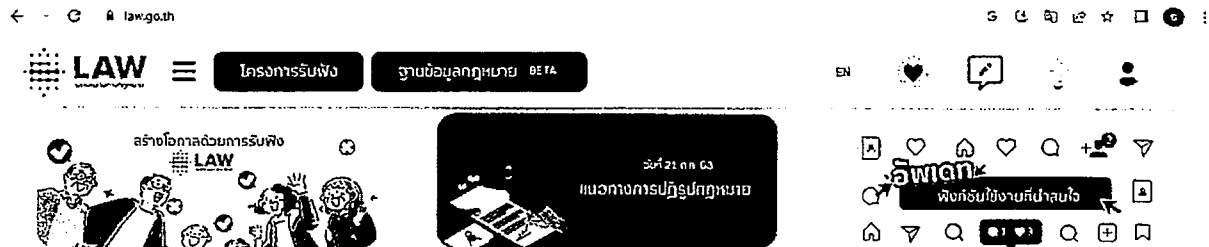
กองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

นรีลักษณ์ฯ/ฉัตรารณณ์ฯ/ศุภณัฐฯ

โทร ๐๘ ๒๑๖๑ ๔๖๒๕

หลักฐานการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม)

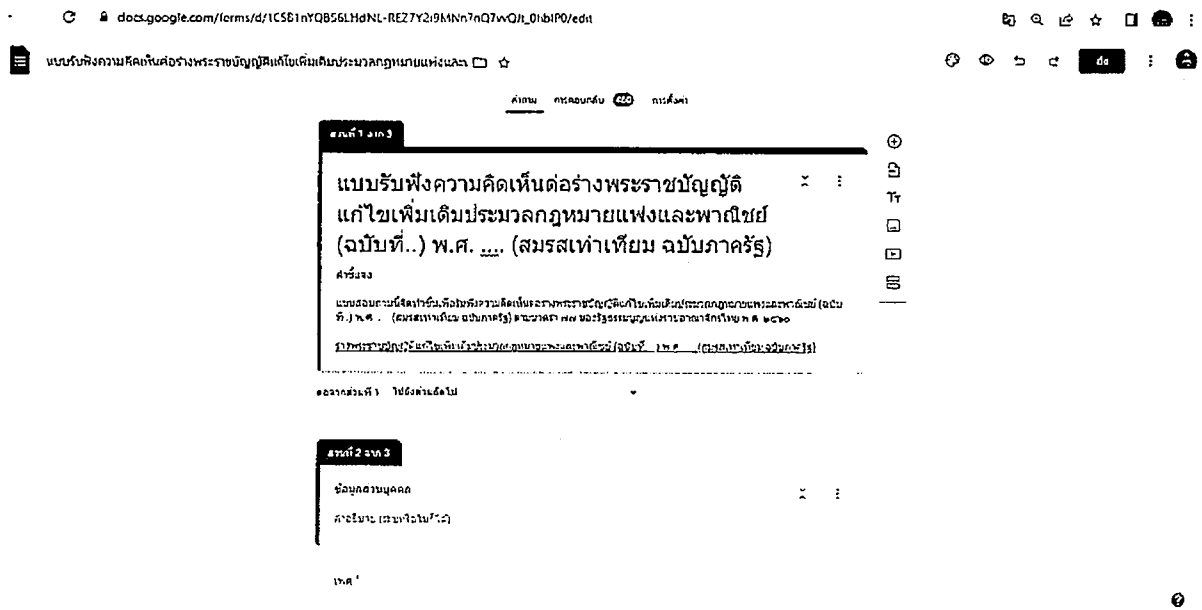
๑) การรับฟังความคิดเห็นบนเว็บไซต์ law.go.th

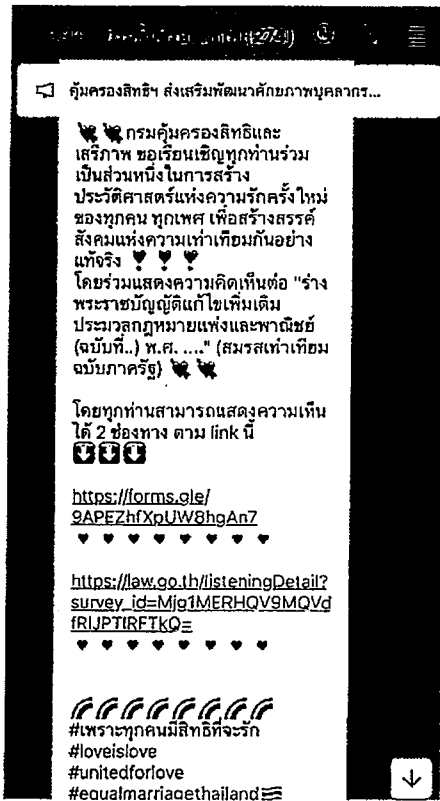
ชื่อการรับฟัง
รับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม)

ส่งความคิดเห็น

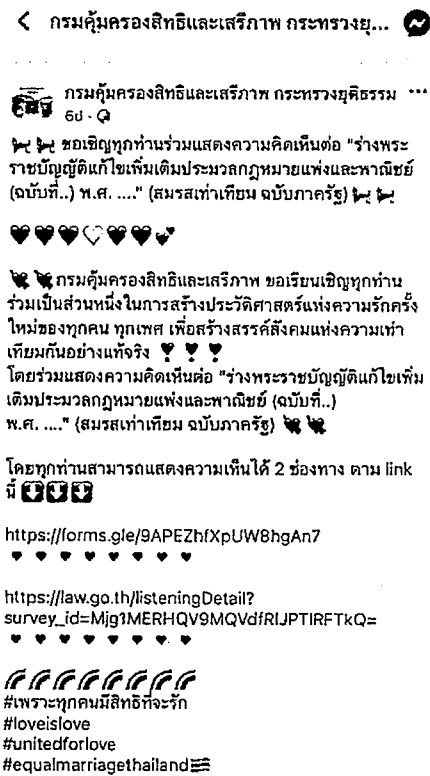
๒) หลักฐานการรับฟังความคิดเห็นผ่าน Google Form บนเว็บไซต์กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

๓) หลักฐานการประชาสัมพันธ์การรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ

การประชาสัมพันธ์ช่องทางกรรับฟังความคิดเห็นผ่านกลุ่มต่าง ๆ บนแอปพลิเคชันไลน์

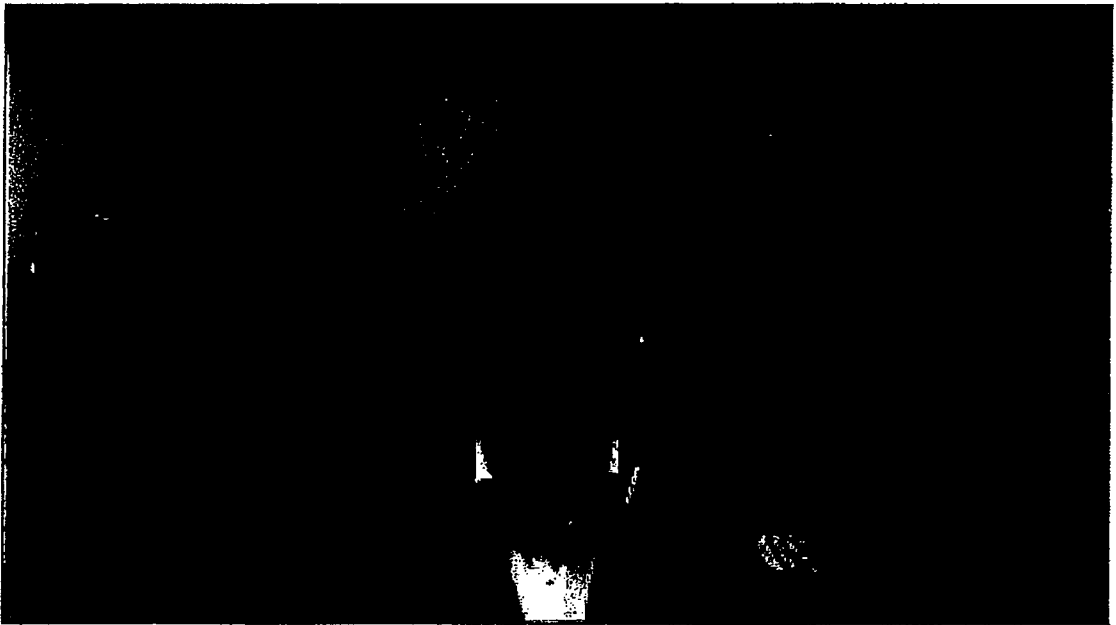

การประชาสัมพันธ์ช่องทางกรรับฟังความคิดเห็นผ่านFacebook กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

๔) หลักฐานการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับผู้นำกลุ่มศาสนา

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ฉบับภาครัฐ ครั้งที่ ๑ (กลุ่มศาสนา) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๐๙.๓๐ น. - ๑๒.๐๐ น. ผ่านระบบแอปพลิเคชัน Cisco Webex Meeting ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม

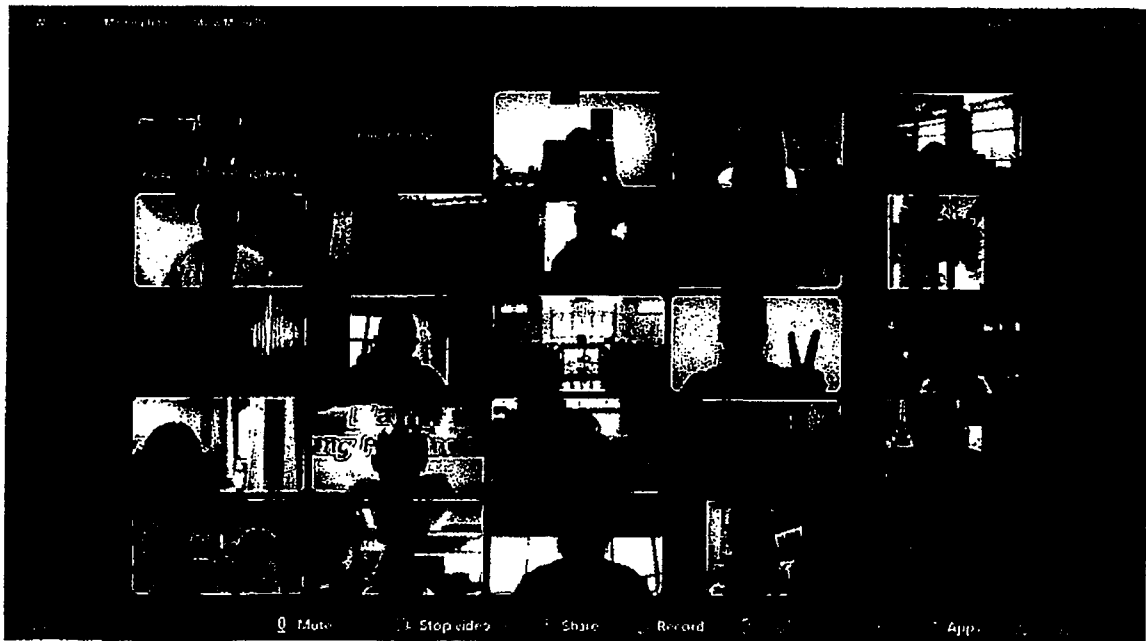

๕) หลักฐานการรับฟังความคิดเห็นในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

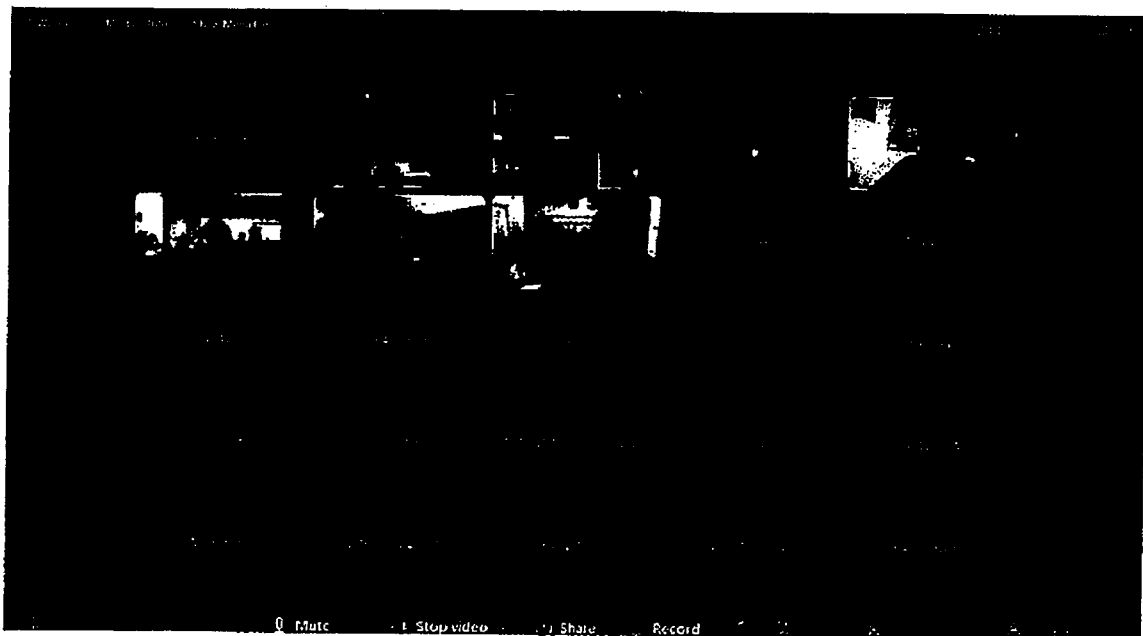
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ฉบับภาครัฐ ร่วมกับผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ผ่านระบบการประชุมทางจอภาพ Video Conference ผ่านแอปพลิเคชัน Cisco Webex Meeting โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

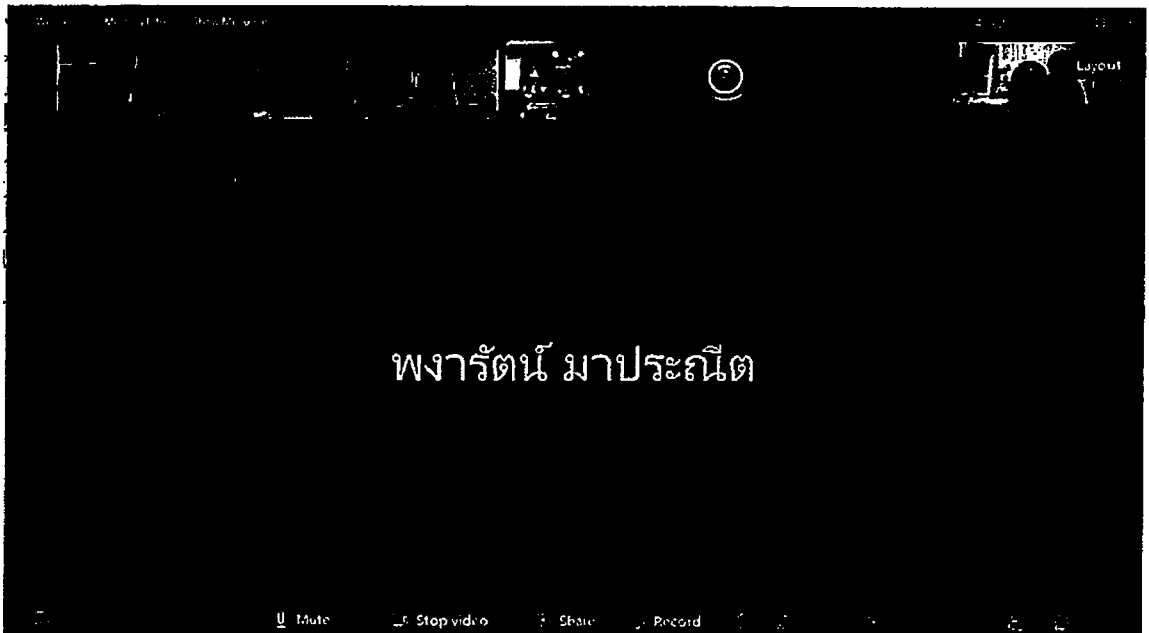
๕.๑ การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคใต้ ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ตั้งแต่เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

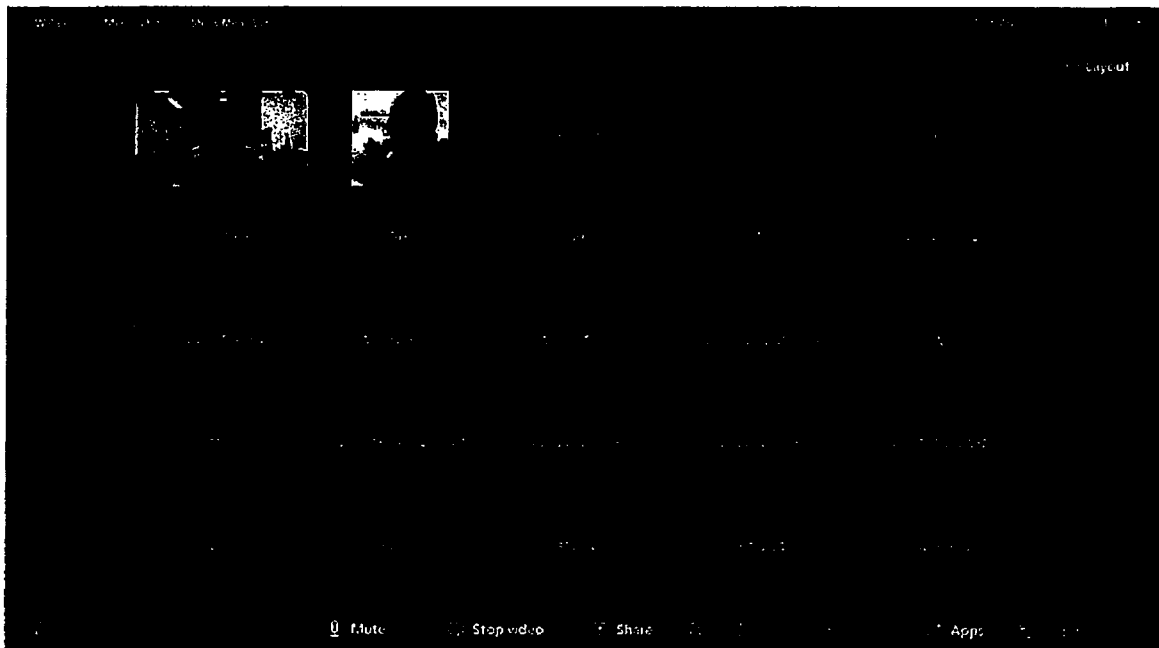

๕.๒ การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคตะวันออก
ภาคกลาง และภาคตะวันตกในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๑๓.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น.

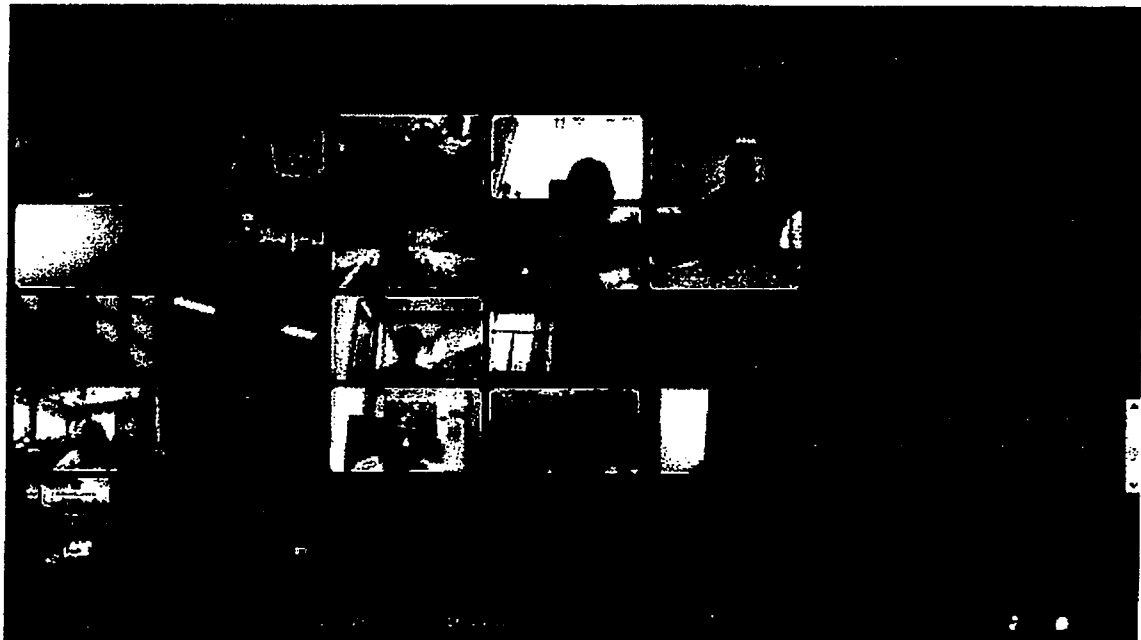

๕.๓ การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๐๙.๓๐ น. - ๑๒.๐๐ น.

๕.๕ การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นฯ ร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ จากภาคเหนือ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

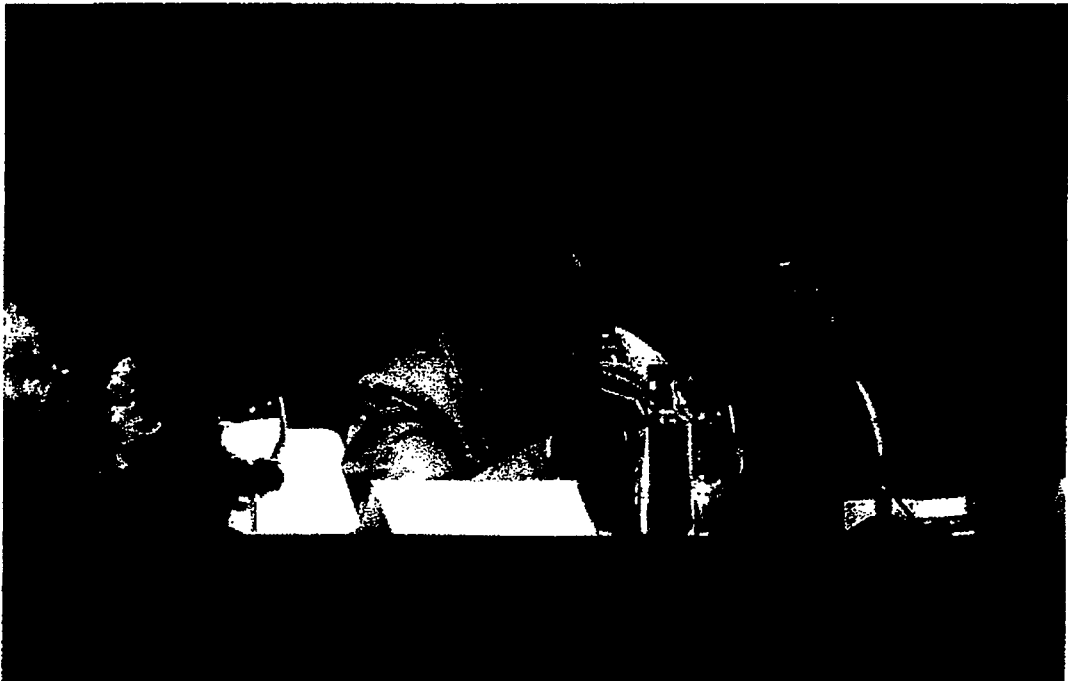

๖) การรับฟังความคิดเห็นกับทุกภาคส่วนในกรุงเทพมหานคร (Public Forum)

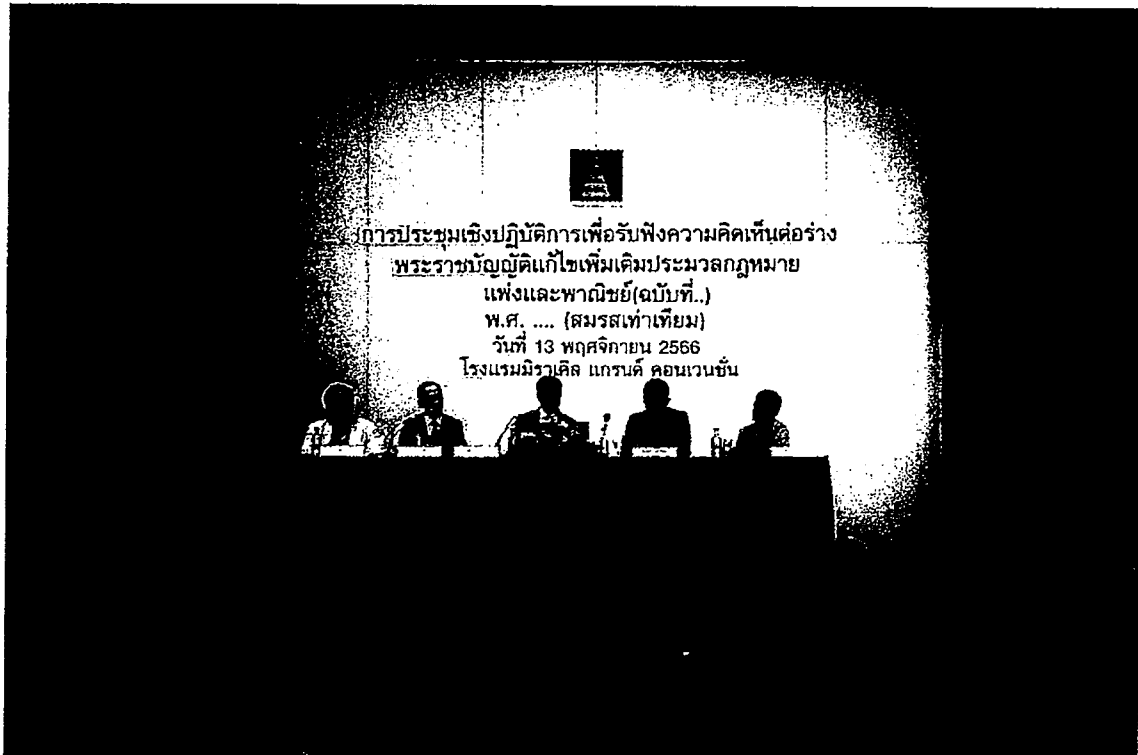
กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) ในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องแกรนด์ เอบี ชั้น ๕ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพฯ

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
เตรียมประมวลกฎหมาย
ยี่(ฉบับที่...)
เท่าเทียม)
กายน 2566
นด์ คอนเวนชัน

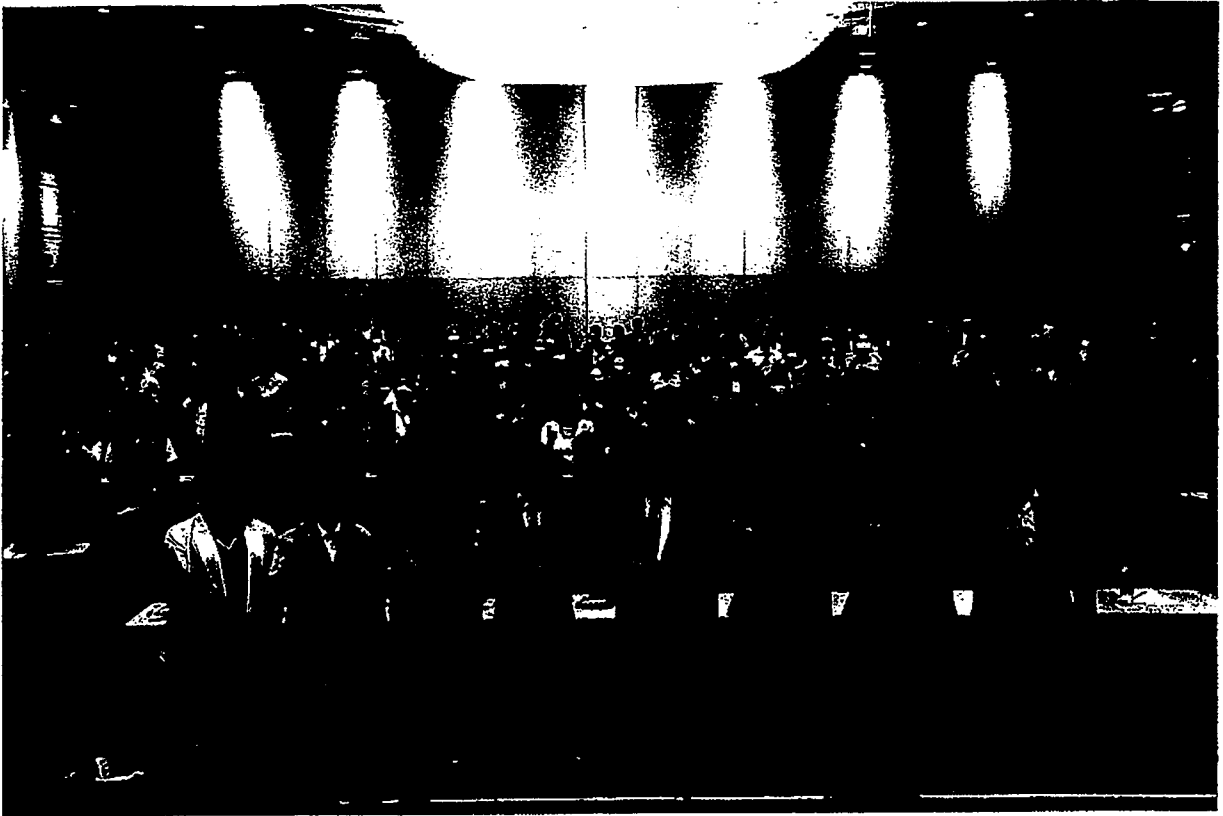

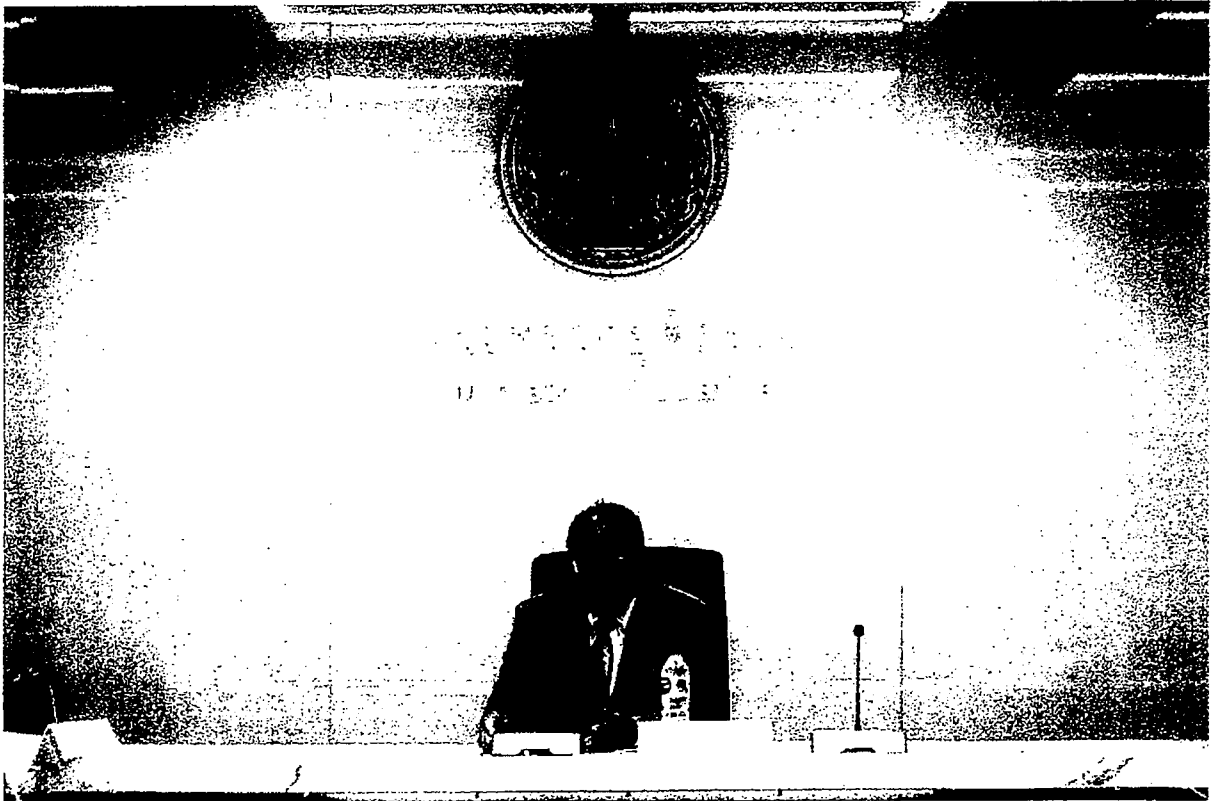

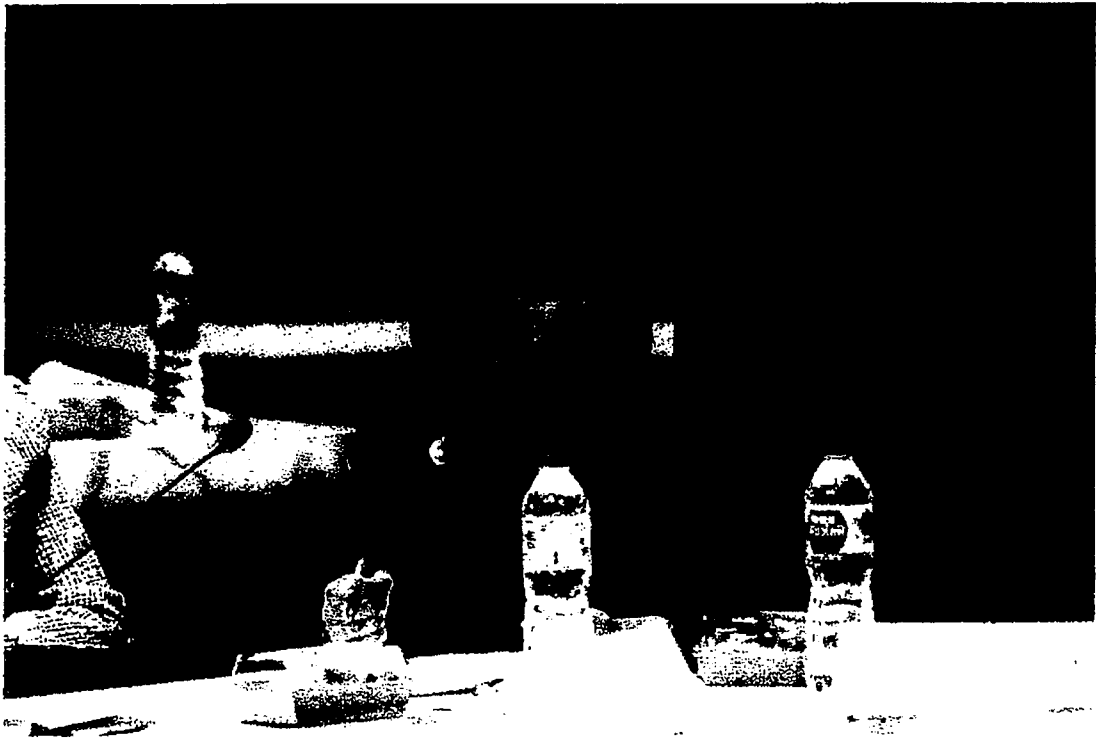
๗) การรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

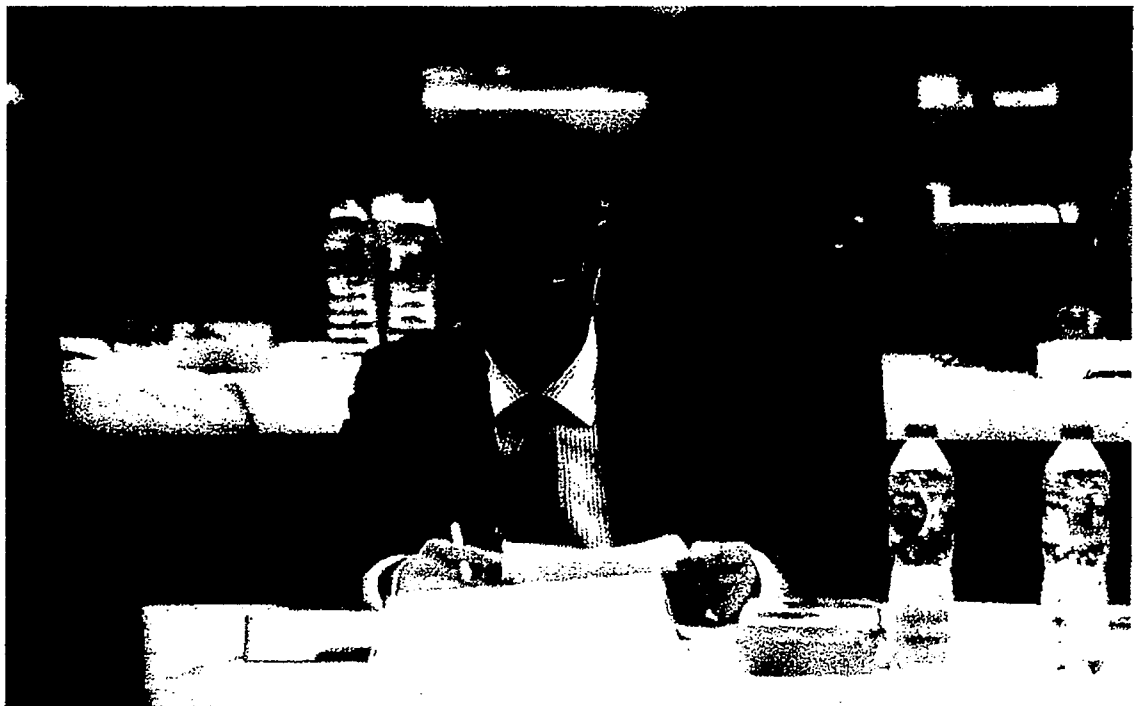
กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้อง ๑๐-๐๑ อาคารกระทรวงยุติธรรม โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ เข้าร่วม

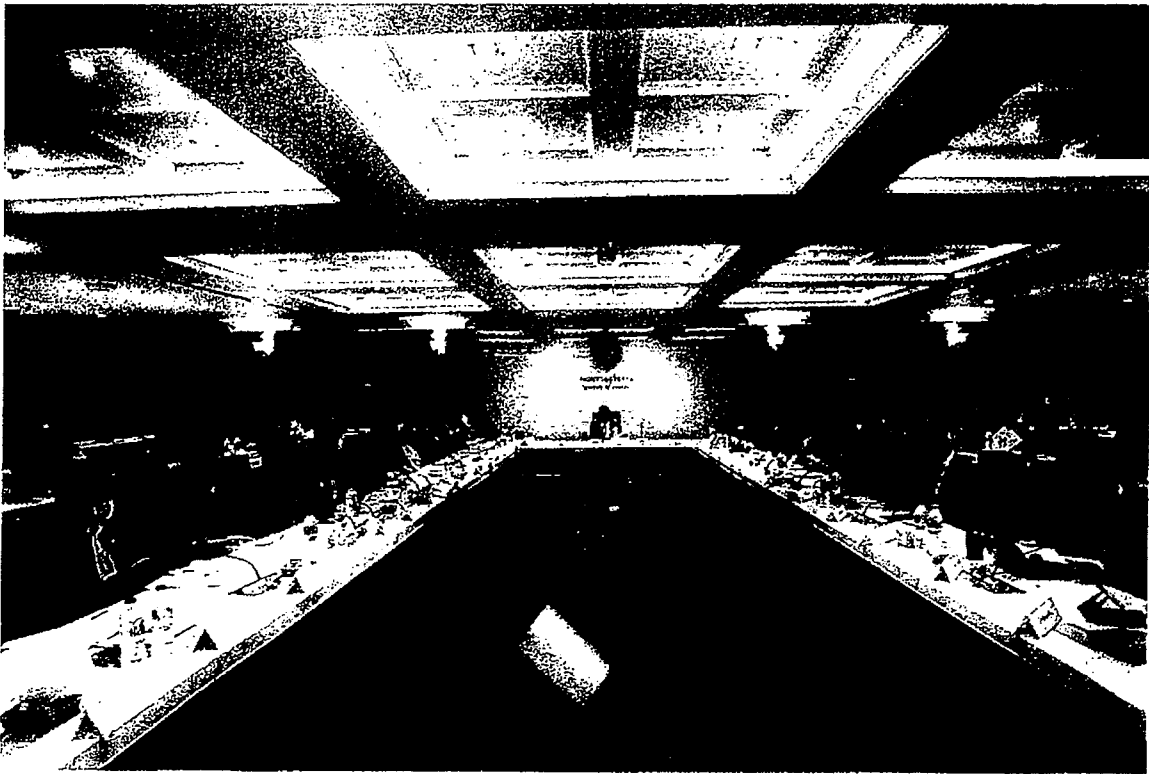

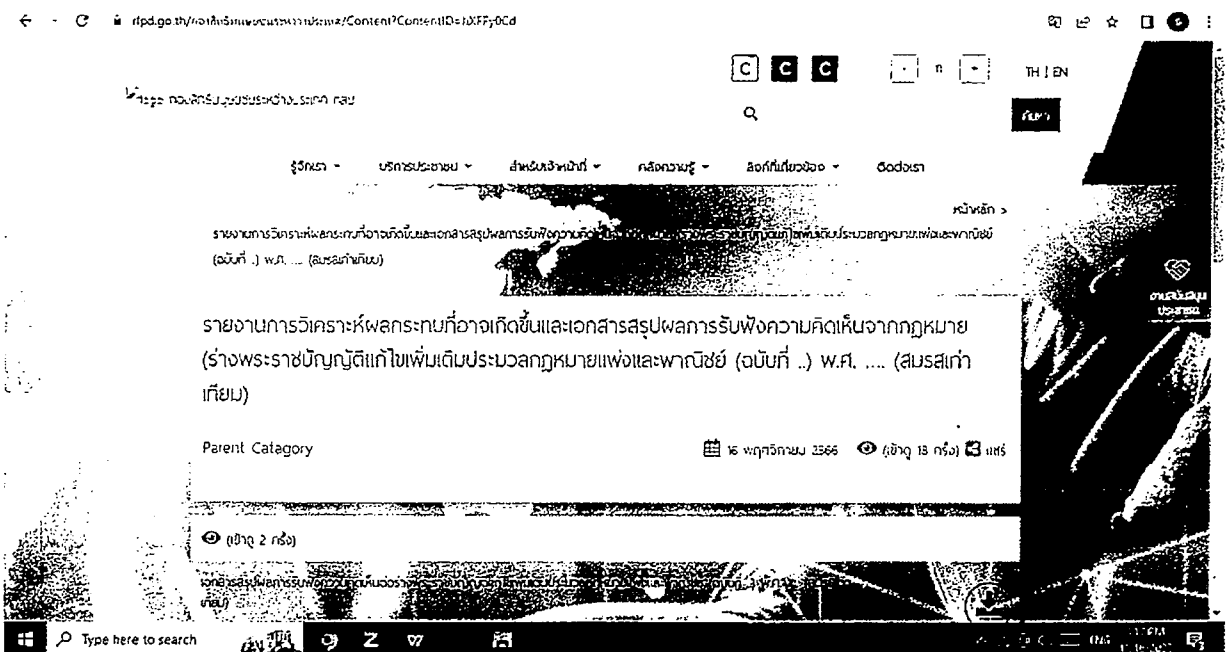

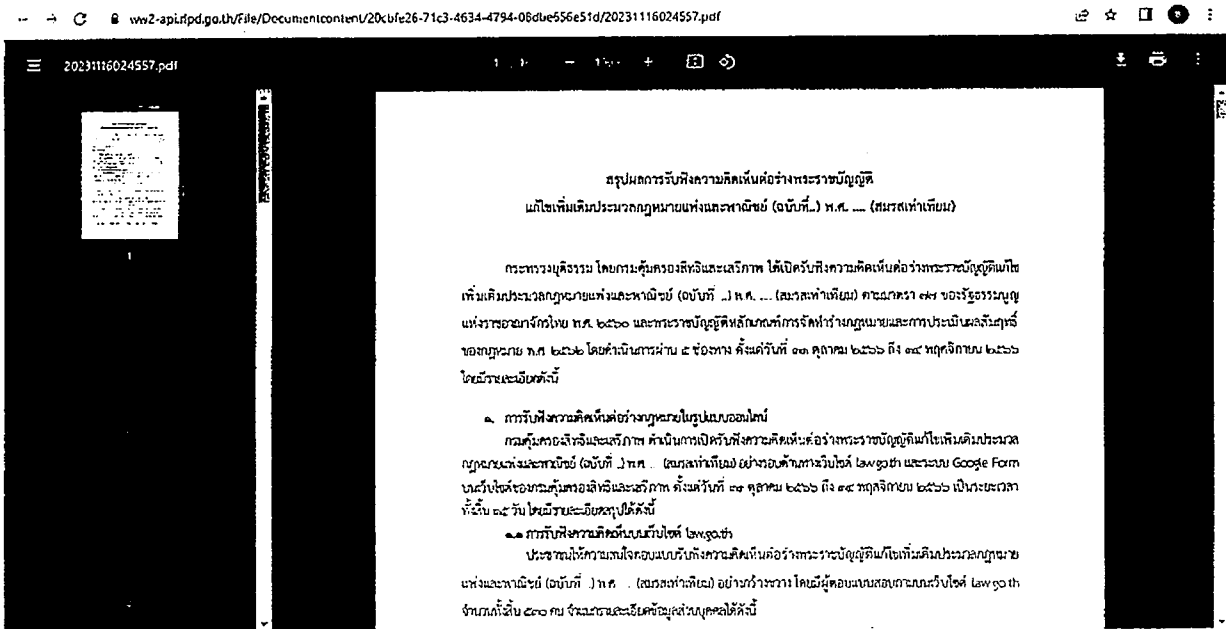

หลักฐานการเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม)

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติ... แก้ไขเพิ่มเติมถึงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. (กระทรวงศึกษาธิการ)

กฎหมายใหม่ แก้ไขปรับปรุง ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้แทนร่างกฎหมาย คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภา

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง

(๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม หัวข้อที่ ๔.๓.๒ ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการมีบทบาทที่สำคัญในสังคม รวมถึงส่งเสริมความเสมอภาคทางสิทธิอันมีพื้นฐานในการดำรงชีวิต โดยเน้นการสร้างการยอมรับในบทบาทของกลุ่มคนต่างๆ ภายใต้การสร้างเจตคติที่ถูกต้องบนพื้นฐานของการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกับสังคม การศึกษา การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสร้างโอกาส ให้คนทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความเห็น ที่เป็นประโยชน์และมีความพร้อมในการตัดสินใจเพื่อการตัดสินใจในระดับปัจเจกและระดับประเทศได้อย่างเท่าเทียม

(๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ หัวข้อ

QR Code ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(สมรสเท่าเทียม)

กระทรวงยุติธรรม

